

**Sprawozdanie z realizacji działań
w ramach Programu Wspierania
Rodziny
i Rozwoju Systemu Pieczy
Zastępczej na Terenie Miasta
Lublin w 2019 roku**

Lublin, styczeń 2021 roku

Spis treści:

WPROWADZENIE	2
ROZDZIAŁ I	4
WSPIERANIE RODZINY	4
Cel 1. Promowanie wartości rodzinnych i właściwych postaw rodzicielskich	4
Cel 2. Kontynuowanie działań zapobiegających sytuacjom kryzysowym w rodzinie	23
Cel 3. Wzmacnianie rodzin w wypełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	41
ROZDZIAŁ II	63
PIECZA ZASTĘPCZA	63
Cel 1. Organizacja wielowymiarowych działań na rzecz rodzin zastępczych i umieszczonych w nich dzieci	63
Cel 2. Optymalizacja systemu instytucjonalnej pieczy zastępczej	80
Cel 3. Doskonalenie systemu wsparcia procesu usamodzielniania wychowanków pieczy zastępczej	91
Spis tabel i wykresów.....	104

WPROWADZENIE

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. (Dz.U. 2020 poz. 821) o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nałożyła na gminy obowiązek opracowania i realizacji 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny (art. 176 pkt. 1 ustawy), a na powiaty obowiązek opracowania i realizacji 3-letnich powiatowych programów rozwoju pieczy zastępczej zawierających, między innymi, coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych (art. 180 pkt. 1). Lublin jako miasto na prawach powiatu realizuje zadania gminy i zadania powiatu, stąd też Uchwałą nr 28/II/2018 Rady Miasta Lublin z dnia 20 grudnia 2018 r. przyjęto „Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej na Terenie Miasta Lublin w Latach 2019-2021”.

Cele i zadania zawarte w Programie są kontynuacją „Programu Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej na Terenie Miasta Lublin w Latach 2016-2018” (uchwała. nr 345/XIII/2015 Rady Miasta Lublin z dnia 23 grudnia 2015 roku).

Program nawiązuje do takich dokumentów, jak: „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Lublin na lata 2014–2020”, którą przyjęto uchwałą nr 1021/XXXIX/2014 Rady Miasta Lublin z dnia 13 marca 2014 r., „Program działań na rzecz niepełnosprawnych mieszkańców Miasta Lublin na lata 2016-2020”, przyjęty Uchwałą nr 348/XIII/2015 Rady Miasta Lublin z dnia 23 grudnia 2015 r., „Program Aktywności Lokalnej Mieszkańców Miasta Lublin na lata 2014-2020,” przyjęty Uchwałą nr 1079/XLI/2014 Rady Miasta Lublin z dnia 15 maja 2014 r., „Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Lublinie na lata 2016-2020” przyjęty Uchwałą nr 346/XIII/2015 Rady Miasta Lublin z dnia 23 grudnia 2015 r.

Cele założone w Programie wynikają z dwóch podstawowych zakresów działania wyznaczonych przez przepisy ustawy. Obszar pierwszy to działania skierowane na utrzymanie dzieci w ich naturalnej rodzinie. Obszar drugi obejmuje działania odnoszące się do zapewnienia właściwie funkcjonującego systemu pieczy zastępczej dla dzieci pozbawionych należytej opieki rodzicielskiej, w tym także do doskonalenia form wsparcia osób usamodzielnianych.

Niniejszy dokument stanowi sprawozdanie z realizacji zadań podjętych w ramach Programu Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej na Terenie Miasta Lublin w 2019 roku. Dokument został podzielony na dwie części. Pierwsza część zawiera opis realizacji trzech celów, które dotyczą wspierania rodzin naturalnych w prawidłowym

funkcjonowaniu. Część druga stanowi odniesienie do trzech celów dotyczących działań w zakresie systemu pieczy zastępczej. Poszczególnym celom zostały przyporządkowane zadania, a także wskaźniki realizacji. W dokumencie wskazano na poziom realizacji wskaźników, co odzwierciedla stopień, w jakim zamierzone efekty zostały osiągnięte, a także stanowi podstawę planowania działań optymalizujących na kolejne lata.

ROZDZIAŁ I

WSPIERANIE RODZINY

CEL 1. PROMOWANIE WARTOŚCI RODZINNYCH I WŁAŚCIWYCH POSTAW RODZICIELSKICH

W ramach celu 1. Realizowano następujące zadania:

1. Organizowanie różnorodnych form integracji rodzin i społeczności lokalnych;
2. Prowadzenie działalności edukacyjno-informacyjnej na rzecz promowania rodziny, organizowanie spotkań o charakterze edukacyjnym, konferencji i warsztatów;
3. Zwiększanie możliwości dostępu do poradnictwa specjalistycznego (w szczególności: psychologicznego, pedagogicznego, prawnego);
4. Realizacja programu dla rodzin wielodzietnych;
5. Promowanie różnych wartościowych form spędzania wolnego czasu dzieci i młodzieży;
6. Organizacja warsztatów dla rodzin z zakresu prowadzenia gospodarstwa domowego, aktywizacji społecznej i zawodowej, edukacja w zakresie planowania rodziny.

Zadania w ramach tego celu koncentrowały się głównie na realizacji programów i projektów na rzecz umacniania rodzin w ich prawidłowym funkcjonowaniu, na organizacji różnorodnych form integracji społeczności lokalnej, a także na prowadzeniu działalności edukacyjno-informacyjnej na rzecz promowania właściwych postaw rodzicielskich. Były one realizowane przez: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie, Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Lublin oraz organizacje pozarządowe.

W Programie przyjęto następujące wskaźniki ilościowe realizacji zadań:

- liczba zorganizowanych pikników, festynów i innych imprez środowiskowych,
- liczba zorganizowanych spotkań edukacyjnych,
- liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym,
- liczba rodzin wielodzietnych objętych Programem Rodzina Trzy Plus,
- Liczba osób biorących udział w warsztatach,
- Liczba zorganizowanych warsztatów.

Tabela 1. Wskaźniki ilościowe realizacji zadań w ramach celu 1

lp.	Nazwa wskaźnika	Liczba
1.	Liczba zorganizowanych pikników, festynów i innych imprez środowiskowych	61
2.	Liczba zorganizowanych spotkań edukacyjnych	98
3.	Liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym	1 536 osób
4.	Liczba rodzin wielodzietnych objętych Programem Rodzina Trzy Plus	3 700
5	Liczba osób biorących udział w warsztatach	1 896
6	Liczba zorganizowanych warsztatów	34

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Zadanie 1. Organizowanie różnorodnych form integracji rodzin i społeczności lokalnych

W 2019 roku Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie organizował liczne imprezy środowiskowe zarówno promujące wartości rodziny, jak również integrujące społeczność lokalną. W ramach ww. zadania odbyły się festyny rodzinne zorganizowane w poszczególnych dzielnicach miasta.

1. **Festyn pn. „Rodzina Felina”**, który odbył się w dniu 25.05.2019 r, na terenie Szkoły Podstawowej nr 52 im. Marii Konopnickiej, przy ul. Władysława Jagiełły 11 w Lublinie, Podczas festynu pracownicy socjalni sekcji pracy socjalnej nr 23 Filii nr 2 Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie obsługiwali stoisko firmowe oraz informacyjne. Adresatami działania byli uczniowie placówki oraz mieszkańcy dzielnicy Felin. Podczas festynu odbyły się liczne gry i zabawy, występy artystyczne oraz konkursy. Inicjatywa miała na celu integrację społeczności lokalnej.
2. **Festyn z okazji Dnia Dziecka**, który odbył się w dniu 31.05.2019 r. na terenie Szkoły Podstawowej nr 10 im. Henryka Sienkiewicza, przy ul. Kalinowszczyzna 70 w Lublinie. Organizatorami działania były: Szkoła Podstawowa nr 10 oraz Sekcja pracy socjalnej nr 16 Filii Nr 1 MOPR w Lublinie. W ramach wydarzenia odbyły się m. in. gry i zabawy sportowe z udziałem rodziców i trenerów z K1 Fighting Center Lublin. Inicjatywa miała na celu integrację społeczności lokalnej oraz ukazanie sposobów spędzania czasu wolnego.

3. **Festyn z okazji Dnia Dziecka**, który odbył się w dniu 01.06.2019 r., na terenie Centrum Aktywności Środowiskowej Filii nr 2 Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie. Organizatorami działania były: Centrum Aktywności Środowiskowej oraz Grupa Obywatelska Rada Mieszkańców Bloków Socjalnych, przy ul. Antoniny Grygowej 4 w Lublinie. Działanie adresowane było w szczególności do dzieci i młodzieży z osiedla bloków socjalnych i miało na celu integrację uczestników przy wspólnych zabawach i konkursach sportowych.
4. **Festyn międzypokoleniowy pn. „Energia pokoleń”**, który odbył się 02.06.2019 r. w godz. 14.00 – 17.30 na Placu, przy Parafii p. w. Dobrego Pasterza w Lublinie, przy ul. Radzyńskiej 3. Festyn zorganizowany był w ramach Programu Wsparcia i Aktywizacji Społecznej Seniorów na terenie Miasta Lublin w latach 2016-2020. Wydarzenie miało charakter otwarty. Organizatorami festynu była Parafia Dobrego Pasterza w Lublinie oraz Filia nr 4 Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie. Podczas imprezy odbyły się gry i zabawy plenerowe z wodzirejem, rywalizacje sportowe, zabawy integracyjne, występy zespołów dziecięcych oraz poczęstunek.
5. **Festyn Rodzinny na Wrotkowie**, który odbył się w dniu 15.06.2019 r. na boisku Szkoły Podstawowej nr 30 im. Króla Kazimierza Wielkiego w Lublinie, przy ul. Nałkowskich 110. Działanie adresowane było do rodzin z dziećmi oraz seniorów. W trakcie festynu odbyły się liczne atrakcje, m.in.: występy dzieci i młodzieży, konkursy z nagrodami, malowanie twarzy, kiermasze, wielki turniej rodzin, znakowanie rowerów oraz poczęstunek. Inicjatywa miała na celu aktywizację i integrację społeczności lokalnej.
6. **Festyn rodzinny pn. „Wspólnota to Ty i Ja”**, który odbył się w dniu 15.06.2019 r. na terenie ogrodów klasztornych, przy Parafii pw. Niepokalanego Serca Maryi i Św. Franciszka z Asyżu. Inicjatywa o charakterze otwartym, adresowana była głównie do mieszkańców Dzielnicy Węglin, Konstantinów i LSM oraz do parafian i sympatyków parafii pw. Niepokalanego Serca Maryi i Św. Franciszka z Asyżu. W organizację i obsługę festynu włączyli się aktywnie pracownicy Sekcji pracy socjalnej nr 14 Filii nr 3 MOPR w Lublinie. W ramach punktu informacyjnego przedstawiciele Ośrodka udzielali informacji dotyczących zakresu oraz form pomocy świadczonej przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie. Podczas imprezy odbyły się, m.in. występy artystyczne, zajęcia warsztatowe, wspólne zabawy, konkursy. Zorganizowano także stoiska gastronomiczne. Inicjatywa miała na celu aktywizację i integrację społeczności lokalnej.

Ponadto w ramach promowania form integracji rodzin i społeczności lokalnych Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie był organizatorem licznych inicjatyw środowiskowych. Były to, m.in. wieczory z piosenką, „Dziadkowe mikołajki” „Europejski Dzień Sąsiada”, spotkania z okazji Dnia Babci i Dziadka, z okazji Dnia Matki i Dnia Dziecka.

W 2019 roku z okazji obchodów 450 rocznicy zawarcia Unii Lubelskiej, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie zorganizował wiele imprez dla mieszkańców w tym dla rodzin z dziećmi, wpisujących się w obchody jubileuszowe. Do najważniejszych działań można zaliczyć, m.in.:

- Festyn pn. „Od Unii Lubelskiej do Unii Pokoleń” zorganizowany 6 czerwca 2019 r. Wydarzenie odbyło się na terenie Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 5 przy ul. Rzeckiego 10 w Lublinie. Festyn miał charakter otwarty. Uczestnicy mieli możliwość zaprezentowania swoich osiągnięć artystycznych, przedstawienia oferty aktywizacyjnej dla innych mieszkańców,
- Koncert pieśni patriotycznych pn. „Przybyli Ułani”, który odbył się w dniu 8 listopada 2019 r. w sali widowiskowej Dzielnicowego Domu Kultury Spółdzielni Mieszkaniowej „Czechów” przy ul. Kiepur 5 a w Lublinie. W ramach wydarzenia odbyły się występy zespołu muzyki tradycyjnej Malachej-Angieły-Aniołowie, prezentacja dorobku artystycznego seniorów, dzieci i młodzieży ze Szkoły Podstawowej nr 45 w Lublinie oraz recytatorek z młodzieżowego teatru „Inwencja” Inicjatywa miała na celu integrację międzypokoleniową, kultywowanie tradycji narodowej związanej z odzyskaniem niepodległości, kształtowanie uczuć patriotycznych, wzmocnienie identyfikacji z miejscem pochodzenia i dziedzictwem kulturowym Miasta Lublin.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie był również organizatorem licznych działań środowiskowych związanych z obchodami Świąt Bożego Narodzenia – „Kolędowanie z Seniorami”, „Spotkania mikołajkowe” dla dzieci z rodzin objętych wsparciem MOPR, projekt „Świąteczne drzewko międzypokoleniowe”, przedświąteczne odwiedziny osób starszych oraz samotnych, spotkania opłatkowe oraz wielkanocne dla osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

W ramach realizacji Zadania 1. Organizowanie różnorodnych form integracji rodzin i społeczności lokalnych wpisują się także działania Wydziału Inicjatyw i Programów Społecznych UML o charakterze międzypokoleniowym, w tym:

1. Miejskie **obchody Dnia Babci i Dziadka**, które odbyły się 21 stycznia 2019 r. Tradycyjnie w wydarzeniu uczestniczyli Seniorzy z wnukami, zaś oprawę artystyczną

zapewnili uczniowie Szkoły Muzycznej I i II stopnia im. Tadeusza Szeligowskiego w Lublinie.

2. Coroczne Obchody **Dnia Solidarności Międzypokoleniowej**, było to kolejne z wielu podejmowanych przez Miasto działań na rzecz rodzin, łączenia pokoleń oraz budowania systemu oparcia społecznego dla seniorów, którego wyrazem jest przemarsz ulicami miasta w kolorowym korowodzie międzypokoleniowym. W Archikatedrze Lubelskiej odprawiona została msza święta w intencji wszystkich pokoleń mieszkańców Miasta, po której z placu Katedralnego na plac Litewski przeszedł barwny Korowód Międzypokoleniowy, zakończony symbolicznym Mostem Pokoleń.
3. W ramach **Lubelskich Dni Seniora**, które odbyły się w dniach 3-7 czerwca 2019 roku, odbyło się ponad 300 wydarzeń o charakterze edukacyjnym, kulturalnym, zdrowotnym, sportowym. Były to spotkania tematyczne, koncerty, spektakle teatralne, projekcje filmów, turnieje warcabowe, warsztaty komputerowe i plastyczne, wykłady, prezentacje multimedialne, gry integracyjne, zajęcia rekreacyjno-ruchowe, spotkania muzyczno-kabaretowe. Seniorzy mieli również możliwość korzystania z bezpłatnych badań i konsultacji medycznych. Szczególną uwagę zwracała duża ilość propozycji przygotowanych przez dzieci – w szkołach i przedszkolach znalazło się wiele interesujących wydarzeń dedykowanych seniorom.
4. Organizacja **Konkursu plastycznego „Rodziny inspirują Lublin – Lublin wielu pokoleń”** przy współpracy Domu Słów Ośrodka Brama Grodzka - Teatr NN. Jak co roku Konkurs miał charakter zamknięty i udział wziąć mogli wyłącznie członkowie Programu „Rodzina Trzy Plus”. W odróżnieniu jednak od poprzednich edycji konkursu, w tym roku, do wspólnych zabaw z dziećmi zaproszone zostały ich babcie oraz dziadkowie.

W ramach wymienionego zadania pierwszego należy również wskazać **VII Lubelskie Dni Promujące Zdrowie** w dniu 8 czerwca 2019 r. na Placu Lecha Kaczyńskiego, przy Centrum Kultury w Lublinie odbył się **Rodzinny Festyn Zdrowotny**. Było to jedno z przedsięwzięć prozdrowotnych organizowanych przez Miasto Lublin we współpracy z Uniwersytetem Medycznym w Lublinie oraz Klastrem Lubelska Medycyna. Mieszkańcy Lublina podczas festynu mogli skorzystać z bezpłatnych badań profilaktycznych wykonywanych przez podmioty medyczne. W zorganizowanych punktach informacyjno-edukacyjnych udzielane były porady zdrowotne, dietetyczne, kosmetyczne. W trakcie festynu odbyły się również **obchody Dnia Rodzicielstwa Zastępczego**. Osoby zainteresowane mogły

skorzystać z poradnictwa specjalistycznego w zakresie rodzicielstwa zastępczego, które zapewnili pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie. Podczas festynu odbywała się także promocja produktów zdrowej żywności. Zaprezentowane zostały zasady i sposób udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej. Uczestnicy spotkania brali udział w licznych konkursach o tematyce zdrowotnej. Laureaci konkursów otrzymali atrakcyjne nagrody. W programie festynu znalazła się również część artystyczna, na którą składały się występy wokalne i taneczne przedszkolaków, młodzieży z lubelskich domów kultury oraz występy seniorów. W festynie uczestniczyło około **1 500 osób**.

W ramach organizowania różnorodnych form integracji rodzin i społeczności lokalnych, odbyły się również organizowane przez Wydział Zdrowia i Profilaktyki Urzędu Miasta Lublin, działania pn. „Miasteczko Zdrowia i Urody” oraz „Marsz Różowej Wstążki”.

W dniu 8 marca 2019 r. w Galerii Olimp, przy Al. Spółdzielczości Pracy w Lublinie zorganizowana została z okazji Święta Kobiet akcja profilaktyczna **pn. „Miasteczko Zdrowia i Urody”**. Celem akcji było rozpropagowanie działań prozdrowotnych, skierowanych głównie do mieszkanki Lublina. Podczas akcji zachęcano Panie do dbania o swoje zdrowie i zdrowie swojej rodziny. Mieszkańcy Lublina mogli skorzystać z bezpłatnych porad specjalistów, badań i konsultacji w zakresie profilaktyki zdrowotnej i kosmologii. Przedstawiciele Fundacji DKMS (Deutsche Knochenmarkspenderdatei) przeprowadzili akcję rejestracji potencjalnych dawców szpiku. Zarejestrowano 846 nowych potencjalnych dawców. W programie spotkania były liczne atrakcje, konkursy z nagrodami, występy artystyczne. Podczas spotkania były także pokazy udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej oraz pokazy Zumbi i karate. Dla dzieci, które przyszły ze swoimi mamami przygotowano liczne niespodzianki, zabawy. Spotkanie uświetniły występy artystyczne dzieci i młodzieży oraz występy seniorów. Z oferty „Miasteczka Zdrowia i Urody” skorzystało około **1 100 osób**.

W dniu 27 września 2019 r. odbył się „**Marsz Różowej Wstążki**” zorganizowany przez Miasto Lublin przy współpracy z Centrum Onkologii Ziemi Lubelskiej im. św. Jana z Dukli. Akcja organizowana była w ramach działań podejmowanych w zakresie profilaktyki chorób nowotworowych. Celem Marszu było przekazywanie wiedzy o raku piersi, solidaryzowanie się z osobami chorymi na ten rodzaj nowotworu, zachęcenie kobiet do wykonywania regularnych badań mammograficznych i innych badań profilaktycznych oraz zachęcanie mieszkańców do dbania o swoje zdrowie i prowadzenie zdrowego stylu życia. Podczas akcji mieszkańcy mogli skorzystać z bezpłatnych porad i konsultacji w zakresie

profilaktyki nowotworowej oraz wykonać podstawowe badania. Wydarzenie uświetniły występy artystyczne zespołów muzyczno-tanecznych. W „Marszu Różowej Wstążki” uczestniczyło około **300 osób**. Ogółem w powyższych akcjach uczestniczyło około 2 900 osób.

Zadanie 2. Prowadzenie działalności edukacyjno-informacyjnej na rzecz promowania rodziny, organizowanie spotkań o charakterze edukacyjnym, konferencji i warsztatów

W 2019 roku Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie prowadził działania edukacyjno-informacyjne na rzecz umacniania wartości rodziny oraz działalność edukacyjną w zakresie aktywnego uczestnictwa rodziny w życiu publicznym poprzez organizowanie konferencji, kursów, warsztatów, konkursów tematycznych, zajęć terapeutycznych, itp. we współpracy z placówkami oświatowymi, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, Policją, służbą zdrowia, uczelniami, bibliotekami itp.

W działania edukacyjne promujące rodzinę włączyła się Specjalistyczna Poradnia dla Rodzin działająca w strukturach MOPR. W 2019 roku zorganizowano **95 spotkań** psychoedukacyjnych, m.in.:

1. Cykl spotkań superwizyjnych dla specjalistów pracujących z dzieckiem krzywdzonym (szkolenie umiejętności terapeutycznych) - 10 spotkań;
2. Superwizje przeprowadzone dla wychowawców Domu Dziecka im. Ewy Szelburg-Zarembiny w Lublinie, w ramach których odbyło się 6 spotkań superwizyjnych wspierających działania wychowawcze w placówce;
3. Spotkanie integracyjne (ognisko), zorganizowane dla wychowanków i byłych wychowanków domu dziecka i ich rodzin (76 uczestników);
4. Spotkanie opłatkowe organizowane dla byłych wychowanków domów dziecka i ich rodzin (44 uczestników).

Ponadto w ramach wymienionego zadania Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie w 2019 roku organizował liczne spotkania edukacyjne i zajęcia warsztatowe. Były to, m.in.:

- Cykliczne warsztaty umiejętności wychowawczych dla rodziców i opiekunów z obszaru działania Centrum Aktywności Środowiskowej mające na celu podniesienie kompetencji wychowawczych,
- Spotkania z ekonomią społeczną, warsztaty z racjonalnego gospodarowania budżetem domowym, akcja PIT,

- Cykliczne spotkania z Dzielnicowym i Policjantami VI Komisariatu Policji w Lublinie. Celem spotkań była edukacja uczestników. Omówione zostały kwestie dotyczące bezpieczeństwa dzieci, jak również zagadnienia związane z bezpieczeństwem w sieci internetowej,
- Spotkanie w ramach Kampanii Informacyjnej pn. "Razem przeciw uzależnieniom", której celem było m.in.: poszerzenie wiedzy na temat obecności zagrożeń w procesie uzależnień, głównie od alkoholu; zwiększenie świadomości uczestników na temat profilaktyki uzależnień; zmotywowanie osób uzależnionych do leczenia. W spotkaniu brała udział osoba uzależniona od alkoholu od wielu lat zachowująca abstynencję oraz trzeźwy styl życia,
- Spotkanie informacyjno-edukacyjne pn. „Zapobieganie szkodliwym wpływom nadmiernej cyfryzacji” oraz „Rodzinny posiłek jako element scalający rodzinę”. Spotkanie adresowane było do rodzin objętych wsparciem Filii nr 3 MOPR w Lublinie ze szczególnym uwzględnieniem rodzin, w których zdiagnozowano problem bezradności opiekuńczo-wychowawczej. Podczas spotkania odbyła się prelekcja na temat profilaktyki uzależnień i planowania czasu wolnego oraz warsztaty kształtowania prawidłowych postaw rodzicielskich. Spotkanie poprowadził psycholog Specjalistycznej Poradni dla Rodzin funkcjonującej w strukturze Ośrodka. Inicjatywa miała na celu uświadomienie rodzicom zagrożeń jakie niesie ze sobą nadmierna cyfryzacja, promowanie postaw prospołecznych, kształtowanie prawidłowych wzorców komunikacji w relacji rodzic – dziecko,
- Spotkanie pn. „Wakacje w mieście” - edycja III. Działanie edukacyjne z elementami pogadanki i warsztatów z zakresu udzielania pierwszej pomocy. Celem inicjatywy było zapoznanie uczestników zajęć z podstawowymi zasadami udzielania pierwszej pomocy oraz postępowania w sytuacjach zagrożenia życia lub zdrowia występujących podczas wakacji, pokonywania drogi do szkoły i domu oraz zabaw na świeżym powietrzu.

Zadanie 3. Zwiększanie możliwości dostępu do poradnictwa specjalistycznego (w szczególności: psychologicznego, pedagogicznego, prawnego)

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie jest realizatorem polityki społecznej, ukierunkowanej na tworzenie warunków do budowania zintegrowanego i efektywnego systemu zapobiegania występowaniu problemów społecznych, a także ich rozwiązywania.

Jednym z zadań pomocy społecznej jest stałe zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego, z którego mogą korzystać osoby oraz rodziny wymagające wsparcia.

Specjalistyczna Poradnia dla Rodzin działająca w strukturach MOPR udziela bezpłatnej pomocy osobom i rodzinom z terenu Miasta Lublina zgłaszającym się z własnej inicjatywy lub kierowanym, m.in. przez pedagoga szkolnego, na wniosek sądu, itp.

Pomoc udzielana klientom obejmuje:

- psychoterapię indywidualną, małżeńską i rodzinną,
- terapię pedagogiczną,
- poradnictwo psychologiczne,
- poradnictwo pedagogiczne,
- konsultacje psychiatryczne,
- działalność informacyjną i szkoleniową,
- działania integracyjne.

W roku 2019 z pomocy skorzystało **1 495 osób** (1 226 osoby dorosłe oraz 269 dzieci) w ramach **7 966** sesji, z terapii skorzystało 1 147 osób (968 osób dorosłych, 179 dzieci), z profilaktyki skorzystało 348 osób (258 osób dorosłych, 90 dzieci). Wsparciem w formie terapii objęto 777 rodzin, 95% z nich to rodziny naturalne, a 2,9% stanowiły rodziny zastępcze. Ponadto wsparciem objęto 10 rodzin adopcyjnych oraz 4 dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Tabela 2. Liczba rodzin objętych terapią w 2019 roku

Liczba rodzin ogółem, w tym:	777
rodzin naturalnych	740
rodzin zastępczych	23
rodzin adopcyjnych	10
dzieci przebywających w placówce opiekuńczo-wychowawczej	4

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

W 2019 roku, w terapii uczestniczyło **1 147 osób**. Ogółem odbyło się **7 966 sesji** terapeutycznych i konsultacyjnych. Od kilku lat można zaobserwować systematyczny wzrost liczby przeprowadzanych sesji (5 965 sesji - 2016 rok, 6 375 - 2017 rok, 6 900 – 2018 rok, 7 966 – 2019 rok). Niewielki spadek liczby przyjętych osób, przy jednoczesnym znacznym wzroście liczby sesji, wskazuje na coraz większe zainteresowanie intensywnym procesem terapeutycznym, który nie ogranicza się do konsultacji, ale prowadzi do trwałej, pozytywnej zmiany, pozwalającej rozwiązać lub zniwelować zgłaszane problemy.

Tabela 3. Liczba osób objętych wsparciem Poradni w 2019 roku z podziałem na rodzaj wsparcia

Wyszczególnienie	Liczba osób objętych wsparciem w 2018 r.: 1 516		Liczba osób objętych wsparciem w 2019 r.: 1 495	
	w tym dorosłych	w tym dzieci	w tym dorosłych	w tym dzieci
Łączna liczba osób korzystających	1 283	233	1 226	269
w tym: liczba osób w terapii	1017	173	968	179
w tym: liczba osób w psychoprofilaktyce	266	60	258	90

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Zapotrzebowanie na pomoc psychologiczną i pedagogiczną utrzymuje się na wysokim poziomie. Mieszkańcy Miasta Lublin poszukują w Specjalistycznej Poradni dla Rodzin MOPR w szczególności pomocy psychoterapeutycznej, która pozwala skutecznie rozwiązać ich problemy osobiste, małżeńskie i rodzinne.

Należy również nadmienić, iż ofertę w zakresie poradnictwa wzbogacają publiczne poradnie psychologiczno-pedagogiczne¹. Do ich zadań należy, m.in. udzielanie dzieciom i młodzieży pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w tym pomocy logopedycznej, pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu, a także udzielania rodzicom i nauczycielom wsparcia w zakresie wychowania i kształcenia dzieci i młodzieży.

Bezpłatne konsultacje i poradnictwo specjalistyczne (psychologiczne i pedagogiczne) na rzecz rodzin świadczą także pracownicy Działu ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej. Specjaliści zatrudnieni w Dziale tj. 2 pedagogów, 3 psychologów, świadczyli poradnictwo, m. in. na rzecz rodzin naturalnych. W roku 2019 tą formą pomocy objętych było 6 rodzin, które skorzystały z 21 porad.

Tematyka porad dotyczyła:

- w ramach poradnictwa psychologicznego: konsekwencji emocjonalnych umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, radzenia sobie ze stratą, adaptacji dziecka do nowej sytuacji, przezwycięzania występujących trudności życiowych;
- w ramach poradnictwa pedagogicznego: poprawy sytuacji życiowej rodzin naturalnych, poprawy relacji rodziców naturalnych z dziećmi, poprawy kompetencji

¹ Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 1, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 2, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 3, Zespół Poradni nr 1 (Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 5 Specjalistyczna Poradnia Zawodowa), Zespół Poradni nr 2 (Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 4 Specjalistyczna Poradnia Psychoprofilaktyki i Terapii Rodzin), Zespół Poradni nr 3 (Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 6, Specjalistyczna Poradnia Wczesnej Diagnostyki i Rehabilitacji).

Źródło informacji: <https://lublin.eu/mieszkanicy/edukacja/szkoly-i-placowki/poradnie-psychologiczno-pedagogiczne/alpha.html?filter=1&dictionary%5B14%5D=1.publiczne+prowadzone+przez+Miasto+Lublin>

wychowawczych rodzin naturalnych, przebiegu kontaktu rodziców z dziećmi, podnoszenia kwalifikacji zawodowych rodziców naturalnych, kierowania rodzin naturalnych do poradni specjalistycznych i organizacji pracujących na rzecz dziecka.

Zadanie 4. Realizacja programu dla rodzin wielodzietnych²

Prowadzona przez samorząd Miasta Lublin polityka społeczna w sposób szczególny uwzględnia różne kierunki działań prorodzinnych. W szczególności dotyczy to tworzenia warunków do właściwego funkcjonowania i w miarę wszechstronnego rozwoju rodzin. Idea wspierania rodzin jest dla Gminy Lublin impulsem do podejmowania działań w wielu obszarach działania samorządu, dlatego polityka prorodzinna prowadzona przez miasto oparta jest na promowaniu i realizacji działań, inicjatyw i projektów stanowiących odpowiedź na zapotrzebowanie mieszkańców. Podejmowane działania zapewniają rodzinom kompleksowy zakres usług wspomagających, elastycznie odpowiadających na ich potrzeby. Zastosowane formy oddziaływania dają rodzinom potrzebującym wymierną pomoc oraz zapobiegają powstawaniu i nawarstwianiu się problemów mogących doprowadzić do rozpadu więzi rodzinnych i struktury rodziny. Tak prowadzona polityka rodzinna czyni Lublin miastem przyjaznym i otwartym dla rodzin, w szczególności wielodzietnych.

W 2019 roku na terenie Miasta Lublin zameldowanych było **4 245 dużych rodzin**. Miasto może się poszczycić wieloma działaniami oraz programami, wzmacniającymi oraz wspomagającymi te rodziny, wdrożonymi na przestrzeni ostatnich miesięcy oraz lat.

Przykładem takich działań, jest niewątpliwie Program działań na rzecz dużych rodzin „Rodzina Trzy Plus” (przyjęty uchwałą Nr 429/XIX/2012 Rady Miasta Lublin z dnia 29 marca 2012 r.), który niezmiennie od 2012 jest kontynuowany. W maju 2012 roku nasze Miasto stało się pionierem, realizując innowacyjny **Program „Rodzina Trzy Plus”**. Od 2012 do 2018 roku komórka realizująca Program był Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Lublin. Od 2019 r. jego realizację przejął nowo utworzony Wydział Inicjatyw i Programów Społecznych Urzędu Miasta Lublin.

Realizacja Programu jest nowatorska w zakresie udziału w Programie podmiotów niepowiązanych strukturalnie z samorządem, efektem czego są wymierne korzyści dla dużych rodzin. W ramach Programu zintensyfikowano bowiem współpracę pomiędzy administracją samorządową a sektorem prywatnym, aby poprzez wspieranie rodziny przypomnieć, że pełni ona kluczową rolę w rozwoju społeczeństwa lokalnego. To lokalne rozwiązanie jest odpowiedzią na aktualne potrzeby lubelskich rodzin i odgrywa kluczową rolę w tworzeniu dla

² Materiał opracowany przez Wydział Inicjatyw i Programów Społecznych Urzędu Miasta Lublin.

nich przyjaznego otoczenia. Program „Rodzina Trzy Plus” ma jasno określony cel: wsparcie rodzin z co najmniej trojgiem dzieci zamieszkałych na terenie Miasta Lublin. Wydawana od ośmiu lat w ramach Programu Karta „Rodzina Trzy Plus” nie jest instrumentem polityki socjalnej. Karta stanowi wymierną pomoc materialną dla rodzin, a poprzez włączenie do niej lokalnych przedsiębiorców stała się istotnym elementem aktywizacji gospodarczej regionu. Współpracujące z Miastem podmioty uzupełniają zarówno zakres wsparcia, jak i dodają takie jego formy, których instytucje samorządowe nie są w stanie – z uwagi na zakres ustawowo przypisanych im zadań – zaoferować rodzinom. Lubelski Program „Rodzina Trzy Plus” jest rozwiązaniem efektywnym, bowiem cała zdobyta pula ulg trafia bezpośrednio do rodzin. Tym samym Program nie angażuje środków finansowych miasta, czyli nie generuje dodatkowych kosztów. Obciążenie budżetu miasta związane z realizacją Programu jest niewielkie, a rekompensuje je w dużym stopniu szeroko pojęta pomoc ze strony podmiotów partnerujących w Programie. W ciągu ośmioletniej działalności Program „Rodzina Trzy Plus” odniósł duży sukces. Miasto może pochwalić się współpracą z **205 Partnerami**, a z Programu korzysta prawie **88% uprawnionych rodzin** (wydanych zostało już **18 648 tysięcy Kart „Rodzina Trzy Plus”**, dla **3 700 lubelskich rodzin**).

Dzięki podmiotom działającym na terenie miasta, które zgodziły się na udział w Programie rodziny wielodzietne mają bogatą ofertę towarów i usług, z której mogą korzystać na specjalnych warunkach. Są to głównie usługi handlowe, przewozowe, medyczne, szkoleniowe, kosmetyczne, fotograficzne, serwisowe, konsumpcyjne itp.

Warto tu wymienić możliwość bezpłatnego i ulgowego korzystania z:

- bezpłatnych bądź ulgowych zajęć edukacyjnych takich, jak nauka języków, nauka tańca;
- zajęć sportowych np. zajęcia w siłowniach, w klubach karate, klubach piłkarskich, zajęcia w ośrodkach sportu i rekreacji;
- zajęć rekreacyjnych, czy też kulturalnych takich jak udział w spektaklach teatralnych lub muzycznych;
- ulgowych zakupów realizowanych w sklepach i niektórych marketach: ulgi na zakup żywności, książek, czasopism, ubrań, artykułów szkolnych czy zabawek, wyposażenia domu i jego budowy;
- ulgi w zakresie usług handlowych, przewozowych, zdrowotnych, w tym stomatologicznych, szkoleniowych, hotelarskich, kosmetycznych, fotograficznych, serwisowych, gastronomicznych ect.

Reasumując, wydawana w ramach Programu Karta obejmuje większość usług niezbędnych do codziennego funkcjonowania rodziny. Sukcesywnie do Programu dołączają nowi Partnerzy. Warto zaznaczyć zaangażowanie lubelskich szkół. Osiem z nich od 2012 roku, każdego roku oferuje rodzinom wielodzietnym w ramach Programu możliwość bezpłatnego korzystania z basenów. Od początku istnienia programu dyrektorzy szkół udostępniają każdego roku bezpłatne karnety wstępu na baseny. Ich liczba waha się od 230 - 650 sztuk rocznie. W roku 2019 r. udostępniono 230 miejsc w siedmiu szkołach. Należy wspomnieć również, iż wśród innych form pomocy dla dużych rodzin oferowanych przez Miasto Lublin jest wprowadzenie z dniem 1 stycznia 2013 r. ulg w odpłatnościach przedszkolach publicznych (zakres ulg waha się od 50% dla jednego dziecka do 100% na trzecie i kolejne dziecko).

Elementem wspierającym rodziny wielodzietne jest również stworzona przez Zarząd Transportu Miejskiego w Lublinie możliwość korzystania z tzw. „biletu rodzinnego”. Zgodnie z regulacjami obowiązującymi od 1 kwietnia 2012 r. z biletu rodzinnego korzystać mogą rodziny z minimum czwórką dzieci. Dodatkowo wprowadzono, bardzo istotną z punktu widzenia użytkowników zmianę polegającą na przyznaniu prawa do odrębnych egzemplarzy biletu dla każdego z członków rodziny (10 zł/sztukę).

W ramach Programu w 2019 r. prowadzono liczne działania promujące zarówno rodzicielstwo, jak i różnorodne formy integracji rodzin poprzez wspólne spędzanie czasu wolnego.

W 2019 r. założenia Programu realizowano m.in. poprzez :

- Organizację I edycji Konkursu fotograficznego „Lublin w zbliżeniu”. W rywalizacji udział wziąć mogły dzieci oraz młodzież „Rodzina Trzy Plus”.
- Coroczny Rodzinny Festyn Zdrowotny organizowany w ramach VII Lubelskich Dni Promujących Zdrowie. Atrakcją festynu był Konkurs Wiedzy o Dużej Rodzinie, skierowany do dzieci w wieku szkolnym.
- Konkurs o tytuł „Podmiotu Przyjaznego Dużej Rodzinie”. Ideą konkursu jest promocja działań Partnerów Programu „Rodzina Trzy Plus”. Podczas uroczystej Gali wskazano laureatów, którzy w głosowaniu rodzin uzyskali największą liczbę głosów. Nagroda główna trafiła do Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji „Bystrzyca” w Lublinie. Dwoma wyróżnieniami uhonorowano markety budowlane OBI: przy ul. Zwycięskiej i ul. Chemicznej. Uroczystość była także okazją do uhonorowania wszystkich Partnerów Programu, którym Prezydent Miasta Lublin wręczył certyfikaty okolicznościowe.

- Działania programowe „Rodzina Trzy Plus” wykraczają także poza lokalne inicjatywy. W roku 2019 r. w ramach Programu Lublin wziął udział w obchodach 30 rocznicy podpisania Konwencji o prawach dziecka, będących inicjatywą UNICEF Polska. W trakcie trzydniowej akcji w Lublinie podświetlono najbardziej charakterystyczne obiekty miasta. Na kolor niebieski (w dniach 16-18 listopada br.) rozblysł budynek miejskiego Ratusza, plac Litewski, Arena Lublin oraz budynek Centrum Spotkania Kultur.

Należy również podkreślić, że działania realizowane na rzecz dużych rodzin przez Miasto Lublin obejmują także udział w działaniach ogólnopolskich. Z dniem 1 stycznia 2015 r. weszła w życie ustawa z dnia 23 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny nakładająca na gminę obowiązek wydawania ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny. Zadanie to, w praktyce realizowane jest już od 16 czerwca 2014 r. jako rządowy program dla rodzin wielodzietnych.

Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny to system zniżek dla rodzin wielodzietnych. Przysługuje ona niezależnie od dochodu rodzinom z przynajmniej trójką dzieci w wieku do ukończenia 18 roku życia lub w wieku do ukończenia 25 roku życia, w przypadku gdy dziecko uczy się w szkole lub w szkole wyższej. Karta jest wydawana bezpłatnie, każdemu członkowi rodziny. Do dnia 31 grudnia 2019 r. przyznano 23 010 Kart tradycyjnych oraz 5 524 Kart w formie elektronicznej członkom lubelskich dużych rodzin. Programem objętych zostało w sumie ponad **4 500 lubelskich rodzin**. Zainteresowanie Kartą Dużej Rodziny znacząco wzrosło właśnie w 2019 roku. Zauważalny wzrost w liczbie przyjętych wniosków, jest efektem zmian w ustawie, które od 1 stycznia 2019 r. uprawniają do uzyskania Karty Dużej Rodziny także tych rodziców, którzy w przeszłości mieli pod opieką co najmniej troje dzieci. Karta dostępna jest w dwu formach, tj.: w wersji tradycyjnej i elektronicznej. Wprowadzona w 2018 roku karta w formie aplikacji, to bardzo wygodne rozwiązanie, z którego posiadacze KDR bardzo chętnie korzystają.

W 2019 r. nastąpiły wyraźne zmiany dotyczące formy składania wniosku. Umożliwiona w 2017 r. przez MPRIIPS opcja składania wniosków za pośrednictwem Portalu Informacyjno-Usługowego Emp@tia (empatia.mpips.gov.pl) cieszy się coraz większym zainteresowaniem. Obecnie liczba wniosków elektronicznych (złożonych za pośrednictwem emp@tii) stanowi już ok 35% wszystkich złożonych wniosków.

Karta Dużej Rodziny to system zniżek i dodatkowych uprawnień dla dużych rodzin zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych. Oferta obejmuje zniżki w przejazdach pociągami, ulgi w opłacie przy staraniu się o paszport, ulgi przy zakupie

paliwa, ulgi w środkach telekomunikacji i w usługach bankowych. Posiadacze kart mają możliwość tańszego korzystania z oferty instytucji kultury, ośrodków rekreacyjnych, bezpłatnego wejścia do parków i innych obszarów chronionych, jak również zakupu ze zniżką wielu innych usług na terenie całego kraju. Posiadanie Karty ułatwia więc dużym rodzinom dostęp do usług oraz obniża koszty codziennego życia. Obecnie KDR honoruje ok. **5 000 partnerów** w ponad 22 tys. punktów w całej Polsce, a takich miejsc wciąż przybywa.

Zadanie 5. Promowanie różnych wartościowych form spędzania wolnego czasu dzieci i młodzieży

Duże znaczenie w ramach ww. zadania mają projekty realizowane przez Wydział Sportu i Turystyki Urzędu Miasta Lublin. W 2019 roku realizowano następujące Projekty:

1. Projekt „**Aktywny Lublin**” - skierowany do różnych grup społecznych, realizowany w ramach środków pochodzących z Budżetu Obywatelskiego na rok 2019. Głównym celem projektu było promowanie sportu jako formy spędzania czasu wolnego oraz propagowania zdrowego i aktywnego stylu życia wśród mieszkańców Miasta w różnym wieku. Przeprowadzono 1 317 jednostek treningowych (45 minut każda) w różnych formach aktywności sportowo-rekreacyjnych. Koszt całkowity projektu – 300 000 zł.
2. „**Aktywny Uczeń**” to projekt realizowany w ramach środków pochodzących z Budżetu Obywatelskiego na rok 2019 skierowany do młodzieży uczącej się na terenie Gminy Lublin. Przeprowadzono ponad 800 jednostek zajęć sportowych po 45 min. każda w różnych dyscyplinach sportowych. W ramach ww. projektu zorganizowano 5 treningów-campów ze znanymi sportowcami: Otylią Jędrzejczak, Martą Pudą, Koszykarkami Pszczółki Polski Cukier AZS UMCS Lublin, Sofią Ennaoui, Pauliną Gubą, Karoliną Kołeczek, Malwiną Kopron, Darią Zabawską, Mateuszem Lutym, Grzegorzem Kossakowskim, w których w sumie wzięło udział kilkuset uczniów. Całkowity koszt projektu realizowanego w ramach środków pochodzących z Budżetu Obywatelskiego na rok 2019 wyniósł: 283 964,11 zł.
3. **Aktywni Młodzi Pełni Pasji** – projekt skierowany był do młodzieży mieszkającej lub uczącej się i studiującej w Lublinie w wieku 16-26 lat. Zorganizowano ponad 500 jednostek bezpłatnych zajęć sportowo-rekreacyjnych. Zorganizowane zostały również 4 turnieje e - sportowe w grach: League of Legends oraz FIFA, w których udział wzięło około 300 uczestników. Całkowity koszt projektu

realizowanego w ramach środków pochodzących z Budżetu Obywatelskiego na rok 2019 wyniósł: 300 000 zł

4. **Projekt „Nasz Sławinek”** pozwolił na zorganizowanie podczas wakacji 2 festynów rekreacyjnych oraz 120 godzin zajęć sportowych dla dzieci z dzielnicy Sławinek, z których skorzystało kilkadziesiąt osób. Całkowity koszt projektu realizowanego w ramach środków pochodzących z Budżetu Obywatelskiego na rok 2019 wyniósł: 15 000 zł .
5. **Pozalekcyjne zajęcia sportowe** - zajęcia sportowe realizowane w ponad 61 placówkach oświatowych na terenie Miasta Lublin i projekt **„Umiem Pływać”** - program powszechnej nauki pływania, skierowany do uczniów szkół podstawowych, w których nie ma pływalni. W obydwu formach uczestniczyło 10 936 osób, zrealizowano 13 270 godzin zajęć, a całkowity koszt wyniósł 276.056 zł (w tym przyznane przez Ministerstwo Sportu środki na projekt Umiem pływać w wysokości 157 800 zł).
6. **Program Animator „Moje Boisko ORLIK”** - współfinansowany ze środków Ministerstwa Sportu i Turystyki, mający na celu wspomaganie samorządów terytorialnych w zapewnieniu systematycznej działalności sportowo-rekreacyjnej na obiektach typu Orlik oraz przeciwdziałanie zjawiskom agresji i patologii wśród dzieci i młodzieży, poprzez skierowanie do tych środowisk profesjonalnej oferty zajęć sportowych i sportowo-rekreacyjnych. Na terenie Miasta Lublin funkcjonuje 13 boisk typu Orlik.
7. **Coroczne akcje „Lato w mieście,, oraz „Zima w mieście”**- akcje realizowane przy współpracy z podmiotami zewnętrznymi oferującymi różnorodne działania podejmowane na rzecz zachęcania młodych mieszkańców Miasta Lublin do aktywnego spędzania czasu wolnego poprzez udział w półkoloniach, cyklicznych zajęciach i warsztatach organizowanych podczas wakacji i ferii zimowych. Programy adresowane, m. in. do dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych, zagrożonych zjawiskiem uzależnień i przemocy. W ramach akcji **„Zima w mieście 2019”** przygotowano bardzo ciekawą propozycję dla najmłodszych mieszkańców miasta, tj.:
 - zajęcia sportowo-rekreacyjne (zajęcia ze wspinaczki, warsztaty żonglerskie, akrobatyczne, rekreacyjne, z koszykówki, na skateparku) - 6 podmiotów dla 700 osób na kwotę 19 420 zł,
 - półkolonie - 4 turnusy 5 dniowe dla 100 dzieci na kwotę 14 550 zł,

- zajęcia turystyczno–krajoznawcze, warsztaty kulinarne, gry planszowe, warsztaty tworzenia questu, zwiedzanie muzeum i spacery po mieście - zadanie realizowało 8 podmiotów dla 3 000 osób na kwotę 28 006 zł.

W ramach akcji „**Lato w mieście 2019**” przygotowano i przeprowadzono również działania cieszące się bardzo dużym zainteresowaniem, tj.:

- zajęcia sportowo-rekreacyjne (zajęcia na kajakach, rowerach, żaglówkach, warsztaty zonglerskie, akrobatyczne, z piłki nożnej, rekreacyjne, z koszykówki) - realizowane przez 9 podmiotów dla 1 500 osób na kwotę 40 500 zł,
- półkolonie z programem rekreacyjno-sportowym, w ramach których odbyły się 22 turnusy 5 dniowe i 2 turnusy 10 dniowe dla 800 dzieci na kwotę 94 000 zł,
- zajęcia turystyczno–krajoznawcze, warsztaty kulinarne, kulturalne, gry miejskie – realizowane przez 9 podmiotów dla 2 500 osób na kwotę 39 604 zł.

W celu promowania wartościowych form spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież, w ramach zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Wydział Zdrowia i Profilaktyki Urzędu Miasta Lublin zorganizował imprezy z okazji Dnia Dziecka oraz Mikołaja dla podopiecznych placówek wsparcia dziennego z terenu Miasta Lublin, w których uczestniczyło 600 dzieci wraz z opiekunami,

Wydział Sportu powierzył organizację wypoczynku w okresie ferii zimowych i wakacji letnich z programem i działaniami profilaktycznymi, tj. 61 zimowisk, obozów letnich i półkolonii łącznie dla 3 383 dzieci i młodzieży.

W ramach „Lubelskich Dni Promujących Zdrowie” Szkoła Podstawowa nr 39 w Lublinie zrealizowała cykliczną imprezę pod nazwą „Miniolimpiada profilaktyczno-sportowa dla szkół”, w której wzięło udział 84 uczniów.

W okresie wakacyjnym oferta Centrum Aktywności Środowiskowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie skierowana była przede wszystkim do dzieci i młodzieży. Odbywały się różnorodne zajęcia plenerowe oraz w obiektach sportowych i w placówkach kulturalno–oświatowych, w tym:

- sześć wyjść na baseny „Słoneczny Wrotków”/AQUA Lublin, w których wzięły udział łącznie 73 osoby,
- wyjście do Muzeum Wsi Lubelskiej, w którym wzięło udział 12 osób,
- wyjście do Muzeum w Bramie Krakowskiej, w którym wzięło udział 9 osób,
- cztery wyjścia do kina Cinema City, w których wzięło udział łącznie 49 osób,
- wyjście do Dworku Wincentego Pola, w którym wzięło udział 6 osób,

- wyjście do DDK „Bronowice” na zajęcia edukacyjno-artystyczne, w którym wzięło udział 5 osób,
- dwa wyjścia do Muzeum im. Józefa Czechowicza, w którym wzięło udział łącznie 13 osób,
- wyjście na Festyn w dzielnicy Hajdów-Zadębie, w którym wzięło udział 30 osób,
- wyjście na warsztaty w dzielnicy Hajdów-Zadębie, w którym wzięło udział 9 osób,
- dwa wyjścia do Centrum Rozrywki Koziółek, w którym wzięło udział 25 osób,
- wyjście do Ogrodu Saskiego, w którym wzięło udział 9 osób,
- dwa wyjścia na Plac Litewski, w którym wzięło udział łącznie 40 osób,
- wyjście na Mini Golfa nad Zalewem Zemborzyckim, w którym wzięło udział 13 osób,
- wyjście na atrakcje związane z Carnavalem Sztukmistrzów, w którym wzięło udział 13 osób,
- systematyczne zajęcia prowadzone w poszczególnych grupach wsparcia (integracyjne, sportowe, plastyczne, muzyczne, gry planszowe, gry i zabawy plenerowe).

Łącznie z oferty wakacyjnej wielokrotnie korzystało 57 dzieci i młodzieży.

Zadanie 6. Organizacja warsztatów dla rodzin z zakresu prowadzenia gospodarstwa domowego, aktywizacji społecznej i zawodowej, edukacja w zakresie planowania rodziny.

W dniu 22 maja 2018 r. została podpisana umowa Nr 46/RPLU.11.02.00-06-0045/17-00) o dofinansowanie projektu „Rozwój zintegrowanych usług uzupełniających i wspierających rolę rodziny, również o charakterze profilaktycznym w Mieście Lublin”, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 Oś Priorytetowa 11 Włączenie społeczne, Działanie 11.2 Usługi społeczne i zdrowotne, którego realizatorem jest Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie. Okres realizacji projektu: od 1.10.2018 r. do 31.01.2021 r. Wartość projektu ogółem: 590 707,63 zł, kwota dofinansowania: 560 707,63 zł.

Celem głównym projektu jest rozwój kompleksowego systemu wsparcia rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze w Mieście Lublin. Projekt zakłada kompleksowe działania dla rodzin, w tym objętych asystą oraz dzieci przebywających w tych

rodzinach i obejmuje szereg form wsparcia ukierunkowanych na realizację działań profilaktycznych wspierających rodzinę w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

W ramach projektu zrekrutowano do jego uczestnictwa **20 rodzin** objętych pomocą w formie asystenta rodziny oraz **42 dzieci** przebywających w rodzinach objętych asystą rodzinną. Głównym celem projektu jest rozwój kompleksowego systemu wsparcia rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze w Mieście Lublin.

W ramach zadania nr 3 „Wsparcie dla rodzin objętych pomocą w formie asystenta rodziny” zorganizowano warsztaty dla osób dorosłych, w tym :

- 1) „Warsztaty pieczenia i gotowania” – 5 osób,
- 2) „Profilaktyka uzależnień i planowanie rodziny” – 5 osób,
- 3) „Dziecko z FAS w życiu, domu i szkole” – 5 osób,
- 4) „Skuteczny w domu - aktywny w pracy” – 5 osób.

PODSUMOWANIE REALIZACI ZADAŃ W RAMACH CELU 1

W ramach Celu 1. Promowanie wartości rodzinnych i właściwych postaw rodzicielskich w dzielnicach Lublina odbywają się liczne festyny i spotkania, które cieszą się zainteresowaniem społeczności lokalnej. Prowadzone są działania pomagające kształtować właściwe postawy rodzicielskie. Lubelskie rodziny mają możliwość uzyskania fachowego poradnictwa oraz w razie wystąpienia problemów wychowawczych, skorzystania z prowadzonych przez Specjalistyczną Poradnię dla Rodzin spotkań i warsztatów. W ramach realizacji programów Rodzina Trzy + oraz Karty Dużej Rodziny wsparciem objęto około 88% lubelskich rodzin wielodzietnych. Odbywały się warsztaty dla 20 rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze w ramach projektu „Rozwój zintegrowanych usług uzupełniających i wspierających rolę rodziny, również o charakterze profilaktycznym w Mieście Lublin”.

Reasumując należy stwierdzić, iż Cel 1. Programu realizowany jest właściwie. Miasto Lublin prowadzi różnorodne działania promujące wartości rodzinne i właściwe postawy rodzicielskie.

CEL 2. KONTYNUOWANIE DZIAŁAŃ ZAPOBIEGAJĄCYCH SYTUACJOM KRYZYSOWYM W RODZINIE

Zadania w ramach tego celu koncentrowały się głównie na podejmowaniu działań zapobiegających występowaniu niekorzystnych zjawisk w rodzinie, promowaniu zdrowego stylu życia wśród dzieci, młodzieży i ich rodziców, umożliwianiu osobom i rodzinom w kryzysie udziału w programach profilaktycznych oraz korzystania z porad udzielanych przez specjalistów. Szczegółowe zadania to:

1. Realizowanie programów profilaktycznych w zakresie zapobiegania niekorzystnym zjawiskom społecznym;
2. Profilaktyka kryzysów małżeńskich i rodzinnych;
3. Profilaktyka uzależnień;
4. Edukacja profilaktyczna w zakresie świadomości chorób i nieprawidłowości funkcjonowania dziecka dotkniętego płodowym zespołem alkoholowym.

Zadania realizowane były, m.in. przez: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie, Wydział Zdrowia i Profilaktyki Urzędu Miasta Lublin, Wydział Oświaty i Wychowania Urzędu Miasta Lublin, Wydział Sportu i Turystyki Urzędu Miasta Lublin oraz organizacje pozarządowe. Przyjęto następujące wskaźniki ilościowe realizacji zadań:

- liczba realizowanych programów profilaktycznych,
- liczba osób objętych programami profilaktycznymi,
- liczba osób biorących udział w warsztatach,
- liczba zorganizowanych warsztatów.

Tabela 4. Wskaźniki ilościowe realizacji zadań w ramach celu 2

l.p.	Nazwa wskaźnika	Liczba
1.	Liczba realizowanych programów profilaktycznych	100
2.	Liczba osób objętych programami profilaktycznymi.	30 436 ³
3	Liczba zorganizowanych warsztatów	12
4	Liczba osób biorących udział w warsztatach	199

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

³ Liczba osób objętych programami profilaktycznymi, w tym: Komenda Miejska Policji w Lublinie -1 065 osób, Wydział Zdrowia i Profilaktyki Urzędu Miasta Lublin -28 980 osób, Specjalistyczna Poradnia dla Rodzin MOPR-348 osób, Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie-43 osoby. W tabeli brak danych liczbowych od Wydziału Sportu Urzędu Miasta Lublin, który nie prowadzi statystyk dotyczących liczby osób, które skorzystały z programów profilaktycznych.

Zadanie 1. Realizowanie programów profilaktycznych w zakresie zapobiegania niekorzystnym zjawiskom społecznym

Profilaktyka to proces wspomagania człowieka w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu, a także ograniczanie i likwidowanie czynników blokujących prawidłowy rozwój i zaburzających zdrowy styl życia.

W 2019 roku Specjalistyczna Poradnia dla Rodzin MOPR w ramach powyższego zadania organizowała:

- **„Szkolę dla rodziców i wychowawców”**, w ramach, której odbyło się 50 spotkań warsztatowych dla klientów Poradni. Inicjatywa ma na celu wspieranie rodziców i wychowawców w radzeniu sobie w codziennych kontaktach z dziećmi i młodzieżą, naukę umiejętności lepszego porozumiewania się, refleksję nad własną postawą wychowawczą, wymianę doświadczeń oraz kształtowanie więzi rodzinnych opartych na wzajemnym szacunku. W spotkaniach uczestniczyło 69 osób,
- Program ochrony zdrowia psychicznego dla dzieci **„Przyjaciele Zippiego“**, kształtujący i rozwijający umiejętności psychospołeczne u małych dzieci, w ramach którego odbyły się 24 spotkania, udział wzięło 10 dzieci. Warsztaty mają na celu nauczenie sposobów radzenia sobie z trudnościami, wykorzystywanie nabytych umiejętności w codziennym życiu oraz doskonalenie relacji dzieci z innymi ludźmi. Program „Przyjaciele Zippiego“ uczy dzieci, jak radzić sobie ze zmianami i wyzwaniem, jak rozwiązywać konflikty i dobrze funkcjonować w grupie. Jest to program, w ramach którego z małymi dziećmi rozmawia się na temat śmierci i uczuć, jakie towarzyszą nam w sytuacji utraty kogoś bliskiego.

W ww. zadanie wpisują się działania realizowane przez Centrum Interwencji Kryzysowej w Rodzinie. Z pomocy Centrum korzystają osoby i rodziny znajdujące się w sytuacjach kryzysowych w związku z: nagłym zdarzeniem o charakterze traumatycznym, przemocą w rodzinie, uzależnieniem - alkoholizmem, hazardem lub narkomanią własną lub członka rodziny, bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, kryzysami osobistymi, zdarzeniami losowymi i innymi sytuacjami kryzysowymi. W zakresie pomocy świadczonej przez Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie jest poradnictwo specjalistyczne (osobiste, telefoniczne, internetowe), pomoc psychologiczna i terapeutyczna o charakterze krótkoterminowym (indywidualna, grupowa) oraz pomoc interwencyjna - wizyty środowiskowe w szczególnie traumatycznych sytuacjach

życiowych, rozmowy interwencyjne w sytuacji zgłoszeń o krzywdzeniu dzieci, osób niepełnosprawnych, starszych.

W 2019 roku w Centrum udzielono ogółem **19 353 porady**, w tym m. in.:

- 4 416 porad w kontakcie bezpośrednim (w tym: 953 porady prawne, 539 konsultacji terapeutycznych, 2 802 konsultacje psychologiczne, 5 konsultacji pedagogicznych socjalnych i innych, 42 konsultacje rodzinne, 57 spotkań grupowych, 18 spotkań grupowych w ramach programu korekcyjno-edukacyjnego),
- 6 547 konsultacji telefonicznych i internetowych,
- 7 745 porad i konsultacji w całodobowym telefonie zaufania.

W ciągu całego 2019 roku z pomocy Centrum skorzystało **1 012 osób** (w tym 644 klientów skorzystało z pomocy po raz pierwszy).

Dla klientów Centrum doświadczających przemocy zorganizowano i przeprowadzono **1 509 spotkań psychologiczno-terapeutycznych**. W 2019 roku pracownicy CIK założyli 16 Niebieskich Kart oraz brali udział w 10 posiedzeniach grup roboczych.

W ramach Programu Ośłonowego „Wspieranie jednostek samorządu terytorialnego w tworzeniu systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie”, Centrum zrealizowano projekt pod nazwą: „Dzięki pomocy – rodzina bez przemocy”, finansowany z dotacji Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego. Celem projektu była poprawa jakości świadczonych przez profesjonalistów usług w zakresie pracy z osobami uwikłanymi w przemoc domową oraz zwiększenie dostępności usług świadczonych na rzecz rodzin dotkniętych przemocą. W ramach projektu prowadzona była **grupa wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie**. W okresie od 20.09.2019 r. do 13.12.2019 r., odbyło się 12 spotkań (po 3 godziny każde) dla 10 osób. Spotkania miały na celu, m.in.: nabycie umiejętności radzenia sobie z przemocą ze strony osób bliskich oraz wsparcie i odbudowywanie poczucia wartości wśród kobiet doświadczających przemocy.

Wsparcie psychologiczne oraz terapeutyczne skierowane było również do osób stosujących przemoc. W związku z powyższym w Centrum zrealizowano zajęcia grupowe **programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie**, obejmującego 60 godzin zajęć. Przeprowadzono 2 edycje programu, jedną w siedzibie CIK, drugą w siedzibie Ośrodka Leczenia Uzależnień (z uwagi na współwystępujący problem alkoholowy). Łącznie w obu edycjach uczestniczyły 33 osoby, z tego 20 ukończyło program.

- I edycja realizowana była w siedzibie Centrum dla **16 osób**, program ukończyło 11 osób,

- II edycja realizowana była w Ośrodku Leczenia Uzależnień w Lublinie dla 17 osób, program ukończyło 9 osób.

W ramach Projektu: „Dzięki pomocy – rodzina bez przemocy”, oprócz wymienionej już grupy wsparcia dla osób doświadczających przemocy, podjęto również działania mające na celu poprawę jakości usług świadczonych przez profesjonalistów posiadających bezpośredni kontakt z osobami doświadczającymi i zagrożonymi przemocą:

- zorganizowano zaawansowane 120 godzinne szkolenie z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w którym uczestniczyło 3 pracowników Centrum oraz 8 pracowników MOPR,
- zrealizowano 8 godzinne szkolenia dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Grup Roboczych z terenu Miasta Lublin, wzbogacające wiedzę i działania praktyczne z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Odbyły się 4 edycje szkolenia, w których uczestniczyło łącznie 71 osób,
- przeprowadzono superwizje grupowe i indywidualne dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz psychologów i terapeutów CIK. Ogółem pracownicy skorzystali z 40 godzin superwizji. W superwizjach uczestniczyło ogółem 20 osób,
- dwóch psychologów CIK nabyło uprawnienia do realizacji programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie poprzez ukończenie specjalistycznego, 50 godzinnego szkolenia z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w oparciu o Model Douluuth pt.: „Jak pracować ze sprawcami przemocy w rodzinie”.

Realizacja zadania pierwszego obejmowała także projekt pn. **„Przyjazne Patrole”**. W dniu 19 lutego 2019 roku w Lublinie zostało zawarte Porozumienie pomiędzy Gminą Lublin, Komendą Miejską Policji w Lublinie, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Lublinie oraz Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie, w sprawie realizacji w 2019 roku działań w zakresie przeciwdziałania zjawiskom patologicznym oraz zapewnienia bezpieczeństwa dzieciom, pod nazwą „Przyjazne patrole”. Projekt został sfinansowany w całości ze środków Gminy Lublin. Głównym celem projektu było zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom, które znalazły się w sytuacji zagrażającej ich dobru. „Przyjazny patrol” składał się z nieumundurowanego policjanta, pracownika socjalnego MOPR w Lublinie oraz pracownika z CIK w Lublinie. „Przyjazny patrol” uczestniczył w interwencjach podejmowanych przez pracowników socjalnych, policjantów oraz psychologów. Monitorowano sytuację dzieci w środowiskach niewydolnych wychowawczo,

w rodzinach dysfunkcyjnych z problemami opiekuńczo-wychowawczymi i zagrożonymi przemocą w rodzinie.

„Przyjazne patrole” organizowane były co tydzień, w piątki i soboty, a także wybrane niedziele, w godzinach 16.00 – 00.00, na terenie Miasta Lublin. Łącznie w trakcie **86 patroli** przeprowadzono **329** kontroli rodzin pod kątem zaniedbywania dzieci. Sporządzono **12** formularzy „Niebieska Karta - A”, gdzie osobami, co do których istnieje podejrzenie, że doznają przemocy w rodzinie są **2** osoby dorosłe i **17** małoletnich dzieci. Odebrano **17** dzieci na podstawie art. 12 a ust. 1 ustawy z dnia 29.07.2005 r. (z późn. zm.) Przeprowadzono z rodzicami/opiekunami prawnymi **225 rozmów** profilaktyczno-ostrzegawczych. „Przyjazny patrol” uczestniczył w **30 interwencjach** zleconych przez Dyżurnego Komendy Miejskiej Policji w Lublinie. Sporządzono 9 wniosków do sądu o odebranie dziecka opiekunom.

Wydział Zdrowia i Profilaktyki Urzędu Miasta Lublin w ramach omawianego zadania realizował następujące Programy:

1. Program szczepień ochronnych przeciw wirusowi brodawczaka ludzkiego (HPV) dla 12 - letnich mieszkanek Lublina w latach 2017-2020.

Szczepienia wykonywane były w ramach profilaktyki raka szyjki macicy. Zaszczepionych zostało **608 mieszkanek** Lublina, urodzonych w 2007 r. przeciw wirusowi brodawczaka ludzkiego (HPV). Program realizowało 38 podmiotów medycznych. Na realizację programu wydatkowano środki finansowe w kwocie: **170 240,00 zł.**

2. Program profilaktyki zakażeń pneumokokowych w zakresie szczepień ochronnych przeciw pneumokokom dla dzieci w wieku 3 lat na lata 2017-2019.

Szczepienia wykonywane były w ramach profilaktyki zachorowań na zakażenia pneumokokowe wśród dzieci. Program realizowało 38 podmiotów medycznych. Zaszczepiono **522 dzieci** urodzonych w 2016 r. Na realizację programu wydatkowano środki finansowe w kwocie: **130 500,00 zł.**

3. Program profilaktyki próchnicy zębów dla uczniów lubelskich szkół. W ramach Programu u uczniów lubelskich szkół wykonano ogółem 2 491 wypełnień światłoutwardzalnych oraz inne świadczenia stomatologiczne, które stanowią uzupełnienie świadczeń gwarantowanych. Ponadto prowadzone były działania edukacyjne adresowane do dzieci klas I szkoły podstawowej oraz ich rodziców. W ramach programu odbyły się 94 spotkania dla dzieci oraz 49 spotkań dla rodziców.

W ramach tych działań dzieci oraz rodzice zostali poinformowani o wszelkich zagadnieniach związanych z próchnicą zębów oraz o wynikających z niej powikłaniach. Również w trakcie wizyt w gabinetach stomatologicznych dzieci i młodzież była informowana o właściwym sposobie odżywiania, w tym o spożywaniu owoców i warzyw, unikaniu słodyczy oraz poznała właściwe nawyki higieniczne. W 2019 r. opieką stomatologiczną objęto **6 012 uczniów** lubelskich szkół. Świadczenia były realizowane przez 43 podmioty medyczne. W spotkaniach informacyjno-edukacyjnych dla rodziców/opiekunów udział wzięły **2 004 osoby**. Wydatkowano środki finansowe w kwocie **593 447,00 zł**.

4. Program wczesnego wykrywania wad wzroku i zezów dla uczniów klas II szkół podstawowych na terenie Miasta Lublin.

Program realizowany był przez dwa podmioty medyczne działające na terenie Lublina. W ramach Programu przeprowadzono badania wzroku wśród uczniów klas II szkół podstawowych oraz spotkania informacyjne na temat wczesnego wykrywania nieprawidłowości w zakresie funkcjonowania zmysłu wzroku. Spotkania edukacyjne skierowane były do dzieci, rodziców oraz nauczycieli. Działaniami Programu objęto **2 000 uczniów** z 33 szkół oraz 94 klas. W Programie uczestniczyło 1 437 rodziców/opiekunów oraz 94 nauczycieli. Całkowity koszt Programu wyniósł **100 000,00 zł**.

5. Program profilaktyki chorób zakaźnych w zakresie szczepień ochronnych przeciw grypie dla osób powyżej 65 roku życia zamieszkałych na terenie Miasta Lublin.

Program realizowany był w celu zmniejszenia ryzyka zachorowania na grypę oraz zmniejszenie skutków wywołanych infekcją wirusem grypy. Zaszczepiono **8 042 osoby** powyżej 65 roku życia. Program był realizowany przez 44 podmioty medyczne działające na terenie Miasta Lublin. Wydatkowano środki finansowe w kwocie: **321 680,00 zł**.

6. Program polityki zdrowotnej Gminy Lublin na lata 2018-2020 w przedmiocie opieki paliatywnej i hospicyjnej dla dzieci i młodzieży oraz dla osób dorosłych w stanach terminalnych choroby.

Program realizowany był w dwóch hospicjach. Opieką objęto zarówno dzieci, młodzież, jak też osoby dorosłe w stanach terminalnych choroby. W hospicjach stacjonarnych objęto opieką 18 osób, w hospicjum domowym 38 osób. Na realizację Programu wydatkowano środki finansowe w kwocie: **297 731,00 zł**.

7. Program polityki zdrowotnej na lata 2019-2021 w zakresie zdrowego odżywiania dla dzieci klas I-III szkół podstawowych w Lublinie „Jedz z głową”.

Program realizowany był przez Fundację Medicover w **38 szkołach podstawowych** na terenie Miasta Lublin. W ramach programu przeprowadzono badania przesiewowe wśród uczniów klas III szkół podstawowych. Zorganizowano warsztaty edukacyjne dotyczące zdrowego odżywiania i prawidłowego stylu życia, w których wzięli udział rodzice i wychowawcy klas oraz warsztaty edukacyjne w zakresie utrzymania prawidłowej masy ciała u uczniów poprzez wdrożenie zasad odpowiedniego żywienia w placówkach oświatowych, w których uczestniczyli dyrektorzy szkół, intendenci, pracownicy stołówek szkolnych. W ramach programu dokonano również analizy jadłospisów szkolnych w celu oceny kaloryczności, wartości odżywczej oraz urozmaicenia posiłków uczniów. Dzieci wzięły udział w konkursie plastycznym na temat promowania zasad zdrowego odżywiania wśród najmłodszych mieszkańców miasta. Przeprowadzono akcję informacyjną w mediach lokalnych i społecznościowych, której celem było dotarcie z informacją do rodziców/opiekunów prawnych uczniów, do których skierowany był program. W badaniach przesiewowych wśród uczniów klas III szkół podstawowych wzięło udział **1 123 uczniów** (tj. 49,5%) Z przeprowadzonych szkoleń i warsztatów edukacyjnych skorzystało 100 rodziców/opiekunów dzieci, 21 pielęgniarek oraz 34 pracowników szkół. Na realizację Programu wykorzystano środki finansowe w kwocie: **106 790,00 zł**.

W 2019 r. Wydział Zdrowia i Profilaktyki realizował również zadania w zakresie programu ochrony zdrowia psychicznego, które obejmowały:

1. organizację obchodów Światowego Dnia Autyzmu;
2. organizację spotkań informacyjno-edukacyjnych na temat problematyki zaburzeń psychicznych dla uczniów szkół ponadpodstawowych;
3. organizację konferencji „Zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży”;
4. organizację warsztatów dla grup zawodowych na temat problematyki zaburzeń psychicznych (pracownicy BOM Urzędu Miasta Lublin, pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie).

Ogółem we wszystkich działaniach dotyczących promocji zdrowia psychicznego wzięło udział **1 550 osób**.

W ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Lublin, Wydział Zdrowia i Profilaktyki powierzył prowadzenie 6 działań mających na celu kształtowanie wśród dzieci i młodzieży postaw trzeźwościowych i zdrowego stylu życia adresowanych do 261 osób, a także realizację 11 działań profilaktycznych na rzecz dzieci i młodzieży mieszkających w obszarach szczególnego ryzyka, w których uczestniczyło 318 osób. Ponadto Poradnie psychologiczno-pedagogiczne zrealizowały 2 programy edukacyjne w zakresie radzenia sobie z emocjami i zachowaniami agresywnymi, budowania relacji interpersonalnych i rozwiązywania konfliktów występujących wśród dzieci i młodzieży łącznie dla 27 osób.

W 2019 roku zrealizowano 42 programy, w których uczestniczyło 1 240 osób.

W ramach realizacji ww. zadania Komenda Miejska Policji w Lublinie podejmowała liczne działania zapobiegające występowaniu niekorzystnych zjawisk społecznych oraz sytuacji kryzysowych w rodzinie. Wśród nich należy wymienić 2 programy profilaktyczne:

1. **„Jestem bezpieczny” – coroczny konkurs wiedzy prewencyjnej**, który odbył się w dniu 22.05.2019 r. w Komendzie Miejskiej Policji w Lublinie. Celem konkursu było upowszechnianie wiedzy o zagrożeniach z jakimi młodzi ludzie mogą spotkać się w swoim codziennym życiu, rozwijanie postaw umożliwiających unikanie, zapobieganie i pokonywanie niebezpieczeństw, a także zapoznanie dzieci i młodzieży z systemem działania służb i instytucji niosących pomoc w sytuacjach zagrożenia życia. W konkursie wzięły udział trzyosobowe drużyny uczniów (**33** uczniów) wraz z opiekunami, z **11** szkół podstawowych z Lublina i powiatu lubelskiego. Realizatorzy programu: Komenda Miejska Policji w Lublinie, placówki oświatowo-wychowawcze, Kasa KRUS Lublin, PGE Dystrybucja w Lublinie, Urząd Miasta Lublin, Lubella Food sp. z o.o. S. k., Fabryka Cukierków Pszczółka sp. z o.o. oraz WORD Lublin.
2. **„Nie odbieraj mi młodości”** – adresatami działania była młodzież szkolna niepełnosprawna intelektualnie w stopniu lekkim, w szczególności młodzież z rodzin dysfunkcyjnych. Głównym celem programu było uświadomienie młodym ludziom różnorodnych zagrożeń dotyczących zjawiska przemocy, w tym przemocy seksualnej. Podczas spotkań przestrzegano młodzież przed zawieraniem znajomości przez Internet, kształtowano postawę asertywności, przekazywano wiedzę z zakresu dostępu do systemów pomocy oraz informacje dotyczące odpowiedzialności karno-prawnej osób nieletnich. W ramach Programu funkcjonariusz z Zespołu ds. Profilaktyki Społecznej Wydziału Prewencji KMP w Lublinie, przeprowadził w placówkach na

terenie Lublina **8** spotkań dla **130** dzieci i młodzieży. Realizatorzy: Komenda Miejska Policji w Lublinie oraz placówki oświatowo-wychowawcze.

Ponadto funkcjonariusze Komendy Miejskiej Policji w Lublinie realizowali działania edukacyjno–profilaktyczne były to, m.in. akcje „Razem przeciwko przemocy”, „Bezpieczny Internet” „Bezpieczny senior”, „Bezpieczna droga do szkoły i domu”, „Czy psy muszą gryźć”, „Puste ławki - Stop” oraz „Trzeźwy umysł na drodze”.

W ramach programu prewencyjnego „**Razem przeciwko przemocy**” policjanci i specjaliści pełnili dyżury przy telefonie informacyjno–konsultacyjnym. W trakcie dyżurów w 2019 r. udzielono **9 porad** telefonicznych. W „Pokoju Przesłuchań Dzieci” przeprowadzono łącznie **7** czynności procesowych z udziałem 4 osób małoletnich i 3 osób dorosłych, które zostały utrwalone poprzez wykorzystanie urządzeń rejestrujących przebieg tych czynności. W ramach przedmiotowego programu na terenie miasta Lublin podjęto działania ukierunkowane na zapewnienie prawidłowej realizacji zadań z obszaru ochrony praw osób doznających przemocy w rodzinie oraz podejmowania działań interwencyjnych wobec sprawców przemocy w rodzinie. W ramach ww. działań policjanci przeprowadzili **25** spotkań z **222** mieszkańcami Lublina.

W ramach projektu „**Bezpieczny Internet**” i zagadnień dotyczących cyberprzemocy w 2019 roku przeprowadzono **166** spotkań o charakterze edukacyjno-prewencyjnym dotyczącym problemu cyberprzestępczości, w których udział wzięło **7 646** osób. Celem projektu adresowanego do dzieci, młodzieży i ich rodziców było kształtowanie świadomości i wrażliwości społeczeństwa na niebezpieczeństwa czyhające w Internecie, zwrócenie uwagi na zjawisko cyberprzemocy, które jest częstym narzędziem w rękach dzieci i młodzieży, edukację dzieci w zakresie bezpiecznego korzystania z Internetu oraz wzmacnianie potrzeby przeciwdziałania zagrożeniom związanym z niewłaściwym korzystaniem z sieci internetowej.

W ramach działań profilaktycznych pn. „**Bezpieczny senior**” policjanci KMP w Lublinie w 2019 r. podejmowali szereg działań mających na celu wzrost poczucia bezpieczeństwa mieszkańców Miasta Lublin, były to m.in. działania informacyjno–profilaktyczne w ramach których dzielnicowi z Komisariatów Policji podległych KMP w Lublinie nawiązywali kontakty z duchownymi, przedstawicielami placówek służby zdrowia, administracji osiedlowych, oświatowo–wychowawczych, banków jak również pracownikami socjalnymi MOPR i GOPS, celem przekazania materiałów profilaktycznych promujących przedsięwzięcie „Bezpieczny Senior”.

W związku ze zwiększoną liczbą nieuczciwych praktyk stosowanych na rynku usług

i towarów, jak również ogólnych zasad codziennego bezpieczeństwa funkcjonariusze KMP w Lublinie przeprowadzili **507** spotkań dla **6 404** seniorów z Klubów Seniora, Domów Pomocy Społecznej, Ośrodków Wsparcia w Lublinie i Uniwersytetu III Wieku. Podczas prowadzenia spotkań policjanci korzystali z materiałów profilaktycznych w postaci spotów reklamowych i ulotek Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów udostępnionych na potrzeby kampanii „Seniorze nie daj się oszukać” realizowanej wspólnie z ZUS, KRUS i Policją.

Projekt „**Trzeźwy Umysł na Drodze**” był realizowany na mocy Porozumienia nr DZU.JS.423.6.2019 zawartego w dniu 5 marca 2019 roku pomiędzy Komendantem Miejskim Policji w Lublinie a Województwem Lubelskim działającym poprzez ROPS w Lublinie. Adresatami działania są kierowcy, piesi oraz kandydaci na kierowców tj. uczniowie szkół ponadpodstawowych z terenu działania Komendy Miejskiej Policji w Lublinie. Celem głównym Projektu jest poprawa bezpieczeństwa oraz zminimalizowanie zagrożeń w ruchu drogowym. Zadanie realizowano poprzez edukację uczniów szkół ponadpodstawowych z terenu działania KMP w Lublinie. Uczniowie podczas **45** spotkań edukacyjnych zrealizowanych przez policjantów KMP w Lublinie otrzymywali informacje dotyczące prawnych aspektów związanych z nietrzeźwością kierowców oraz zasad bezpiecznej i odpowiedzialnej jazdy. W trakcie zajęć uczestnicy projektu korzystali z algogogli i narkogogli symulujących zachowanie człowieka pod wpływem alkoholu i narkotyków. Tym samym mieli możliwość sprawdzenia działania alkoholu i substancji psychoaktywnych na organizm człowieka.

Równolegle realizowane były zadania o charakterze prewencyjnym, mające na celu minimalizowanie przypadków prowadzenia pojazdów przez nietrzeźwych kierowców, poprzez, m.in. kontrole pojazdów przewożących dzieci do szkół pod kątem trzeźwości kierujących. Policjanci Wydziału Ruchu Drogowego KMP w Lublinie w ramach projektu „Trzeźwy umysł na drodze” zrealizowali – **4** akcje prewencyjne, które przeprowadzono w okolicy: Zespołu Szkół Transportowo–Komunikacyjnych w Lublinie, Szkoły Podstawowej nr 51 w Lublinie, Zespołu Szkół Ekonomicznych w Lublinie, Szkoły Podstawowej w Konopnicy. Podczas akcji poddano badaniu **115** kierowców.

Ponadto Policjanci z Wydziału Ruchu Drogowego Komendy Miejskiej w Lublinie przeprowadzali również akcje prewencyjne, były to m.in.: „Prędkość”, „Alkohol i Narkotyki”, „Bus i Truck”, „Pasy”, „Niechronieni uczestnicy ruchu drogowego”, „Bezpieczne wakacje i ferie” oraz „Bezpieczna droga do szkoły”. W ramach projektu każdy uczestnik spotkań

edukacyjnych oraz akcji prewencyjnych otrzymał opaski odblaskowe z logo projektu, których zakup sfinansował Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie.

Zadanie 2. Profilaktyka kryzysów małżeńskich i rodzinnych

Rodzina pełni najważniejszą rolę w życiu każdego człowieka. Jest to pierwsze i niezastąpione żadną instytucją społeczną środowisko rozwojowe i wychowawcze. Jest ona pierwszą podstawową szkołą kształtowania się charakteru i życia w społeczeństwie. Dziecko w rodzinie poznaje świat, zasady, normy zachowania, zwyczaje, obyczaje rodzinne i społeczne, wartości moralne, czyni pierwsze kroki w poznaniu kultury i nabiera umiejętności uczestniczenia w niej. Rodzina jako podstawowe miejsce socjalizacji człowieka powinna być objęta wsparciem i działaniami profilaktycznymi zapobiegającymi występowaniu kryzysów małżeńskich prowadzących w konsekwencji do kryzysu w całej rodzinie.

Specjalistyczna Poradnia dla Rodzin działająca w strukturach MOPR w Lublinie udziela bezpłatnej pomocy osobom i rodzinom z terenu Miasta Lublin. Pomoc udzielana klientom obejmuje m.in. psychoterapię psychologiczną, indywidualną, małżeńską i rodzinną.

W 2019 roku w spotkaniach rodzinnych w ramach profilaktyki i rozwiązywania kryzysów rodzinnych, małżeńskich i indywidualnych uczestniczyło **777 rodzin**. Spotkania miały na celu próbę znalezienia rozwiązania takich problemów jak:

- problemy wychowawcze,
- sytuacje okołorozwodowe – obniżenie napięcia u dzieci, ustalanie planów wychowawczych dla rodziców,
- zaburzenia psychiczne w rodzinie,
- traumatyczne zdarzenia w doświadczeniu całej rodziny lub któregoś z jej członków,
- śmierć i strata (zdrowia, pracy, pozycji społecznej, majątku, przyjaciół itp.),
- zdrady małżeńskie,
- uzależnienia dzieci i/lub rodziców,
- separacja dorosłych dzieci od rodziny pochodzenia.
- przemoc w rodzinie,
- zaburzenia więzi.

Specjalistyczna Poradnia dla Rodzin w ramach działań profilaktycznych organizowała również Szkołę dla Rodziców oraz Program promocji zdrowia psychicznego dla dzieci pn. „Przyjaciele Zippiego”, które szczegółowo zostały opisane na stronie 24 niniejszego opracowania.

W profilaktyce kryzysów małżeńskich i rodzinnych uczestniczą działające na terenie Miasta Lublin publiczne i niepubliczne Poradnie psychologiczno-pedagogiczne, które swoją pomocą obejmują szkoły i placówki pedagogiczne znajdujące się w obrębie ich działania. Głównym celem ich działalności jest bezpłatna pomoc dzieciom i młodzieży w osiągnięciu rozwoju poznawczego, emocjonalnego, społecznego i fizycznego oraz wspieranie rodziców, opiekunów oraz kadry pedagogicznej w placówkach oświatowych. Poradnie prowadzą terapię indywidualną, zajęcia wyrównawcze, logopedyczne, zajęcia dla dzieci zdolnych, ukierunkowują rodziców i wychowawców do odpowiedniej pracy z dzieckiem, prowadzą badania przesiewowe np. w kierunku trudności w nauce oraz zajęcia w ramach „Szkoły dla Rodziców”. Na terenie Miasta działają następujące poradnie publiczne⁴:

1. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 1 w Lublinie, przy ul. Pogodnej 54,
2. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 2 w Lublinie, przy ul. Radości 8,
3. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 3 w Lublinie, przy ul. Rzeckiego 21,
4. Zespół Poradni Nr 1 w Lublinie, przy ul. Magnoliowej 8, w której skład wchodzi:
 - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 5,
 - Specjalistyczna Poradnia Zawodowa.
5. Zespół Poradni Nr 2 w Lublinie, przy ul. Żołnierzy Niepodległej 1, w której skład wchodzi:
 - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 4 w Lublinie,
 - Specjalistyczna Poradnia Profilaktyki i Terapii Rodzin.
6. Zespół Poradni Nr 3 w Lublinie, przy ul. Młodej Polski 30, w której skład wchodzi:
 - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 6 w Lublinie,
 - Specjalistyczna Poradnia Wczesnej Diagnostyki i Rehabilitacji w Lublinie.

W ramach profilaktyki kryzysów małżeńskich i rodzinnych Centrum Interwencji Kryzysowej w rodzinie zrealizowało szkolenia warsztatowe dla rodziców z problemami opiekuńczo-wychowawczymi pn.: Szkoła dla Rodziców, obejmujące 10 spotkań po 4 godziny każde, łącznie 40 godzin. W roku 2019 przeprowadzono 3 edycje Szkoły dla Rodziców, w których łącznie uczestniczyło 39 osób:

- I edycja realizowana była dla 12 osób;
- II edycja realizowana była dla 12 osób;
- III edycja realizowana była dla 15 osób.

<https://lublin.eu/mieszkanicy/edukacja/szkoly-i-placowki/poradnie-psychologiczno-pedagogiczne/alpha.html?filter=1&dictionary%5B14%5D=1.publiczne+prowadzone+przez+Miasto+Lublin.>

W celu zapobiegania występowaniu sytuacji kryzysowych w rodzinie w strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie w 2015 r. wyodrębniona została Sekcja ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Sekcja realizuje zadania określone ustawą o pomocy społecznej oraz ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”. W 2019 r. kontynuowano działania socjalne, które miały na celu profilaktykę i minimalizowanie problemów wynikających ze zjawiska przemocy w rodzinie.

Ponadto, działania w ramach profilaktyki kryzysów małżeńskich i rodzinnych podejmowali asystenci rodzin.⁵

Zadanie. 3. Profilaktyka uzależnień

Profilaktyka to świadome działanie nastawione na jednostki lub grupy społeczne, mające na celu zapobieganie różnorodnym problemom zanim one wystąpią. Do działań profilaktycznych zalicza się również identyfikowanie jednostek lub grup zagrożonych w celu podejmowania interwencji we wczesnej fazie powstawania zachowań ryzykownych lub problemowych. Profilaktyka z definicji jest działaniem uprzedzającym a nie naprawczym. Do działań profilaktycznych nie należą na przykład różne formy terapii uzależnień lub post-rehabilitacja po leczeniu uzależnienia.⁶

Profilaktyka uzależnień ma na celu ograniczanie rozmiarów używania lub nadużywania substancji psychoaktywnych (alkohol, nikotyna, narkotyki, nowe substancje psychoaktywne, leki) oraz zapobieganie różnorodnym szkodom zdrowotnym i społecznym, które są z tym związane, takim jak: groźne choroby i infekcje, wypadki drogowe, zatrucia i przedawkowania, niepełnosprawność, marginalizacja, konflikty z prawem, problemy młodych ludzi w uzyskaniu zatrudnienia, akty agresji, problemy w relacjach z innymi, problemy w nauce i inne destrukcyjne lub szkodliwe czyny popełniane pod wpływem substancji psychoaktywnych oraz w związku z nimi.⁷

W 2019 r. w ramach **Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych** dla Miasta Lublin Wydział Zdrowia i Profilaktyki, organizacje pozarządowe, jednostki organizacyjne Miasta Lublin, podmioty lecznicze oraz inne podmioty posiadające niezbędną wiedzę i doświadczenie oraz potencjał kadrowy realizowały:

⁵ Działania asystentów rodziny opisano szerzej na stronach 59 – 61.

⁶ <https://www.profnet.org.pl/baza-wiedzy/profilaktyka-uzalezniem/> (dostęp 07.09.2020 r.).

⁷ Oficjalna strona Krajowego Biura do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, wyspecjalizowana agenda Ministra Zdrowia <https://programyrekomendowane.pl/strony/wstep,265> (dostęp 07.09.2020 r.).

1. programy edukacyjno-informacyjne w zakresie szkodliwości nadmiernego spożywania alkoholu i zagrożeniach związanych z chorobą alkoholową, w tym programy z systemu rekomendacji, adresowane między innymi do dzieci i młodzieży na różnych poziomach edukacji,
2. programy promujące abstynencję i postawy trzeźwościowe jako styl życia bez używania alkoholu, w tym wspieranie działalności środowisk abstynenckich oraz szkolenia w szkołach nauki jazdy dla kierowców,
3. programy i działania edukacyjne w zakresie przeciwdziałania przemocy oraz udzielania pomocy jej ofiarom między innymi poprzez poradnictwo indywidualne oraz terapię indywidualną i grupową,
4. programy wspierające proces wychodzenia z uzależnienia od alkoholu oraz programy na rzecz osób będących w stanie nietrzeźwości motywujące do podjęcia leczenia odwykowego oraz umożliwiające integrację osób uzależnionych od alkoholu oraz członków ich rodzin,
5. programy terapeutyczne i rehabilitacyjne dla osób zagrożonych, używających i uzależnionych od alkoholu oraz członków ich rodzin,
6. reintegrację zawodową i społeczną w ramach Centrum Integracji Społecznej.

W ramach tego zadania Wydział Zdrowia i Profilaktyki, organizacje pozarządowe, jednostki organizacyjne Miasta Lublin, podmioty lecznicze oraz inne podmioty realizowały **121 programów, którymi objęto łącznie 8 159 osób.**

Działania w ramach **Krajowego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych** prowadzili policjanci Komendy Miejskiej Policji w Lublinie. Funkcjonariusze organizowali spotkania skierowane przede wszystkim do młodzieży, tematem spotkań był szkodliwy wpływ alkoholu dla organizmu człowieka.

Dzielnicowi z Komisariatów Policji KMP w Lublinie oraz przy współpracy ze Strażą Miejską Miasta Lublin oraz dyrekcją i gronem pedagogicznym lubelskich szkół podejmowali działania zmierzające do przeciwdziałania spożywaniu alkoholu w rejonach szkół, w ramach projektu „Bezpieczna Szkoła”.

W 2019 roku Komenda Miejska Policji w Lublinie realizowała program profilaktyczny pn. **„Odpal myślenie nie wchodź w uzależnienie.** Celem projektu było zwiększenie świadomości wśród młodych ludzi w zakresie zagrożeń związanych z zażywaniem dopalaczy. Adresatami działania była młodzież z **13** placówek oświatowo-wychowawczych (w tym 6 szkół z Lubelskiego Powiatu Grodzkiego) oraz rodzice

i nauczyciele. W spotkaniach uczestniczyły **902** osoby (w tym 700 uczniów, 130 rodziców i 72 pedagogów)

W ramach programu w 2019 roku przeprowadzono:

- 1 spotkanie dla Rady Pedagogicznej Schroniska dla Nieletnich w Dominowie,
- 2 spotkania dla rodziców w Szkole Podstawowej w Konopnicy i Szkole Podstawowej nr 3 w Lublinie,
- 13 spotkań z uczniami w formie debaty.

Realizatorzy programu: KMP w Lublinie, ROPS w Lublinie, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w, placówki oświatowo-wychowawcze, Fundacja „Powrót z U”, Klinika Toksykologii UM w Lublinie oddziału Toksykologiczno-Kardiologicznego Szpitala Wojewódzkiego w Lublinie.

Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii obejmowała organizację i powierzenie prowadzenia:

- programów profilaktycznych na różnych poziomach edukacji, w których wzięły udział 2 483 osoby,
- programów rozwijających kompetencje wychowawcze i profilaktyczne rodziców i osób pracujących z dziećmi i młodzieżą sprzyjające kształtowaniu postaw i zachowań prozdrowotnych, w których wzięło udział 230 osób,
- działań profilaktycznych adresowanych do dzieci, młodzieży i osób dorosłych z uwzględnieniem czynników chroniących i czynników ryzyka używania, w których wzięło udział 212 osób,
- działań streetworkerów w miejscach o zwiększonym ryzyku używania substancji psychoaktywnych z których skorzystało 1 820 osób, z czego 43 osoby zostały objęte terapią,
- działań partyworkerów w miejscach o zwiększonym ryzyku na kontakt z narkotykami (kluby, dyskoteki, imprezy, miejsca rekreacji) z których skorzystało 1 601 osób, z czego 71 osób zostało objętych terapią,
- działań dla osób używających środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych w sposób okazjonalny oraz dla członków ich rodzin, w których wzięło udział 356 osób,
- programów skierowanych do dzieci i młodzieży narażonych na czynniki ryzyka, w których wzięły udział 93 osoby,

- programu wczesnej interwencji skierowanego do dzieci i młodzieży z grup ryzyka, ze środowisk zmarginalizowanych, zagrożonych demoralizacją i wykluczeniem społecznym, w którym wzięło udział 10 osób,
- działań adresowanych do osób wysoce narażonych na czynniki ryzyka, w szczególności używający środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych w sposób szkodliwy, w których wzięło udział 459 osób.

W ramach **Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii** Policjanci i pracownicy Zespołu ds. Nietletnich i Patologii Wydziału Prewencji Komendy Miejskiej Policji w Lublinie działając na rzecz przeciwdziałania narkomanii realizują przedsięwzięcie profilaktyczne pod nazwą „WOLNOŚĆ”, którego podstawowym celem jest kształtowanie świadomości wśród młodzieży szkolnej na temat negatywnego wpływu środków odurzających na funkcjonowanie organizmu człowieka oraz skutkach prawnych z tym związanych.

W ramach realizacji przedsięwzięcia podjęto następujące działania:

- organizowanie spotkań dla grona pedagogicznego oraz rodziców,
- edukacja uczniów z zakresu odpowiedzialności prawnej oraz skutków zdrowotnych związanych z sięganiem po narkotyki,
- udzielanie porad prawnych oraz wsparcia psychologicznego rodzinom z problemem uzależnień,
- rozpowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych z zakresu narkomanii, tj. ulotki, broszury, plakaty,
- współpraca z Urzędem Miasta Lublin, Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Lublinie, Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Lublinie, Oddziałem Toksykologii Szpitala Wojewódzkiego w Lublinie, placówkami oświatowymi i opiekuńczo-wychowawczymi oraz organizacjami pozarządowymi.

W 2019 roku przeprowadzono **105** spotkań o charakterze edukacyjno-prewencyjnym dot. problemu uzależnień, w których udział wzięło **2 767** uczniów, pedagogów i rodziców.

W ramach ww. zadania w Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie w 2019 r. prowadzono grupę dla DDA z programem edukacyjno-interwencyjnym. Odbyło się 27 spotkań, po 2 godziny każde, łącznie 54 godziny. W zajęciach uczestniczyło **15** osób.

Pracownicy Ośrodka Wczesnej Interwencji dla Osób z Problemem Alkoholowym i ich Rodzin, działającego w strukturach Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie każdego dnia z osobami opuszczającymi Ośrodek prowadzą rozmowy profilaktyczne na temat

szkodliwości picia alkoholu. Do Ośrodka w szczególności trafiają osoby, których życie i zdrowie jest zagrożone ze względu na stan upojenia alkoholowego oraz które zagrażają bezpieczeństwu, awanturują się (w domu albo w miejscu publicznym) lub zachowują się nieobyczajnie. W Ośrodku Wczesnej Interwencji dla Osób z Problemem Alkoholowym i ich Rodzin w 2019 r. umieszczone zostały **2 382** osoby (4 362 przyjęcia), w tym osoby posiadające stałe zameldowanie oraz osoby bezdomne. W okresie sprawozdawczym pobyt jednorazowy dotyczył **1 758** osób, **331** osób było umieszczonych dwukrotnie, **293** osób przebywało trzykrotnie i więcej razy.

Zadanie 4. Edukacja profilaktyczna w zakresie świadomości chorób i nieprawidłowości funkcjonowania dziecka dotkniętego płodowym zespołem alkoholowym.

W dniu 22 maja 2018 r. została podpisana umowa Nr 46/RPLU.11.02.00-06-0045/17-00) o dofinansowanie projektu „Rozwój zintegrowanych usług uzupełniających i wspierających rolę rodziny, również o charakterze profilaktycznym w Mieście Lublin”, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, którego realizatorem jest Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie.

W ramach projektu 5 osób uczestniczyło w szkoleniu „Dziecko z FAS w życiu, domu i szkole”. Tematyka zajęć poruszała następujące zagadnienia:

- Wiedza teoretyczna o Płodowym Zespole Alkoholowym (FAS). Zaburzenia pierwotne i wtórne. Omówienie dysmorfii, objawów fizycznych, ze strony centralnego układu nerwowego, problemów metabolicznych i związanych z więzią.
- Podstawowe umiejętności diagnozy. Kryteria diagnostyczne FAS. Wykaz poradni diagnozujących FAS.
- Prowadzenie pracy z dziećmi z FAS w życiu i domu. Zasady pracy i postępowania z dziećmi dotkniętymi trudnościami ze spektrum FAS w poszczególnych fazach rozwojowych.
- Prowadzenie pracy z dziećmi z FAS w szkole. Sposoby nauczania, wsparcia i interwencji. Potrzeby i możliwości dziecka z FAS. Zaburzenia zachowania i strategie postępowania. Przykłady metod terapeutycznych stosowanych w pracy z dziećmi z FAS.

PODSUMOWANIE REALIZACI ZADAŃ W RAMACH CELU 2.

System wspierania rodziny na terenie Miasta Lublin nie ograniczał się wyłącznie do działań ściśle związanych z pomocą społeczną i nie był adresowany wyłącznie do rodzin już dotkniętych problemami. Mając na uwadze wzrost skuteczności w udzielaniu pomocy rodzinom, zasadnym jest utrzymanie dotychczasowego kierunku działań, a także pobudzenie aktywności organizacji pozarządowych oraz innych instytucji działających na rzecz szeroko rozumianej pomocy rodzinie.

Należy podkreślić, iż wszystkie zadania w ramach celu 2 były aktywnie realizowane. W ramach zadania „Realizowanie programów profilaktycznych w zakresie zapobiegania niekorzystnym zjawiskom społecznym” jak i zadania „Profilaktyka uzależnień” Miasto Lublin dedykowało mieszkańcom akcje i wydarzenia skierowane do licznego grona odbiorców, programami profilaktycznymi objęto ponad 30 tys. mieszkańców Lublina.

Realizowano również działania z zakresu profilaktyki kryzysów małżeńskich i rodzinnych, w ramach której prowadzono m.in. terapię psychologiczną, indywidualną, małżeńską i rodzinną.

W ramach zadania „Edukacja profilaktyczna w zakresie świadomości chorób i nieprawidłowości funkcjonowania dziecka dotkniętego płodowym zespołem alkoholowym” zrealizowano szkolenie pn. „Dziecko z FAS w życiu, domu i szkole”.

CEL 3. WZMACNIANIE RODZIN W WYPEŁNIENIU FUNKCJI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH

W ramach celu 3. realizowano następujące zadania:

1. Dostosowywanie sieci placówek wsparcia dziennego do zdiagnozowanych potrzeb.
2. Utrzymanie na, co najmniej, obecnym poziomie liczby asystentów rodziny i umożliwienie im doskonalenia zawodowego.
3. Kontynuacja prowadzenia grupy wsparcia dla rodzin naturalnych przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.
4. Poprawa sytuacji socjalno-bytowej rodzin.
5. Kontynuowanie prowadzenia działalności edukacyjno-informacyjnej na rzecz promowania asystentury rodziny oraz rodzin wspierających.
6. Zapewnienie pomocy edukacyjnej dzieciom w postaci zajęć wyrównujących wiedzę, zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci z zaburzeniami zachowania oraz brokera edukacyjnego.
7. Kontynuowanie działań mających na celu wspieranie rodzin przeżywających problemy w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz kobiet w ciąży, przez asystentów rodziny.

Zadania w ramach powyższego celu realizowane były, m.in. przez: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie oraz organizacje pozarządowe.

Tabela 5. Wskaźniki ilościowe realizacji celu 3

l.p.	Nazwa wskaźnika	Rok 2019
1.	Liczba funkcjonujących placówek wsparcia dziennego	18
2.	Liczba dzieci objętych wsparciem placówek	681
3.	Liczba zatrudnionych asystentów rodzin	16
4.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta	288
5.	Liczba rodzin wspierających	0
6.	Liczba rodzin objętych wsparciem rodziny wspierającej	0

7.	Liczba ulotek, plakatów na rzecz działalności edukacyjno-informacyjnej w celu promowania asystentury rodziny oraz rodzin wspierających.	60 plakatów, 1000 ulotek, 700 broszur
8	Liczba dzieci objętych pomocą edukacyjną i socjoterapeutyczną	42
9	Liczba rodzin korzystających ze wsparcia materialnego MOPR	8 951 ⁸ 8 036 ⁹ 1 188 ¹⁰ 2 363 ¹¹ 1 269 ¹² 2 370 ¹³ 39 ¹⁴ 37 431 ¹⁵ 24 471 ¹⁶
10	Liczba wypłacanych świadczeń.	997 234

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Zadanie 1. Dostosowywanie sieci placówek wsparcia dziennego do zdiagnozowanych potrzeb

Rodzina może uzyskać pomoc w opiece i wychowaniu dziecka w placówkach wsparcia dziennego. Na terenie Miasta Lublin wszystkie placówki wsparcia dziennego, funkcjonujące na podstawie przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, prowadzone są przez podmioty pozarządowe.

Placówka wsparcia dziennego współpracuje z rodzicami lub opiekunami dziecka, z placówkami oświatowymi, podmiotami leczniczymi. Pobyt dziecka w placówce wsparcia dziennego jest bezpłatny i dobrowolny oprócz sytuacji wyjątkowych, kiedy do placówki kieruje sąd.

Placówka wsparcia dziennego może być prowadzona w formie:

- opiekuńczej, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych,

⁸ Środowiska, którym udzielono wsparcia w ramach ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, w tym 2 727 beneficjentów Programu „Posiłek w szkole i w domu”;

⁹ Rodziny pobierające zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych;

¹⁰ Rodziny pobierające świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej;

¹¹ Rodziny pobierające jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka;

¹² Rodziny pobierające świadczenia rodzicielskie;

¹³ Rodziny pobierające świadczenia z funduszu alimentacyjnego;

¹⁴ Rodziny pobierające jednorazowe świadczenie „Za Życiem”

¹⁵ Rodziny pobierające świadczenie wychowawcze (500+);

¹⁶ Rodziny pobierające świadczenia „Dobry start”(300+);

- specjalistycznej,
- pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę,
- w połączonych formach opiekuńczej i specjalistycznej.

Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, placówkę wsparcia dziennego prowadzi gmina, podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania lub podmiot, który uzyskał zezwolenie wójta. Trzy placówki w Lublinie prowadzą działalność na podstawie art. 228 ust. 5 ustawy, podmioty prowadzące te placówki uzyskały decyzje stwierdzające wydane przez Prezydenta Miasta Lublin, że zapewniają dzieciom bezpieczne i higieniczne warunki pobytu. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego Miasto Lublin zleca uprawnionym podmiotom po przeprowadzeniu otwartego konkursu ofert i dofinansowuje ze środków publicznych koszty ich działalności.

W 2019 roku 2 placówki wsparcia dziennego niedotowane przez Miasto Lublin, działały na podstawie zezwolenia Prezydenta Miasta Lublin, były to:

- Świetlica Socjoterapeutyczna prowadzona przez Stowarzyszenie Promocji Kultury na Rzecz Środowisk Lokalnych i Osób Niepełnosprawnych „DZIESIĄTA” (od 15 grudnia 2015 roku)
- „Świetlica Środowiskowa Caritas w Lublinie” prowadzona przez Caritas Archidiecezji Lubelskiej (od 13 czerwca 2018 roku).

W ciągu 2019 roku, na podstawie umów zlecających podmiotom pozarządowym prowadzenie placówek wsparcia dziennego, funkcjonowało 18 placówek:

- 14 placówek wsparcia dziennego prowadzonych było w formie opiekuńczej. Dwie z nich zakończyły działalność, (jedna z dniem 30.06.2019 r., druga 31.12.2019 r.). Placówki dysponowały 450 miejscami i objęły opieką **553 dzieci**;
- 3 placówki wsparcia dziennego prowadzone były w formie specjalistycznej, dysponowały 74 miejscami i objęły opieką **107 dzieci**;
- 1 placówka wsparcia dziennego prowadzona była w formie opiekuńczej i specjalistycznej. Placówka dysponowała 15 miejscami i objęła opieką **21 dzieci**

Łącznie wszystkie placówki dysponowały **539 miejscami**, a z ich oferty w 2019 roku skorzystało **681 dzieci**.

Tabela 6. Wykaz podmiotów prowadzących placówki wsparcia dziennego dotowane przez Miasto Lublin w 2019 roku z podziałem na typy oraz z kwotą dofinansowania

Lp	Nazwa i adres podmiotu	Nazwa i adres placówki	Typ placówki	Dotacja na dofinansowanie placówki w 2019 r. (zł)
1.	„Fundacja Amigo-Polska” ul. Jaworowskiego 12 20-612 Lublin	Specjalistyczny Ośrodek Opiekuńczo-Wychowawczy „Domostwo Amigoniańskie” ul. Jaworowskiego 12 20-612 Lublin	<i>specjalistyczna</i>	221 000,00
2.	Fundacja na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Tacy Sami” ul. Narutowicza 74a 20-019 Lublin	Ośrodek Terapeutyczny ul. Narutowicza 74a 20-019 Lublin	<i>specjalistyczna</i>	56 500,00
3.	Katolickie Stowarzyszenie Pomocy Osobom Potrzebującym „AGAPE” ul. Bernardyńska 5, 20-109 Lublin	„Specjalistyczna Placówka AGAPE CLUB” ul. Bernardyńska 5, 20-109 Lublin	<i>specjalistyczna</i>	66 000,00
4.	Dom Zakonny Zgromadzenia Sióstr Św. Józefa z Cluny ul. ks. Michała Słowikowskiego 1a 20-124 Lublin	Dom Św. Józefa dla Dzieci i Młodzieży Ognisko Wychowawcze ul. ks. Michała Słowikowskiego 1a 20-124 Lublin	<i>opiekuńcza</i>	177 500,00
5.	Towarzystwo Salezjańskie Dom Zakonny ul. Kalinowszczyzna 3 20-129 Lublin	Salezjańska Świetlica Środowiskowa im. Św. Dominika Savio ul. Kalinowszczyzna 3 20-129 Lublin	<i>opiekuńcza</i>	51 500,00
6.	Parafia Rzymsko-Katolicka pw. św. Jana Chrzciciela i św. Jana Ewangelisty ul. Królewska 10, 20-109 Lublin	Świetlica Opiekuńczo-Wychowawcza im. bł. Edmunda Bojanowskiego ul. Królewska 10 20-109 Lublin	<i>opiekuńcza</i>	50 000,00
7.	Instytut Akcji Katolickiej Archidiecezji Lubelskiej ul. Droga Męczen. Majdanka 27 20-325 Lublin	Świetlica św. Antoniego Akcji Katolickiej Archidiecezji Lubelskiej ul. Kasztanowa 1, 20-245 Lublin	<i>opiekuńcza</i>	49 000,00
8.		Świetlica św. Michała Archanioła Akcji Katolickiej Archidiecezji Lubelskiej ul. Fabryczna 19 20-301 Lublin	<i>opiekuńcza</i>	49 000,00
9.	Fundacja Szczęśliwe Dzieciństwo ul. Jezuicka 4/9, 20-113 Lublin	Ośrodek nr 1 „Teatr” ul. Kunickiego 128, 20-434 Lublin	<i>opiekuńcza</i>	53 000,00
10.		Ośrodek nr 2 „Bliźniak” ul. ks. Michała Słowikowskiego 1 20-124 Lublin	<i>opiekuńcza</i>	54 000,00
11.	Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Archidiecezji Lubelskiej ul. Filaretów 7 20-002 Lublin	Świetlica Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży ul. Krakowskie Przedmieście 1 20-002 Lublin	<i>opiekuńcza</i>	37 500,00

12.	Stowarzyszenie Na Rzecz Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej Ruchowo ul. Doświadczalna 46 20-236 Lublin	Świetlica Integracyjna „Razem” ul. Doświadczalna 46 20-236 Lublin	<i>opiekuńcza</i>	42 000,00
13.	Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce w Polsce ul. Niedźwiedzia 39 02 – 737 Warszawa	Placówka Wsparcia Dziennego „Jutrzenka” ul. Jutrzenki 1, 20-538 Lublin	<i>opiekuńcza</i>	57 000,00
14.	Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci i Młodzieży „con amore” ul. Róży Wiatrów 9, 20-468 Lublin	Świetlica Stowarzyszenia Przyjaciół Dzieci i Młodzieży „con amore” ul. Róży Wiatrów 9 20-468 Lublin	<i>opiekuńcza</i>	19 000,00
15.	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Lubelski Oddział Regionalny ul. Narutowicza 54, 20-016 Lublin	Środowiskowe Ognisko Wychowawcze Towarzystwa Przyjaciół Dzieci ul. Narutowicza 54 20-016 Lublin	<i>opiekuńcza</i>	39 000,00
16.	Zgromadzenie Służebnic Matki Dobrego Pasterza ul. Kościelna 9, 05-500 Piaseczno	Placówka Wsparcia Dziennego „Dom Ciepła” im. św. Antoniego Al. Kraśnicka 65 20 - 718 Lublin	<i>opiekuńcza</i>	36 000,00
17.	Fundacja Sempre a Frente ul. Lubartowska 24, 20 – 085 Lublin	Świetlica Kowalska 3 ul. Kowalska 3, 20 -115 Lublin	<i>Opiekuńcza i specjalistyczna</i>	32 000,00
18.	Stowarzyszenie „ŁABĘDŹ” ul. Jacka Przybylskiego 20/23 20-465 Lublin	Klub Młodzieżowy ul. Łabędzia 15 20-335 Lublin	<i>opiekuńcza</i>	36 000,00
Razem:				1 126 000,00

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Należy podkreślić, że podmioty prowadzące placówki wsparcia dziennego aktywnie poszukiwały dodatkowych źródeł finansowania i w 2019 roku pozyskały i wykorzystywały dodatkowe środki finansowe w łącznej wysokości **591 992,94 zł**, m.in. z Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Lublinie, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Inicjatyw Obywatelskich, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Wydziału Zdrowia i Profilaktyki Urzędu Miasta, Wydziału Kultury Urzędu Miasta Lublin. W ramach ww. środków zrealizowano **20 projektów dla 495 dzieci**.

W 2019 roku w 18 placówkach wsparcia dziennego pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie, w ramach pełnionego nadzoru nad realizacją umów przeprowadzili **42 wizytacje**, które dotyczyły, m.in. organizacji pracy, lustracji bieżących zajęć, frekwencji wychowanków, stanu zatrudnienia oraz kwalifikacji pracowników, współpracy placówek w zakresie opieki i wychowania z instytucjami wymienionymi w przepisach dotyczących wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej, współpracy z wolontariuszami, stanu i poprawności dokumentacji prowadzonej przez placówkę, oglądu

pomieszczeń, w których realizowane były zajęcia. Niepokojącym zjawiskiem obserwowanym w czasie wizyt w niektórych placówkach wsparcia dziennego jest mała liczba dzieci uczestniczących w zajęciach w czasie trwania wizyty (zwykle bez zapowiedzi). Powodem może być fakt, że różne dzieci w różnych godzinach korzystają z oferty zajęć prowadzonych w placówkach.

Należy podkreślić, że sieć placówek wsparcia dziennego była w 2019 roku liczbowo wystarczająca. Zauważalna jest także poprawa warunków przebywania dzieci i jakości sprawowanej opieki oraz doposażenie placówek w sprzęt i urządzenia. Wskazane jest wspieranie podejmowanych przez podmioty pozarządowe działań zmierzających do pozyskania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych na sfinansowanie działalności placówek wsparcia dziennego celem zwiększenia atrakcyjności zajęć adresowanych do dzieci i młodzieży.

Zadanie 2. Utrzymanie, na co najmniej obecnym poziomie, liczby asystentów rodziny i umożliwienie im doskonalenia zawodowego

W 2019 r. w Lublinie zatrudnionych było **16 asystentów rodziny**. W stosunku do roku 2018 zatrudnienie asystentów utrzymało się na tym samym poziomie. Ogółem wydatki na ich zatrudnienie w 2019 roku wyniosły **794 422,34 zł**. Na dofinansowanie kosztów wynagrodzenia w ramach realizacji Resortowego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na 2019 r. - Asystent Rodziny i Koordynator Rodzinnej Pieczy Zastępczej, Miasto Lublin pozyskało środki z dotacji celowej budżetu państwa w kwocie **172 127,00 zł** (co stanowiło 21,67% całości wydatków) na dofinansowanie wynagrodzeń dla **11 asystentów**.¹⁹

Tabela 7. Liczba zatrudnionych asystentów oraz wydatki poniesione na ich zatrudnienie

Rok	Liczba zatrudnionych asystentów rodziny	Poniesione wydatki na zatrudnienie asystentów	W tym dofinansowanie kosztów wynagrodzenia asystentów w ramach realizacji Resortowego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej	Liczba asystentów, na zatrudnienie których pozyskano środki z Resortowego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej
2019	16	794 422,34 zł	172 127,00 zł	11

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

¹⁹ Działania asystentów rodziny opisano szerzej w Zadaniu 7. Kontynuowanie działań mających na celu wspieranie rodzin przeżywających problemy w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz kobiet w ciąży, przez asystentów rodziny (str. 57-60).

Zgodnie z art. 176 pkt 2 i pkt 4 lit. b ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy umożliwienie podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny. W tym celu wykorzystywano także możliwość szkoleń bez angażowania środków finansowych (np. bezkosztowe szkolenia wewnętrzne prowadzone przez specjalistów Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie oraz szkolenia finansowe ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego).

Tematykę szkoleń dla asystentów rodziny przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych asystentów rodziny w 2019 roku

Lp.	Tematyka szkoleń oraz warsztatów	Liczba asystentów rodziny
SZKOLENIA WEWNĘTRZNE		
1	Instruktaże stanowiskowe na stanowisku pracy.	2 asystentów daty instruktażu: 01.03.2019 r. 16.12.2019 r.
2	Cykliczne spotkania organizowane przez specjalistów pracujących w Specjalistycznej Poradni dla Rodzin o charakterze szkoleniowo-superwizyjnym pt. Dziecko Krzywdzone”.	6 asystentów daty spotkań 25.01.2019 r. 31.05.2019 r. 14.06.2019 r.
3	Warsztat Szkoła dla rodziców i wychowawców Moduł I „Jak mówić, żeby dzieci nas słuchały, jak słuchać żeby dzieci do nas mówiły” – organizowane przez Specjalistyczną Poradnię dla Rodzin MOPR w Lublinie.	2 asystentów termin: 12.03-14.05.2019 r Daty spotkań: 12.03.2019 r. 19.03.2019 r. 26.03.2019 r. 02.04.2019 r. 09.04.2019 r. 16.04.2019 r. 23.04.2019 r. 30.04.2019 r. 07.05.2019 r. 14.05.2019 r.
4	Warsztat Szkoła dla rodziców i wychowawców Moduł II „Rodzeństwo bez rywalizacji” – organizowane przez Specjalistyczną Poradnię dla Rodzin MOPR w Lublinie.	2 asystentów termin: 06.03-15.05.2019 daty spotkań: 06.03.2019 r. 13.03.2019 r. 20.03.2019 r. 27.03.2019 r. 03.04.2019 r. 10.04.2019 r. 17.04.2019 r. 24.04.2019 r. 08.05.2019 r. 15.05.2019 r.
SZKOLENIA ZEWNĘTRZNE		

1	Szkolenie „Dajemy dzieciom siłę, symptomy wykorzystywania seksualnego a zachowania seksualne dzieci i młodzieży”, przeprowadzone na Platformie E-learningowej w ramach Projektu partnerskiego „Blżej Rodziny” - Szkolenie dla kadr systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej, realizowanego w ramach programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój finansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020.	1 asystent
2	Szkolenie „Doskonalenie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych w pracy z dziećmi i nastolatkami”, przeprowadzone na Platformie E-learningowej w ramach Projektu partnerskiego „Blżej Rodziny” - Szkolenie dla kadr systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej, realizowanego w ramach programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój finansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020.	1 asystent
3	Nowy model wspierania pacjentów z podwójną diagnozą psychiatryczną, Fundacja inicjatyw Menadżerskich i Lubelskie Stowarzyszenie Ochrony Zdrowia psychicznego.	1 asystent data szkolenia: 11.04.2019 r.
4	Pierwsza pomoc przedmedyczna – Consultrix.	1 asystent data szkolenia: 24.09.2019 r.
5	„Dzięki pomocy-rodzina bez przemocy” - CIK Lublin.	1 asystent data szkolenia: 25.09.2019 r.
6	Asystent rodziny jako ważne ogniwo na rzecz ochrony dziecka przed przemocą – jak rozpoznać czy dziecko jest ofiarą”, Profilaktyka KIER.	2 asystentów data szkolenia: 30.11.2019 r.
7	„Usamodzielnieni finansowo” – Szkolenia dla osób działających na rzecz dzieci w pieczy zastępczej oraz ich rodzin biologicznych, organizowanym przez Małopolską Szkołę Administracji Publicznej i Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie – pierwszy zjazd szkoleniowy cyklu.	2 asystentów data szkolenia: 14-15.12.2019 r.
WARSZATY		
1.	Wydział zdrowia i profilaktyki, UML, warsztaty z zakresu problematyki ochrony zdrowia psychicznego.	2 asystentów daty warsztatów: 15.11.2019 r. 18.11.2019 r.

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Zadanie 3. Kontynuacja prowadzenia grupy wsparcia dla rodzin naturalnych przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej

W 2019 roku w Dziale ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie kontynuowano prowadzenie grupy wsparcia dla rodzin naturalnych. Grupa adresowana jest do rodziców mających trudności opiekuńczo-wychowawcze.

Grupa wsparcia dla rodzin naturalnych odbyła **4 spotkania**, w których uczestniczyło łącznie 6 osób. Pracownicy Działu ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej (asystenci i koordynatorzy) sprawowali opiekę nad dziećmi rodzin uczestniczących w spotkaniach, prowadząc dla nich zajęcia edukacyjne. Planowana jest jej kontynuacja w roku następnym.

W siedzibie Działu ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej oraz na terenach przyjaznym dzieciom i rodzinie (np. place zabaw, parki rozrywki) organizowane były

spotkania rodzin naturalnych (rodziców, rodzeństwa, dziadków, osób bliskich dziecku) z dziećmi umieszczonymi w rodzinnej pieczy zastępczej. Do spotkań tych uczestnicy przygotowani byli przez specjalistów (pedagoga, psychologa), koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej lub asystenta rodziny. W ciągu całego 2019 roku zorganizowano 67 takich spotkań, w czasie których rodziny naturalne mogły skorzystać z porad specjalistów.

Zadanie 4. Poprawa sytuacji socjalno-bytowej rodzin

Sytuacja socjalno-bytowa rodziny warunkuje poczucie stabilizacji i bezpieczeństwa jej członków oraz wpływa na rozwój dzieci. Praca zawodowa rodziców stanowi o statusie materialnym rodziny i jest jej źródłem utrzymania. Brak dochodów, a co za tym idzie zła sytuacja materialna prowadzi do ubóstwa, występowania kryzysów rodzinnych oraz problemów opiekuńczo-wychowawczych. Bieda pociąga za sobą negatywne konsekwencje społeczne i ekonomiczne, często wiąże się także z wykluczeniem społecznym oraz licznymi ograniczeniami, na przykład w dostępie do kultury, rekreacji i edukacji.

Rok 2019 przyniósł poprawę sytuacji materialnej gospodarstw domowych w Polsce, co znalazło odzwierciedlenie w niewielkim spadku zasięgu ubóstwa ekonomicznego, w tym ubóstwa skrajnego (z ok. 5% w 2018 r. do ok. 4% w 2019 r.). Spadek ubóstwa skrajnego dotyczył przede wszystkim gospodarstw domowych najbardziej zagrożonych ubóstwem, tj. gospodarstw domowych utrzymujących się głównie ze świadczeń społecznych (innych niż emerytury i renty) oraz gospodarstw z co najmniej trojgiem dzieci poniżej 18 roku życia, mieszkańców wsi i małych miast²⁰

Świadczenia pomocy społecznej przyznawane i wypłacane przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie, zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, adresowane są do osób i rodzin znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia i możliwości.

Pomocy społecznej (zgodnie z art. 7 ustawy) udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- ubóstwa;
- sieroctwa;
- bezdomności;
- bezrobocia;
- niepełnosprawności;

²⁰ <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/warunki-zycia/ubostwo-pomoc-spoeczna/zasieg-ubostwa-ekonomicznego-w-polsce-w-2019-roku,14,7.html>

- długotrwałej lub ciężkiej choroby;
- przemocy w rodzinie;
- potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi;
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;
- trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach;
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- alkoholizmu lub narkomanii;
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej;
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

W roku 2019 wsparciem Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie objęto **8 951 środowisk**, w tym 1 909 rodzin z dziećmi: (808 rodzin wychowujących jedno dziecko, 654 rodziny wychowujące dwoje dzieci oraz 447 rodzin wychowujących troje i więcej dzieci). W 2019 r. wydatki poniesione na zasiłki pomocy społecznej (w tym składki ubezpieczenia zdrowotnego) wyniosły **15 566 585,28 zł**. Wyplacono 61 525 świadczeń.

Rodziny w trudnej sytuacji materialnej mogą skorzystać również z innej formy pomocy, jaką jest rządowy Program „Posiłek w szkole i w domu”. Celem Programu jest pomoc zarówno osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach, jak i dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji poprzez wsparcie finansowe gmin w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Istotnym elementem Programu jest zapewnienie dzieciom i młodzieży w wieku szkolnym zjedzenia gorącego posiłku przygotowanego w stołówce szkolnej. Strategicznym celem programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji.

Programem „Posiłek w szkole i w domu” w 2019 roku objęto 6 420²¹ osób, w tym:

- 816 dzieci do czasu rozpoczęcia nauki w szkole,

²¹ Łączna liczba osób objętych programem „Posiłek w szkole i w domu” nie jest sumą matematyczną osób zaliczonych do wymienionych grup dyspersyjnych, ponieważ beneficjenci programu w trakcie roku sprawozdawczego zmieniają przynależność do grupy.

- 1 306 uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych,
- 4 366 pozostałych osób.

W 2019 r. wydatki poniesione w ramach Programu „Posilek w szkole i w domu” wyniosły 4 212 954,39 zł. Z Programu skorzystało 2 727 rodzin, zrealizowano 140 637 świadczeń.

Istotny wpływ na poprawę sytuacji socjalno-bytowej rodzin z dziećmi mają niektóre świadczenia udzielane przez Wydział świadczeń socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie, są to m.in.:

I. Świadczenia rodzinne, w tym:

- 1) zasiłek rodzinny,
- 2) dodatki do zasiłku rodzinnego, w tym:
 - dodatek z tytułu urodzenia dziecka,
 - dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,
 - dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka,
 - dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej,
 - dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego,
 - dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego,
 - dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania.
- 3) świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej,
- 4) jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka,
- 5) świadczenie rodzicielskie.

III. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego

IV. Jednorazowe świadczenia „Za Życiem”

V. Świadczenia wychowawcze

VI. Świadczenia w ramach programu „Dobry start”

Zasiłek rodzinny przysługuje jeżeli dochód na osobę w rodzinie nie przekracza 674 złotych lub 764 złotych (w rodzinie z dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności). Uprawnionym do zasiłku rodzinnego jest rodzic, opiekun prawny lub faktyczny dziecka (osoba, która wystąpiła do sądu z wnioskiem o przysposobienie dziecka).

O przyznanie zasiłku może zwrócić się także pełnoletnia osoba ucząca się w szkole lub szkole wyższej do ukończenia 24 roku życia, jeśli nie pozostaje na utrzymaniu rodziców w związku z ich śmiercią lub ustaleniem wyrokiem sądowym lub ugodą sądową prawa do alimentów z ich strony.

Zasiłek rodzinny przysługuje do ukończenia przez dziecko:

- 18 roku życia lub
- nauki w szkole, jednak nie dłużej niż do ukończenia 21 roku życia albo
- 24 roku życia, jeżeli kontynuuje naukę w szkole lub w szkole wyższej i legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Wysokość zasiłku rodzinnego:

- 95 złotych na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia;
- 124 złotych na dziecko powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia;
- 135 złotych na dziecko w wieku powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 roku życia.

Do zasiłku rodzinnego przysługują osobie uprawnionej dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu:

1. kształcenia i rehabilitacji dziecka przysługuje na pokrycie zwiększonych wydatków związanych z rehabilitacją lub kształceniem dziecka w wieku:

- do ukończenia 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o niepełnosprawności;
- powyżej 16 roku życia do ukończenia 24 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Wysokość dodatku wynosi 90 zł na dziecko do 5 roku życia, 110 zł na dziecko powyżej 5 roku życia.

2. podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania w związku z dojazdem z miejsca zamieszkania do miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły, w przypadku dojazdu do szkoły ponadgimnazjalnej, a także szkoły artystycznej, w której realizowany jest obowiązek szkolny i obowiązek nauki w zakresie odpowiadającym nauce w szkole ponadgimnazjalnej. Wysokość dodatku wynosi 69 zł.

3. podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania w związku z zamieszkiwaniem w miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły ponadgimnazjalnej lub szkoły artystycznej, w której realizowany jest obowiązek szkolny i obowiązek nauki, a także szkoły podstawowej lub gimnazjum w przypadku

dziecka lub osoby uczącej się, legitymującej się orzeczeniem o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności (wysokość dodatku wynosi 113 zł).

4. **rozpoczęcia roku szkolnego** przysługuje na dziecko rozpoczynające rok szkolny lub roczne przygotowanie przedszkolne – jednorazowo (wysokość dodatku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego - 100 zł).
5. **samotnego wychowywania dziecka** przysługuje samotnie wychowującym dziecko matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu lub opiekunowi prawnemu dziecka, jeżeli nie zostało zasądzone świadczenie alimentacyjne na rzecz dziecka od drugiego z rodziców dziecka, ponieważ:
 - drugi z rodziców dziecka nie żyje,
 - ojciec dziecka jest nieznanym,
 - powództwo o ustalenie świadczeń alimentacyjnych od drugiego z rodziców zostało oddalone.

Wysokość dodatku wynosi:

- 193 zł miesięcznie na dziecko, nie więcej niż 386 zł na wszystkie dzieci;
 - na dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności 273 zł.
6. **dodatek z tytułu urodzenia** dziecka przysługuje matce lub ojcu albo opiekunowi prawnemu dziecka, opiekunowi faktycznemu dziecka w wieku do ukończenia przez dziecko pierwszego roku życia, jeżeli nie został przyznany rodzicom lub opiekunowi prawnemu dziecka. Dodatek przysługuje po przedstawieniu zaświadczenia lekarskiego lub zaświadczenia wystawionego przez położną, potwierdzającego pozostawanie pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu. Świadczenia zdrowotne powinny być udzielane kobiecie w ciąży co najmniej raz w każdym trymestrze ciąży. Obowiązek dostarczenia zaświadczenia nie dotyczy opiekunów prawnych i faktycznych dziecka a także osób, które przysposobiły dziecko. Wysokość dodatku: jednorazowo 1 000 zł.
 7. **wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej** przysługuje na trzecie i na następne dzieci uprawnione do zasiłku rodzinnego. Wysokość dodatku wynosi 95 zł miesięcznie na każde uprawnione dziecko.
 8. **opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego** przysługuje osobie, która jest uprawniona do urlopu wychowawczego na to dziecko i dziecko przebywa pod faktyczną opieką tej osoby, przez okres:
 - 24 miesiące kalendarzowych;

- 36 miesięcy kalendarzowych, jeśli sprawuje opiekę nad więcej niż jednym dzieckiem urodzonym podczas jednego porodu;
- 72 miesięcy kalendarzowych, jeśli sprawuje opiekę nad dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności lub o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Wysokość dodatku wynosi 400 zł miesięcznie

W 2019 r. wydatki z tytułu wypłat na zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych wyniosły 25 312 128,68 zł. Wyplacono 204 680 świadczeń dla 8 036 rodzin.

Świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przysługuje matce albo ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka, osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność osoby wymagającej opieki powstała, nie później niż do ukończenia 18 roku życia lub w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej, jednak nie później niż do ukończenia 25 roku życia, jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje również osobom innym niż spokrewnione w pierwszym stopniu z osobą wymagającą opieki, w przypadku gdy spełnione są łącznie następujące warunki:

- rodzice osoby wymagającej opieki nie żyją, zostali pozbawieni praw rodzicielskich, są małoletni lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- nie ma innych osób spokrewnionych w pierwszym stopniu, są małoletnie lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- nie ma opiekuna faktycznego, ani spokrewnionej rodziny zastępczej w rozumieniu ustawy lub osoby te legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

W 2019 r. wydatki z tytułu wypłat świadczenia pielęgnacyjnego wyniosły 20 718 243 zł. Wyplacono 13 133 świadczenia dla 1 188 rodzin.

Realizowane są również wypłaty jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka, która przysługuje ojcu lub matce dziecka, a także opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 1922 zł. Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka wynosi 1000 zł.

W 2019 r. wydatki z tytułu wypłat jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka wyniosły 2 408 000 zł. Wyplacono 2 408 świadczeń dla 2 363 rodzin.

Kolejną formą wsparcia jest świadczenie rodzicielskie przysługujące osobom, którym urodziło się dziecko, a które nie otrzymują zasiłku macierzyńskiego lub uposażenia macierzyńskiego. Świadczenie rodzicielskie przysługuje w wysokości 1000 zł.

W 2019 r. wydatki z tytułu wypłat świadczenia rodzicielskiego wyniosły 7 804 512,12 zł. Wyplacono 8 547 świadczeń dla 1 269 rodzin.

Rodzinom wypłacane są również świadczenia z **funduszu alimentacyjnego**. Przyznawane są na podstawie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów i mają na celu pomoc dzieciom, których rodzice nie wywiązują się z obowiązku alimentacyjnego. Aby móc skorzystać ze świadczenia, muszą być spełnione dwa kryteria: stwierdzona bezskuteczność egzekucji alimentów (kiedy w okresie ostatnich dwóch miesięcy nie wyegzekwowano pełnej należności zaległych bądź bieżących alimentów) oraz kryterium dochodowe (dochód rodziny nie może przekraczać 800 zł na osobę). Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże nie wyższej niż 500 zł miesięcznie.

W 2019 r. wydatki z tytułu świadczeń z funduszu alimentacyjnego wyniosły 14 036 271,00 zł. Wyplacono 31 116 świadczeń dla 2 370 rodzin.

Z tytułu urodzenia się żywego dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu przysługuje **jednorazowe świadczenie „Za Życiem”** w wysokości 4000 zł. Jednorazowe świadczenie przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka bez względu na dochód rodziny. Wniosek o wypłatę jednorazowego świadczenia składa się w terminie 12 miesięcy od dnia narodzin dziecka. Jednorazowe świadczenie przysługuje, jeżeli kobieta pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do

porodu. Pozostawanie pod opieką medyczną potwierdza się zaświadczeniem lekarskim lub zaświadczeniem wystawionym przez położną. Wymóg ten nie dotyczy osób będących opiekunami prawnymi lub faktycznymi opiekunami dziecka, a także osób, które przysposobiły dziecko.

W 2019 r. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie dokonał wypłat świadczeń dla **39 rodzin na łączną kwotę 160 000 zł.**

Istotny wpływ na poprawę sytuacji bytowej polskich rodzin ma realizacja Programu „Rodzina 500+” oraz Rządowego programu „Dobry start”. Ustawą z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci wprowadzono systemowe wsparcie polskich rodzin - świadczenie wychowawcze, którego celem jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych.

Do 30.06.2019 r. z Programu Rodzina 500 plus mogli otrzymać rodzice oraz opiekunowie dzieci do 18. roku życia w wysokości 500 zł miesięcznie na drugie i kolejne dziecko. W przypadku pierwszego lub jedyne dziecko pomoc skierowana była jedynie do rodzin o niskich dochodach (poniżej 800 zł netto na osobę, a 1 200 zł w przypadku rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym). Fakt, iż otrzymanie świadczenia na drugie i kolejne dziecko przestało być zależne od kryterium dochodowego spowodował, że pomoc trafiła do zdecydowanie większej liczby rodzin.

Z dniem 1 lipca 2019 r. weszła w życie ustawa z dnia 26 kwietnia 2019 r. o zmianie ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz niektórych innych ustaw. Zgodnie z nowelizacją ustawy od dnia 1 lipca 2019 r. świadczenie wychowawcze (500+) przysługuje na każde dziecko niezależnie od dochodów rodziny i posiadania alimentów na dziecko. Do kręgu osób uprawnionych do świadczenia wychowawczego dodany został dyrektor domu pomocy społecznej w którym przebywają osoby nieletnie.

W związku z realizacją programu, w 2019 roku wypłacono **501 080 świadczeń dla 37 431 rodzin** na łączną kwotę **249 411 740 zł.** W stosunku do roku 2018 nastąpił znaczny wzrost liczby rodzin korzystających z programu z uwagi na likwidację kryterium dochodowego.

Wprowadzony w 2018 r. rządowy program „Dobry start” zakłada pomoc rodzicom oraz opiekunom uczniów w związku z rozpoczęciem roku szkolnego w wysokości 300 zł jednorazowo na dziecko uczęszczające do szkoły - wypłacone na podstawie wniosku złożonego w terminie między 1 lipca a 30 listopada 2019 r, niezależnie od kryterium

dochodowego. W 2019 r. wypłacono 34 068 świadczeń, dla 24 471 rodzin, na łączną kwotę 10 212 600 zł.

Ww. programy przyczyniły się do zmniejszenia ubóstwa szczególnie wśród rodzin wielodzietnych oraz zwiększenia przez rodziców wydatków związanych z edukacją dzieci, rekreacją, kulturą i czasem wolnym.

Zadanie. 5. Kontynuowanie prowadzenia działalności edukacyjno-informacyjnej na rzecz promowania asystentury rodziny oraz rodzin wspierających

W celu udzielenia wsparcia w sytuacji przeżywania trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, rodzina może zostać objęta pomocą w formie asystenta rodziny. Głównym celem asystentury jest podniesienie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców, umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego, radzenia sobie z trudnymi sytuacjami dnia codziennego. Praca z rodziną może być prowadzona w sytuacji czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną. Jeżeli dzieci znajdują się w pieczy zastępczej, rolą asystenta rodziny jest działanie na rzecz ich powrotu do rodziny. Efektem pracy asystenta rodziny jest odzyskanie przez rodziców kontroli nad własnym życiem i samodzielności w pełnieniu roli rodzica na tyle, by środowisko domowe sprzyjało bezpieczeństwu i rozwojowi dzieci. Efekt ten jest możliwy do osiągnięcia, przy współudziale rodziny na każdym etapie metodycznego działania asystenta. Szczegółowe informacje na temat asystentury rodziny znajdują się na stronie internetowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie. Pomoc asystenta rodziny przyznawana jest na wniosek pracownika socjalnego po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Na stronie internetowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie zawarta jest także informacja o możliwości skorzystania przez rodzinę z koordynacji asystenta rodziny na mocy ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Jest to poradnictwo dla kobiet posiadających dokument potwierdzający ciążę, dla ich rodzin lub rodzin z dzieckiem posiadającym zaświadczenie potwierdzające ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Rodzina jest wówczas uprawniona do poradnictwa w zakresie: przewyciężania trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka; wsparcia psychologicznego; pomocy prawnej, w szczególności w zakresie praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych; dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej. Załączono do opisu dokumentację niezbędną do skorzystania z tej formy wsparcia, ulotkę, informator, katalog wsparcia.

Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej mogą skorzystać także z pomocy w formie rodziny wspierającej. Jej zadaniem jest, przy współpracy asystenta rodziny, pomaganie w opiece i wychowaniu dzieci, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych. Na stronie internetowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie znajduje się informacja o tym, że Ośrodek poszukuje rodzin zainteresowanych współpracą non profit na rzecz rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz wzór wniosku jaki powinni złożyć kandydaci na rodziny wspierające. Dołączony został także wzór umowy z rodziną wspierającą oraz folder zachęcający kandydatów do podjęcia się pełnienia funkcji rodziny wspierającej.

Rodziny wspierające nie wykonują swoich działań zawodowo i nie otrzymują wynagrodzenia, a jedynie zwrot kosztów związanych z udzielaniem pomocy (np. za zakupione bilety do kina, muzeum, na basen, komunikację miejską itp.). Rodzina wspierająca otrzymuje zwrot kosztów poniesionych w związku z udzielaniem pomocy rodzinie wspieranej w zakresie wynikającym z umowy. Wysokość kosztów podlegających zwrotowi nie może przekroczyć limitu 100 zł na miesiąc na każde dziecko.

W ramach promocji rodzin wspierających wydrukowano 60 sztuk plakatów informacyjnych na temat poszukiwania osób chętnych do pełnienia funkcji rodziny wspierającej, które zostały rozwieszane na terenie Miasta. Rozdawano również ulotki na temat rodzin wspierających (1 000 sztuk) oraz broszury na temat asystentury rodziny (700 sztuk). Na promocję związaną z pozyskiwaniem kandydatów na rodzinę wspierającą Miasto Lublin wydatkowało kwotę 224,60 zł (kwota poniesiona w ramach zorganizowanych obchodów Dnia Rodzicielstwa Zastępczego). Prowadzona akcja promocyjna pozwoliła pozyskać dwóch kandydatów na rodziny wspierające. Obecnie nie ma jednak rodzin objętych asystenturą zainteresowanych tą formą wsparcia.

Zadanie 6. Zapewnienie pomocy edukacyjnej dzieciom w postaci zajęć wyrównujących wiedzę, zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci z zaburzeniami zachowania oraz brokera edukacyjnego

W dniu 22 maja 2018 r. została podpisana umowa Nr 46/RPLU.11.02.00-06-0045/17-00) o dofinansowanie projektu „Rozwój zintegrowanych usług uzupełniających i wspierających rolę rodziny, również o charakterze profilaktycznym w Mieście Lublin”, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, którego realizatorem

jest Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie. W ramach projektu zrekrutowano do jego uczestnictwa **20 rodzin** objętych pomocą w formie asystenta rodziny oraz **42 dzieci** przebywających w rodzinach objętych asystą rodzinną. Głównym celem projektu jest rozwój kompleksowego systemu wsparcia rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze w Mieście Lublin.

W roku 2019 w ramach zadania „Wsparcie dla dzieci przebywających w rodzinach objętych asystą rodzinną” zrealizowano 3 bloki tematyczne:

1. „Zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci z zaburzeniami zachowania”, w których udział wzięło **7 dzieci** posiadających orzeczenie o niepełnosprawności lub opinie psychologiczno-pedagogiczne,
2. „Broker edukacyjny”, zajęcia, w których udział wzięło **7 dzieci** w ramach poszukiwania ścieżki dalszej edukacji,
3. „Zajęcia wyrównujące wiedzę z wybranych przedmiotów szkolnych”, w których udział wzięło **21 dzieci** (18 korzystało z zajęć z matematyki, 3 korzystało z zajęć z j. angielskiego) mających trudności z opanowaniem materiału szkolnego.

Zadanie 7. Kontynuowanie działań mających na celu wspieranie rodzin przeżywających problemy w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz kobiet w ciąży, przez asystentów rodziny

Istotną rolę w rozwijaniu innowacyjnych metod pracy z rodziną potrzebującą wsparcia mają asystenci rodziny.

Główne zadania realizowane przez asystentów rodziny:

- podejmowanie działań mających na celu pomoc rodzinom w rozwiązywaniu ich problemów socjalnych poprzez dostarczanie informacji i kierowanie do odpowiednich instytucji;
- udzielanie pomocy w redagowaniu pism urzędowych, ubieganiu się przez rodziny o świadczenia socjalne, o przydział lub wymianę lokalu, o umorzenie długów lokatorskich, itp.;
- udzielanie pomocy w rozwiązywaniu problemów psychologicznych poprzez, m.in.: kierowanie członków rodzin do poradni specjalistycznych i rodzinnych, kierowanie do udziału w diagnostyce oraz udziału w formach terapii indywidualnej, rodzinnej, grupowej, terapii uzależnień i grupach wsparcia;

- motywowanie do skorzystania z konsultacji psychiatrycznych oraz kierowania członków rodzin do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lublinie;
- informowanie o prawidłowościach rozwoju bio-psycho-społecznego dzieci oraz o zaburzeniach tego rozwoju, które wymagają zmiany postaw wychowawczych opiekunów;
- podejmowanie działań zamierzających do rozwijania u rodziców umiejętności wychowawczych, motywowania i kierowania na zajęcia rozwijające kompetencje rodzicielskie;
- informowanie o możliwej etiologii zachowań dzieci sprawiających trudności wychowawcze, motywowania do podjęcia diagnostyki psychologicznej, pedagogicznej oraz psychiatrycznej oraz do stosowania zaleceń specjalistów;
- motywowanie rodziców do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- udzielanie pomocy w postępowaniu rekrutacyjnym i pisaniu wniosków o przyjęcie do placówek edukacyjnych;
- edukowanie w zakresie funkcjonowania na współczesnym rynku pracy (szukanie ofert pracy, pisanie CV i listu motywacyjnego, przygotowanie się do rozmów kwalifikacyjnych z potencjalnym pracodawcami);
- uświadomienie wartości pracy i znaczenia utrzymywania pracy zarobkowej przez członków rodzin;
- podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodziny, m. in. poprzez informowanie policji oraz służb medycznych o zaistniałych zagrożeniach oraz poprzez współpracę z kuratorami;
- motywowanie rodzin do regularnego uczestnictwa w projekcie „Rozwój zintegrowanych usług uzupełniających i wspierających rolę rodziny, również o charakterze profilaktycznym w Mieście Lublin”, współfinansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, którego realizatorem jest Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie;
- przygotowanie i prowadzenia dokumentacji pracy z rodziną.
- pełnienie funkcji koordynatora w zakresie kompleksowego wsparcia kobiet w ciąży i ich rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej oraz kobiet w sytuacji niepowodzeń położniczych, oraz wsparcia rodzin dzieci, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę

zagrożającą ich życiu, która powstała w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

Asystenci rodziny podjęli pracę z rodzinami naturalnymi przeżywającymi trudności, przede wszystkim w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i będącymi w trudnej sytuacji życiowej. Pracę prowadzono z rodzinami, które sprawowały opiekę nad dziećmi w celu poprawy ich umiejętności wychowawczych, jak również z rodzinami, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej.

Asystenci pozostawali w systematycznym kontakcie z rodzinami monitorując sytuację rodzin wieloproblemowych, w których dzieci miały niezaspokojone potrzeby. Rodziny, których dzieci przebywały w pieczy zastępczej motywowali do zmiany sytuacji życiowej i stałego kontaktu z dziećmi.

W 2019 r. wsparciem asystenta rodziny objęto **288 rodzin** niewydolnych wychowawczo, w których wychowywało się 659 dzieci. Asystenci odbyli 7 906 wizyt w środowisku. W okresie sprawozdawczym zakończono pracę z 88 rodzinami. Powody zakończenia pracy to: osiągnięcie założonych celów (27 przypadków), zaprzestanie współpracy rodziny z asystentem (40 przypadków), brak efektów pracy (7 przypadków) oraz zmiana metody pracy i inne (14 przypadków).

Decyzję o zakończeniu pracy z rodziną z powodu braku efektów lub braku współpracy z asystentem rodziny, podejmuje asystent wspólnie z pracownikiem socjalnym. Rodzina taka po zakończeniu współpracy zostaje w systemie pomocy społecznej i jest nadal systematycznie odwiedzana przez pracownika socjalnego. Takie rodziny są bardzo często objęte również nadzorem kuratora sądowego, z którym współpracują pracownicy socjalni. W przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowej w rodzinie i braku nadzoru kuratora sądowego, do Sądu kierowane są pisma o objęcie rodziny takim środkiem zabezpieczającym.

W 2019 r. asystenci rodziny we współpracy z członkami rodzin i po konsultacji z pracownikami socjalnymi przygotowali lub zaktualizowali 244 plany pracy z rodziną, które obejmowały zakres działań mających na celu przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, a także określały terminy ich realizacji i efekty podjętej pracy.

Asystenci dokonywali także okresowej oceny sytuacji rodziny, w której przedstawiali efekty prowadzonych działań oraz zasadność (lub brak zasadności) kontynuowania pracy z rodziną. W 2019 r. dokonano i przygotowano na piśmie 366 ocen.

W roku 2019 asystenci rodziny sporządzili do właściwych sądów 5 wniosków o wgląd w sytuację rodziny oraz wiele pism informujących o zaistniałej sytuacji rodzinnej.

Z dniem 1 stycznia 2017 r. weszła w życie ustawa z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin, która nałożyła na asystentów rodziny obowiązek koordynowania poradnictwa skierowanego do kobiet w ciąży i rodzin oczekujących narodzin dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci ze stwierdzonym w życiu płodowym prawdopodobieństwem dysfunkcji rozwojowych oraz rodzin już wychowujących dzieci z obciążeniami rozwojowymi. Asystenci rodziny udzielają informacji na temat uprawnień związanych z ustawą, motywują do skorzystania z jej zapisów. Na stronie internetowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie został udostępniony „Katalog możliwego wsparcia dla kobiet w ciąży i ich rodzin w Mieście Lublin”²², w którym zawarte są informacje dotyczące możliwej pomocy materialnej oraz pozafinansowego wsparcia instytucjonalnego rodzin biologicznych.

PODSUMOWANIE REALIZACJI ZADAŃ W RAMACH CELU 3

Podsumowując należy stwierdzić, że realizacja najważniejszych zadań w ramach celu 3 przebiegała prawidłowo. Monitorowano dostosowanie sieci placówek wsparcia do wymogów dziennego oraz ich bieżącą pracę. Podmioty prowadzące placówki wsparcia dziennego poszukiwały dodatkowych źródeł finansowania w celu uatrakcyjnienia oferty zajęć realizowanych w placówkach. Zauważalna jest poprawa warunków przebywania dzieci i jakości sprawowanej opieki oraz doposażenie placówek w sprzęt i urządzenia.

W ramach realizacji zadań wynikających z celu trzeciego utrzymano na poziomie lat ubiegłych liczbę zatrudnionych asystentów rodziny, a także zapewniono im podnoszenie kwalifikacji zawodowych poprzez liczne szkolenia i konferencje. Zabezpieczono stosowne środki finansowe na kontynuowanie ich działań. Prowadzono grupę wsparcia dla rodzin naturalnych przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

²² http://mopr.lublin.eu/poradnik/pomoc_specjalistyczna/asystent_rodziny/katalog.pdf

ROZDZIAŁ II

PIECZA ZASTĘPCZA

CEL 1. ORGANIZACJA WIELOWYMIAROWYCH DZIAŁAŃ NA RZECZ RODZIN ZASTĘPCZYCH I UMIESZCZONYCH W NICH DZIECI

W ramach celu 1. realizowano następujące zadania:

1. Działania informacyjne i propagujące rodzicielstwo zastępcze.
2. Rozwój systemu rodzinnej pieczy zastępczej poprzez zwiększenie liczby zawodowych rodzin zastępczych.
3. Kontynuacja procesu kwalifikowania kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych oraz kandydatów do prowadzenia rodzinnych domów dziecka i umożliwienie im szkoleń.
4. Kontynuacja działań w sferze dostępu do specjalistycznego poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego i prawnego dla rodzin zastępczych.
5. Organizacja szkoleń skierowanych do istniejących rodzin zastępczych.
6. Wspieranie rodzin zastępczych poprzez świadczenie usług przez rodziny pomocowe.
7. Kontynuowanie prowadzenia grup wsparcia dla rodzin zastępczych.
8. Zapewnienie pomocy edukacyjnej dzieciom umieszczonym w rodzinach zastępczych w postaci zajęć wyrównujących wiedzę, zajęć socjoterapeutycznych, brokera edukacyjnego, warsztatów rozwijania umiejętności wychowawczych oraz z zajęć z wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka.
9. Zapewnienie rodzinom zastępczym wsparcia wykwalifikowanych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

Zadania realizowane były m.in. przez: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie, placówki poradnictwa specjalistycznego oraz organizacje pozarządowe.

Tabela 9. Wskaźniki ilościowe realizacji zadań w ramach celu 1

Cel 1. Organizacja wielowymiarowych działań na rzecz rodzin zastępczych i umieszczonych w nich dzieci		
Lp.	Nazwa wskaźnika	Liczba

1.	Liczba zrealizowanych działań promocyjnych	5 ²³
2.	Liczba osób/rodzin, które zostały zakwalifikowane na szkolenie do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej, zawodowej lub rodzinnego domu dziecka.	26 osób/ 17 rodzin
3.	Liczba osób/rodzin, które odbyły szkolenie dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej, zawodowej lub rodzinnego domu dziecka.	12 osób/ 9 rodzin
4.	Liczba rodzin zastępczych, które zostały objęte specjalistycznym poradnictwem.	75 rodzin zastępczych
5.	Liczba zatrudnionych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.	11
6.	Liczba koordynatorów objętych szkoleniami podnoszącymi kwalifikacje zawodowe.	10
7.	Liczba rodzin zastępczych objętych wsparciem koordynatorów	185
8.	Liczba rodzin zastępczych objętych wsparciem rodzin pomocowych	3
9.	Liczba rodzin zastępczych uczestniczących w grupach wsparcia	26
10.	Liczba szkoleń skierowanych do rodzin zastępczych	2
11.	Liczba rodzin zastępczych uczestniczących w szkoleniach	14
12.	Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej objętych pomocą edukacyjną, socjoterapeutyczną oraz zajęciami z wczesnego wspomagania rozwoju.	23

Źródło: Opracowanie własne MOPR

Zadanie 1. Działania informacyjne i propagujące rodzicielstwo zastępcze

W ramach zadań mających na celu upowszechnianie rodzinnej opieki zastępczej podejmowano wiele działań i inicjatyw propagujących rodzicielstwo zastępcze. Zorganizowano, obchody Dnia Rodzicielstwa Zastępczego, promowano rodzicielstwo zastępcze w lokalnych mediach, organizowano akcje informacyjne.

W roku 2019 do Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie zgłosiło się **16 rodzin** zamierzających podjąć starania o ustanowienie ich rodzinami zastępczymi, z którymi przeprowadzono **34 spotkania** informacyjne na temat warunków, jakie muszą spełniać kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

W dniu 8 czerwca 2019 roku na Placu im. Lecha Kaczyńskiego w Lublinie odbyły się **obchody Dnia Rodzicielstwa Zastępczego**. Wydarzenie wpisywało się w VII Lubelskie Dni Promujące Zdrowie. W jego ramach odbył się Rodzinny Festyn Zdrowotny, który był imprezą

²³ W tym : 08.06.2019 r. - obchody Dnia Rodzicielstwa Zastępczego, 60 sztuk – plakatów, 1000 sztuk 700 sztuk broszur, oraz Dyżur podczas Festynu Rodzinnego „Wspólnota to Ty i Ja” - promocja idei rodzicielstwa zastępczego

otwartą dla mieszkańców Miasta Lublin, a jednym z jego celów było promowanie rodzicielstwa zastępczego. Podczas festynu mieszkańcy mogli skorzystać z bezpłatnych badań profilaktycznych oraz porad specjalistów z zakresu dietetyki, diabetologii, uzależnień i itp. W trakcie Festynu osoby zainteresowane mogły skorzystać ze specjalistycznego poradnictwa, w tym psychologicznego oraz pedagogicznego, dotyczącego kwestii rodzicielstwa zastępczego, które zapewnił pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie. Dla dzieci uczestniczących w konkursach zostały zakupione nagrody.

W ramach promocji rodzicielstwa zastępczego na terenie Miasta Lublin rozwieszono plakaty informacyjne na temat poszukiwania kandydatów na rodziców zastępczych (60 sztuk) oraz poszukiwania osób chętnych do pełnienia funkcji rodzin wspierających (60 sztuk), rozdawano ulotki (1000 sztuk) i broszury na temat rodzicielstwa zastępczego (700 sztuk) oraz ulotki na temat rodzin wspierających (1000 sztuk) i broszury na temat asystentury rodziny (700 sztuk). Łączna kwota wydatku, która została poniesiona na organizację Dnia Rodzicielstwa Zastępczego wyniosła 1 499,62 zł.

W celu pozyskania kandydatów na rodziców zastępczych pracownicy Działu ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej w roku 2019 pełnili także dyżury przy stoisku promującym ideę rodzicielstwa zastępczego podczas Festynu Rodzinnego „Wspólnota to Ty i Ja”, którego organizatorem było Stowarzyszenie Przyjaciół Parafii „Poczekajka” w Lublinie.

Zadanie 2. Rozwój systemu rodzinnej pieczy zastępczej poprzez zwiększenie liczby zawodowych rodzin zastępczych

Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinnych formach pieczy zastępczej jest jednym z zadań własnych powiatu. System rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Miasta Lublin jest rozbudowany i zabezpiecza najważniejsze potrzeby rodzin zastępczych i dzieci w nich umieszczonych.

W trakcie roku 2019 na terenie Miasta Lublin funkcjonowały łącznie **363 rodziny zastępcze**²⁴, w których przebywało 499 dzieci (w tym 43 dzieci z orzeczoną niepełnosprawnością – stan na dzień 31 grudnia 2019 r.). Wśród dzieci przebywających w rodzinach zastępczych 446 pochodziło z Lublina a 53 z innych powiatów.

²⁴ Dwie rodziny pełnią jednocześnie funkcję rodziny zastępczej spokrewnionej i niezawodowej.

Najlichnieszą grupę stanowiły rodziny zastępcze spokrewnione (263)²⁵, w których wychowywało się 331 dzieci. Rodzin zastępczych niezawodowych było (90)²⁶, a pod ich opieką pozostawało 114 dzieci. Ponadto w Mieście Lublin funkcjonowało 12 rodzin zastępczych zawodowych, w tym 8 rodzin zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego (43 dzieci)²⁷.

Miasto Lublin planuje zwiększenie liczby rodzin zastępczych zawodowych. Szansą na to jest prowadzenie akcji promocyjnej na rzecz rodzicielstwa zastępczego, pozyskanie nowych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej oraz zawodowej.

Akcje promocyjne i działania skupiają się przede wszystkim na upowszechnieniu wśród mieszkańców Miasta Lublin wiedzy na temat rodzicielstwa zastępczego, zapewnieniu wsparcia dziecku i rodzinie zastępczej, w której przebywa pomocy w postaci koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej lub pracownika socjalnego, realizowaniu programów skierowanych do rodzin zastępczych oraz dzieci w nich przebywających, zwiększeniu dostępności rodzin zastępczych do wsparcia specjalistycznego, w szczególności: psychologicznego, pedagogicznego oraz prawnego, prowadzeniu grup wsparcia dla rodzin zastępczych, kontynuowaniu szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze oraz szkoleń i warsztatów dla ustanowionych rodzin zastępczych. Należy podkreślić, że brakuje kandydatów na rodziny zastępcze zawodowe, spełniających wymogi ustawowe.

Rodzinę zastępczą zawodową tworzą małżonkowie lub osoba, niebędący wstępniymi lub rodzeństwem dziecka. W rodzinie zastępczej zawodowej, w tym samym czasie, może przebywać łącznie nie więcej niż 3 dzieci lub osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej. W razie konieczności umieszczenia w rodzinie zastępczej rodzeństwa, za zgodą rodziny zastępczej oraz po uzyskaniu pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, jest dopuszczalne umieszczenie w tym samym czasie większej liczby dzieci. Rodzina zastępcza zawodowa otrzymuje wynagrodzenie za sprawowanie opieki nad powierzonymi jej dziećmi. Rodziny zastępcze zawodowe są uznawane za najbardziej pożądaną formę opieki zastępczej, która powinna się rozwijać.

W rodzinie zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego umieszcza się dziecko do czasu unormowania jego sytuacji, nie dłużej jednak niż na okres 4 miesięcy. W szczególnie uzasadnionych przypadkach okres ten może być przedłużony, za zgodą

²⁵ Świadczenia wypłacono 261 rodzinom zastępczym spokrewnionym na 329 dzieci (2 rodziny zastępcze nie ubiegały się o świadczenia na dzieci w nich umieszczone).

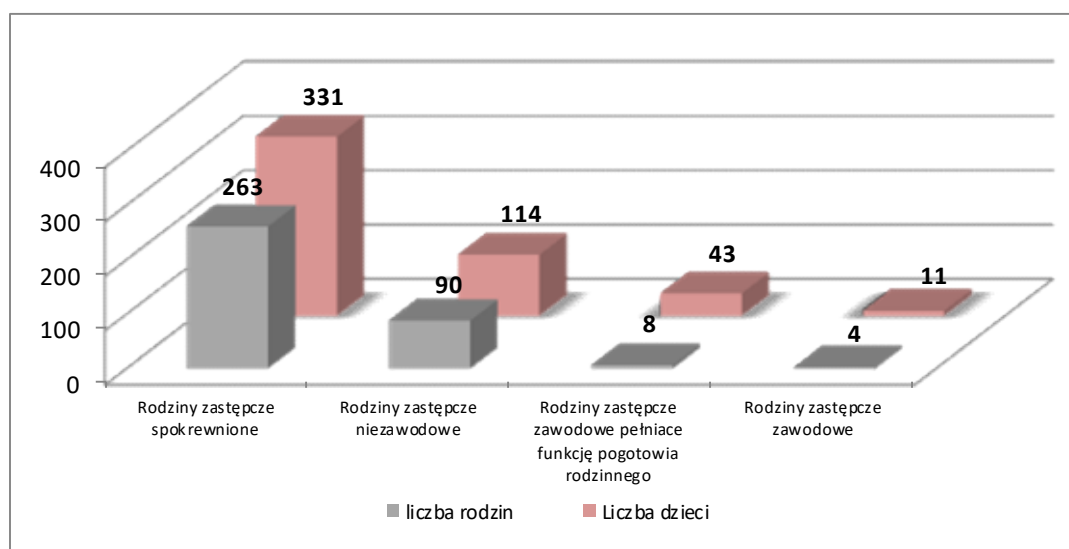
²⁶ Świadczenia wypłacono 92 rodzinom zastępczym niezawodowym na 111 dzieci (2 rodzinom zastępczym, pod których opieką było łącznie 2 dzieci wypłacono świadczenia z roku 2018, dla 5 dzieci wnioski były w trakcie rozpatrywania).

²⁷ W roku 2019 świadczenia wypłacono 8 rodzinom zastępczym zawodowym pełniącym funkcję pogotowia rodzinnego na 38 dzieci (dla 3 dzieci wnioski były w trakcie rozpatrywania, dla 2 dzieci rodzina nie ubiegała się o świadczenia).

organizatora rodzinnej pieczy zastępczej do 8 miesięcy lub do zakończenia postępowania o: powrót dziecka do rodziny, przysposobienie, umieszczenie w rodzinnej pieczy zastępczej. Rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego jest formą rodzinnej pieczy zastępczej o charakterze interwencyjnym. Wszystkie rodziny zastępcze zawodowe na terenie Miasta Lublin w 2019 roku objęte były wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

W dniu 1 marca 2019 r. podpisano umowę z nową rodziną zastępczą zawodową (rodzina zastępcza niezawodowa przekształciła się w rodzinę zastępczą zawodową) obowiązującą od dnia podpisania. Jednak jedna rodzina zastępcza uległa rozwiązaniu. W dniu 18 grudnia 2019 r. na wniosek rodziny zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego zawarto porozumienie o rozwiązaniu umowy z tą rodziną, z datą podpisania porozumienia.

Wykres 1. Rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie Miasta Lublin i dzieci w nich umieszczone w 2019 roku

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Istnieje potrzeba zwiększenia liczby rodzin zastępczych zawodowych. W tym celu MOPR w Lublinie prowadzi działania na rzecz kwalifikowania kandydatów oraz ich szkolenia.

Zadanie 3. Kontynuacja procesu kwalifikowania kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych oraz kandydatów do prowadzenia rodzinnych domów dziecka i umożliwienie im szkoleń

W 2019 roku Komisja ds. kwalifikowania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka **odbyła 33 posiedzenia**. Wynikiem prac Komisji było:

- sporządzenie 33 protokołów z posiedzeń komisji, odnoszących się do spełniania/niespełniania przez kandydatów wymogów, o których mowa w art. 42 ust. 1-3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (12 osób z 9 rodzin nie spełniało warunków do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, o której mowa w art. 47 ust. 1-3 ustawy),
- sporządzenie 5 wstępnych akceptacji kandydatów (rodzin) do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej, zawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka (10 osób z 5 rodzin spełniało warunki do pełnienia funkcji rodziny zastępczej).

W 2019 roku psychologzy zatrudnieni w dziale przeprowadzili badania psychologiczne **53 osób** będących kandydatami na rodziny zastępcze lub istniejącymi rodzinami zastępczymi. Wydano **33 opinie** dotyczące motywacji i predyspozycji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

W celach diagnostycznych zakupiono Testy Kompetencji Rodzicielskich (zeszyty testowe oraz arkusze wyników), które przeznaczone są do pomiaru kompetencji rodzicielskich kandydatów i opiekunów zastępczych. Testy Kompetencji Rodzicielskich pozwalają na zidentyfikowanie mocnych i słabych stron kandydatów oraz istniejących rodzin zastępczych oraz wychwycenie ewentualnych błędów popełnianych przez nich w procesie wychowania dzieci. Testy stosowane wspólnie z kwestionariuszem CUIDA pozwalają uzyskać pełniejszy obraz predyspozycji do rodzicielstwa zastępczego. Kwestionariusz CUIDA pozwala na ocenę zmiennych osobowościowych, stylów wychowania i zdolności danej osoby do zapewnienia odpowiedniej opieki dziecku biologicznemu, adoptowanemu, w rodzinie zastępczej, w placówce opiekuńczej, a także osobie starszej czy niepełnosprawnej. Kwestionariusz CUIDA (arkusze wyników i odpowiedzi) oraz Testy Kompetencji Rodzicielskich zostały sfinansowane ze środków Miasta Lublin.

W dniu 22 maja 2018 r. została podpisana umowa Nr 47/RPLU.11.02.00-06-0046/17-00) o dofinansowanie projektu „Wsparcie rodziny i systemu pieczy zastępczej na terenie Miasta Lublin”, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, którego realizatorem jest Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie. W roku 2019 w ramach projektu realizowano Zadanie Nr 1 „Wzmocnienie kompetencji i kwalifikacji opiekunów zastępczych oraz kandydatów na rodziny zastępcze”, dzięki któremu **12 osób**

ukończyło „Szkolenie dla kandydatów na rodzinę zastępczą niezawodową i ustanowionych rodzin zastępczych niezawodowych wg programu PRIDE Rodzinna Piecza Zastępcza”. Prowadzone szkolenie wpływa na jakość sprawowanej funkcji przez ustanowione rodziny zastępcze oraz na wzrost liczby rodzin zastępczych.

Zadanie 4. Kontynuacja działań w sferze dostępu do specjalistycznego poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego i prawnego dla rodzin zastępczych

Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne (psychologiczne i pedagogiczne) rodziny uzyskują bezpłatnie w Dziale ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej. Specjaliści zatrudnieni w Dziale tj. 2 pedagogów i 3 psychologów, świadczyli poradnictwo, m. in. na rzecz rodzin zastępczych.

W roku 2019 poradnictwem psychologicznym objęto **52 rodziny zastępcze**. Udzielono łącznie 231 porad. Należy podkreślić, że w tym 20 rodzin zastępczych skorzystało ze wsparcia psychologicznego (187,5 godzin porad psychologicznych) w ramach realizowanego projektu „**Wsparcie rodziny i systemu pieczy zastępczej na terenie Miasta Lublin**”, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

W ramach poradnictwa psychologicznego tematyka porad dotyczyła: konsekwencji emocjonalnych przyjęcia dziecka do rodziny zastępczej, adaptacji dziecka do nowej sytuacji, współpracy rodziny zastępczej z rodziną naturalną dziecka, sposobów skutecznego komunikowania się w rodzinie, przezwyciężania trudności szkolnych dziecka, poszerzania kompetencji wychowawczych.

Ponadto rodziny zastępcze miały możliwość skorzystania z porad pedagogicznych i z bezpłatnych porad prawnych prawnika zatrudnionego w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Lublinie oraz były na bieżąco informowane przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej lub pracowników socjalnych o możliwości bezpłatnych porad udzielanych przez inne instytucje i organizacje funkcjonujące na terenie Miasta Lublin.

Zgodnie z art. 38a ust. 1 pkt 7 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej organizator rodzinnej pieczy zastępczej przekazuje rodzinie zastępczej diagnozę psychofizyczną dziecka. W roku 2019 psychologowie i pedagodzy zatrudnieni w Dziale ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej, sporządzili łącznie 54 diagnozy psychofizyczne dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej. W tym celu korzystano z licencji programu komputerowego KomKod moduł KORP – Karty Oceny Rozwoju Psychoruchowego – wystandaryzowane narzędzie diagnostyczne, przeznaczone do wstępnej

oceny rozwoju dziecka, które są wykorzystywane do diagnoz dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej oraz KOZE – Karty Oceny Zachowania i Emocji.

Rodziny zastępcze mają również możliwość korzystania z usług specjalistów zatrudnionych w Specjalistycznej Poradni dla Rodzin MOPR. W 2019 roku Poradnia objęła wsparciem specjalistycznym **23 rodziny zastępcze**. Poradnia świadczyła na rzecz rodzin zastępczych zarówno pomoc terapeutyczną, jak i psychoedukacyjną poprzez warsztaty umiejętności wychowawczych.

Zadanie 5. Organizacja szkoleń skierowanych do istniejących rodzin zastępczych

W ramach projektu „Wsparcie rodziny i systemu pieczy zastępczej na terenie Miasta Lublin”, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, zrekrutowano **20 rodzin zastępczych**, 30 dzieci przebywających w rodzinach zastępczych oraz 24 osób dorosłych/opiekunów zastępczych/kandydatów na opiekunów zastępczych.

Głównym celem projektu jest: wzrost umiejętności wychowawczych rodziców zastępczych, wzrost kompetencji psychoedukacyjnych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej oraz wzrost liczby kandydatów na rodziny zastępcze.

W roku 2019 w ramach ww. projektu realizowano następujące zadanie dla opiekunów zastępczych: „Wzrost kompetencji i kwalifikacji opiekunów zastępczych oraz kandydatów na rodziny zastępcze”.

W ramach tego zadania zorganizowano i zrealizowano następujące szkolenia:

1. „Trening umiejętności wychowawczych”, który ukończyło 6 opiekunów zastępczych. Celem treningu umiejętności wychowawczych było nabycie przez opiekunów zastępczych umiejętności wychowawczych, tj. aktywnego, wspierającego słuchania, nawiązania współpracy z dzieckiem, modyfikowanie niepożądanych lub nieodpowiednich zachowań, wyrażania oczekiwań, rozpoznawania, wyrażania i akceptowania uczuć.

Biorąc pod uwagę zgłaszane przez rodziny zastępcze zapotrzebowanie na konkretne szkolenia będą one realizowane w latach kolejnych w miarę możliwości kadrowych i finansowych Miasta Lublin.

Zadanie 6. Wspieranie rodzin zastępczych poprzez świadczenie usług przez rodziny pomocowe

Zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r., poz.821) „Rodzina zastępcza zawodowa oraz prowadzący rodzinny dom dziecka mają prawo do czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem w związku z wypoczynkiem, w wymiarze 30 dni kalendarzowych w okresie 12 miesięcy”. Zgodnie z art. 73 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ww. ustawy „w przypadku czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem przez rodzinę zastępczą lub prowadzącego rodzinny dom dziecka piecza zastępcza nad dzieckiem może zostać powierzona rodzinie pomocowej. Następuje to na wniosek rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka, w szczególności w okresie: czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem przez rodzinę zastępczą lub prowadzącego rodzinny dom dziecka w związku z wypoczynkiem, udziałem w szkoleniach lub pobytem w szpitalu”. Rodziną pomocową może zostać:

- rodzina zastępcza niezawodowa, rodzina zastępcza zawodowa lub prowadzący rodzinny dom dziecka;
- małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, przeszkoleni do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub rodziny przysposabiającej.

Rodzina zastępcza zawodowa, rodzina zastępcza niezawodowa lub prowadzący rodzinny dom dziecka może przyjąć dziecko jako rodzina pomocowa bez względu na liczbę dzieci pozostających pod ich opieką. Pomoc ta ma charakter tymczasowy, a podstawą umieszczenia dziecka w rodzinie pomocowej jest umowa zawarta między starostą a rodziną pomocową.

W okresie styczeń – grudzień 2019 r. wypłacono wynagrodzenia²⁸ dla 3 rodzin, z którymi podpisano 5 umów (z dwiema rodzinami podpisano po 2 umowy) o pełnienie funkcji rodziny pomocowej na czas niesprawowania opieki nad dziećmi przez 3 rodziny zastępcze pełniące funkcję pogotowia rodzinnego.

W okresie sprawozdawczym opieką rodzin pomocowych zostało objętych 9 dzieci, na które wypłacono 16 świadczeń na kwotę **6 176,24 zł**. Łączna kwota wynagrodzeń dla rodzin pomocowych wyniosła **1 364,00 zł**.

²⁸ Art. 85 ust.6 „Rodzina zastępcza zawodowa oraz prowadzący rodzinny dom dziecka, za czas sprawowania funkcji rodziny pomocowej, otrzymuje świadczenie w wysokości nie niższej niż 20% otrzymywanego wynagrodzenia miesięcznie”.

Art. 85. ust. 7 „Rodzina zastępcza niezawodowa oraz małżonkowie lub osoba, o których mowa w art.74 ust.1 pkt2, za czas sprawowania funkcji rodziny pomocowej otrzymują miesięcznie świadczenie w wysokości nie niższej niż 20% kwoty, o której mowa w ust.1”.

Art. 85 ust. 8 „Świadczenia, o których mowa w ust.6 i 7, przysługują w wysokości proporcjonalnej do liczby dni pobytu dziecka w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka w danym miesiącu kalendarzowym”.

Tabela.10. Wydatki na rodziny pomocowe w 2019 roku

WYSZCZEGÓLNIENIE		RODZINY ZASTĘPCZE FUNKCJONUJĄCE NA TERENIE LUBLINA OGÓŁEM				UWAGI
1	RODZINY POMOCOWE, z tego:	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń [ZŁ]	Liczba rodzin pomocowych	Liczba dzieci objętych opieką	
1.1	świadczenia na dziecko	16	6 176,24	3	9	w tym: 509,03 zł refundacji dokonanej przez powiat pochodzenia dziecka
1.2	wynagrodzenie rodziny pomocowej	5	1 364,00	3	9	w tym: 150 zł refundacji dokonanej przez powiat pochodzenia dziecka
2.	RAZEM:	21	7 540,24	3	9	

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Zgodnie z art. 57 ust. 1a ustawy, w przypadku gdy w rodzinie zastępczej zawodowej lub rodzinie zastępczej niezawodowej przebywa więcej niż 3 dzieci, na wniosek rodziny zastępczej, zatrudnia się osobę do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich.

W okresie styczeń – grudzień 2019 r. podpisano 7 umów z 6 osobami o świadczenie usług polegających na pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich w zawodowych rodzinach zastępczych, w których na dzień podpisania umowy przebywało powyżej 3 dzieci, ze stawką za godzinę usług 14,70 zł (kwota obowiązująca w okresie od 1 stycznia 2019 r. do dnia 31 grudnia 2019 r.). Wymiar godzinowy usług wynosił dla jednej osoby nie więcej niż 40 godzin miesięcznie (1 umowa), dla pięciu osób nie więcej niż 20 godzin miesięcznie (6 umów z czego 2 były aneksowane w celu zwiększenia liczby godzin do 40).

Z tej formy pomocy w 2019 r. skorzystało 6 rodzin zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego, w których umieszczono więcej niż 3 dzieci.

W 2019 roku na podstawie 7 umów z 6 osobami, przy stawce za 1 godzinę usług 14,70 zł, wypłacono 29 wynagrodzeń w łącznej kwocie 14 587,97 zł.

Tabela 11. Wydatki na zadania własne – wynagrodzenia dla osób zatrudnionych do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich

WYSZCZEGÓLNIENIE		RODZINY ZASTĘPCZE FUNKCJONUJĄCE NA TERENIE LUBLINA OGÓLEM				UWAGI
1.	OSOBY DO POMOCY	Liczba wypłaconych wynagrodzeń	Kwota świadczeń [ZŁ]	Liczba osób z którymi zawarto umowę	Liczba rodzin objętych wsparciem	
1.1	wynagrodzenie	29	14 587,97	6	6	w tym: 264,15 zł refundacji dokonanej przez powiat pochodzenia dziecka

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Zadanie 7. Kontynuowanie prowadzenia grupy wsparcia dla rodzin zastępczych zawodowych

W 2019 roku w Dziale ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie prowadzono 1 grupę wsparcia dla rodzin zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego. Grupa wsparcia odbyła 6 spotkań, w których uczestniczyło łącznie 8 rodzin (12 osób). Grupa ta była kontynuacją wsparcia dla rodzin z lat ubiegłych.

W roku 2019 w ramach projektu „Wsparcie rodziny i systemu pieczy zastępczej na terenie Miasta Lublin” prowadzono 2 grupy wsparcia:

- 1) dla rodzin zastępczych spokrewnionych, w których uczestniczyło 12 osób,
- 2) dla rodzin zastępczych niezawodowych, w których uczestniczyło 8 osób.

Celem grup wsparcia była wzajemna pomoc osób o podobnych problemach i trudnościach związanych z wychowaniem dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej i oczekujących wsparcia w zakresie wzmocnienia kompetencji opiekunów zastępczych.

W ramach projektu „Wsparcie rodziny i systemu pieczy zastępczej na terenie Miasta Lublin”, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, zrealizowano zadanie „Wsparcie psychologiczne”, które polegało na organizacji i realizacji wsparcia psychologicznego skierowanego do 20 opiekunów zastępczych.

Zadanie 8. Zapewnienie pomocy edukacyjnej dzieciom umieszczonym w rodzinach zastępczych w postaci zajęć wyrównujących wiedzę, zajęć socjoterapeutycznych, brokera edukacyjnego, warsztatów rozwijania umiejętności wychowawczych oraz z zajęć z wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka.

W ramach projektu „Wsparcie rodziny i systemu pieczy zastępczej na terenie Miasta Lublin” w 2019 roku realizowano zadanie „Wsparcie dla dzieci przebywających w rodzinnej formie pieczy zastępczej”, które polegało na organizacji i realizacji 5 bloków tematycznych skierowanych do 30 dzieci:

- 1) „Broker edukacyjny”, w którym brało udział 7 dzieci. Celem zajęć było wsparcie w wyborze ścieżki edukacyjnej dostosowane do indywidualnych możliwości i zainteresowań.
- 2) „Zajęcia wyrównujące wiedzę z wybranych przedmiotów szkolnych”, w których brało udział 10 dzieci (6 z matematyki, 4 z języka angielskiego), które miały trudności z opanowaniem materiału szkolnego. Celem zajęć była poprawa wyników w nauce, wzmocnienie u dzieci wiary w siebie, umożliwienie rozwoju zainteresowań.
- 3) „Warsztaty rozwijające umiejętności radzenia sobie w okresie dojrzewania”, w których uczestniczyło 8 dzieci. Celem warsztatów była profesjonalna pomoc młodzieży, która ma problemy z akceptacją zmian zachodzących w sferze fizycznej i psychicznej w związku z procesem dojrzewania.
- 4) „Zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci z zaburzeniami zachowania”, w których brało udział 5 dzieci. Celem zajęć był wzrost u dzieci umiejętności rozpoznawania i nazywania uczuć i emocji, nabycie umiejętności panowania nad nimi, umiejętność odreagowania napięcia, agresji, złości, nawiązywania i utrzymywania prawidłowych kontaktów interpersonalnych i pokojowego rozwiązywania konfliktów oraz kształtowanie u dzieci postaw prospołecznych.
- 5) „Zajęcia w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju”, w których uczestniczyło 5 dzieci. Celem zajęć były świadczenia i usługi: logopedyczne, pedagogiczne, psychologiczne, psychiatryczne dla dzieci z niepełnosprawnością lub stwierdzonymi deficytami.

Zadanie 9. Zapewnienie rodzinom zastępczym wsparcia wykwalifikowanych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej

W 2019 r. w Dziale ds. rodzinnej pieczy zastępczej i asysty rodzinnej zatrudnionych było 11 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Ogółem wydatki na ich zatrudnienie wyniosły **528 775,71 zł**. Na dofinansowanie kosztów wynagrodzenia w ramach realizacji Resortowego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na 2019 r. - Asystent Rodziny i Koordynator Rodzinnej Pieczy Zastępczej, Miasto Lublin pozyskało

z budżetu państwa dotację celową w kwocie **173 837,00 zł** (co stanowiło 34,77 % całości wydatków) na dofinansowanie wynagrodzeń dla **11 koordynatorów**.

Tabela 12. Liczba zatrudnionych koordynatorów oraz wydatki poniesione na ich zatrudnienie w 2019 roku

Liczba zatrudnionych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej	Poniesione wydatki na zatrudnienie koordynatorów w 2019 r,	W tym dofinansowanie kosztów wynagrodzenia koordynatorów w ramach realizacji Resortowego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na 2019 r.	Liczba koordynatorów, na których pozyskano środki z Resortowego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na 2019r.
11	528 775,71 zł	173 837,00 zł	11

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

W okresie sprawozdawczym koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej pracowali ze **185 rodzinami** zastępczymi, w których umieszczonych było **285 dzieci**. Zakończyli pracę z 34 rodzinami zastępczymi (w tym ujęto rodziny, których wsparcie przekazano pracownikom socjalnym), odbyli 1 920 wizyt w środowisku. Uczestniczyli w **542 spotkaniach**, w trakcie których dokonywano ocen sytuacji dzieci oraz w 76 spotkaniach, na których dokonywano ocen funkcjonowania rodzin zastępczych. Na potrzeby tych ocen przygotowali lub uaktualnili **542 informacje** o funkcjonowaniu dzieci w rodzinach zastępczych i 76 informacji o rodzinach zastępczych. Zgodnie z art. 47 ust. 5 ustawy, przygotowano i przesłano do właściwych sądów **317 informacji** o całokształcie sytuacji osobistej dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych oraz sytuacji rodzin dzieci.

Główne zadania zrealizowane przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej polegały na:

- rozpoznawaniu sytuacji i potrzeb dzieci przebywających w rodzinach zastępczych;
- rozpoznawaniu i ocenie jakości wykonywania przez opiekunów zastępczych zadań wynikających ze sprawowanej funkcji;
- motywowaniu i kierowaniu opiekunów zastępczych do skorzystania ze specjalistycznej pomocy (poradni psychologiczno-pedagogicznych, poradni logopedycznych, poradni specjalistycznych i rodzinnych, placówek wsparcia dziennego, ośrodków medycznych, fundacji i stowarzyszeń, punktu konsultacyjno-doradczego działającego w MOPR w Lublinie itp.) w celu wsparcia rodziny w zapewnieniu dzieciom odpowiednich warunków do rozwoju;
- poszukiwaniu pomocy w nauce dla dzieci poprzez kontakt ze świetlicami, wolontariuszami organizacji pozarządowych, poprzez motywowanie opiekunów do zapewnienia dzieciom korepetycji lub udziału w zajęciach wyrównawczych;

- motywowaniu, w wyjątkowych przypadkach, opiekunów zastępczych do zmiany placówek edukacyjnych dzieci na takie, które w sposób optymalny odpowiadałyby ich specjalnym potrzebom;
- motywowaniu dzieci do rozwijania zainteresowań;
- występowaniu do szkół z wnioskami o nadesłanie opinii o sytuacji szkolnej i wychowawczej dzieci oraz informacji o współpracy opiekunów zastępczych z placówkami edukacyjnymi;
- nawiązywaniu kontaktu z jego rodzicami biologicznymi w celu całościowego poznania sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej;
- udzielaniu pomocy w sytuacjach trudności wychowawczych sprawianych przez wychowanków;
- udzielaniu wsparcia dorosłym wychowankom rodzin zastępczych, którzy zamieszkują wspólnie z rodzinami zastępczymi objętymi pracą koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej z racji opieki nad innymi małoletnimi dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej;
- udzielaniu pomocy usamodzielniającym się wychowankom rodzin zastępczych poprzez pokierowanie ich do odpowiednich instytucji;
- motywowaniu do regularnego uczestnictwa w projekcie „Wsparcie rodziny i systemu pieczy zastępczej na terenie Miasta Lublin”, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej, którego realizatorem jest Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie;
- przygotowywaniu i prowadzeniu dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną zastępczą.

Zgodnie z art. 77 ust. 5 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej koordynator rodzinnej pieczy zastępczej jest obowiązany do systematycznego podnoszenia swoich kwalifikacji w zakresie pracy z dziećmi lub rodziną, w szczególności przez udział w szkoleniach i poprzez samokształcenie. Udział koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w szkoleniach, warsztatach oraz konferencjach przekłada się na skuteczniejszą pomoc rodzinom zastępczym.

Tabela 13. Podwyższanie kwalifikacji zawodowych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w 2019 roku

Lp.	Tematyka szkoleń, konferencji oraz warsztatów	Liczba koordynatorów
SZKOLENIA WEWNĘTRZNE		
1	Instruktaże ogólne i stanowiskowe na stanowisku pracy.	2 koordynatorów, daty instruktaży 01.03.2019 r. 02.05.2019 r.

2	Szkolenie z zakresu pierwszej pomocy przedmedycznej.	1 koordynator, data szkolenia 24.09.2019 r.
3	Szkolenie z zakresu zwalczania pożarów i ewakuacji.	1 koordynator, data szkolenia 25.09.2019 r.
4	Cykliczne spotkania organizowane przez specjalistów pracujących w Specjalistycznej Poradni dla Rodzin o charakterze szkoleniowo-superwizyjnym pt. „Dziecko Krzywdzone”.	8 koordynatorów, daty spotkań 25.01.2019 r. 22.02.2019 r. 29.03.2019 r. 26.04.2019 r. 31.05.2019 r. 29.10.2019 r. 26.11.2019 r.
5	Warsztat Szkoła dla rodziców i wychowawców Moduł I „Jak mówić, żeby dzieci nas słuchały, jak słuchać żeby dzieci do nas mówiły” – organizowane przez Specjalistyczną Poradnię dla Rodzin MOPR w Lublinie.	3 koordynatorów Termin: 12.03-14.05.2019 Daty spotkań: 12.03.2019 r. 19.03.2019 r. 26.03.2019 r. 02.04.2019 r. 09.04.2019 r. 16.04.2019 r. 23.04.2019 r. 30.04.2019 r. 07.05.2019 r. 14.05.2019 r.
4	Warsztat Szkoła dla rodziców i wychowawców Moduł II „Rodzeństwo bez rywalizacji” – organizowane przez Specjalistyczną Poradnię dla Rodzin MOPR w Lublinie.	3 koordynatorów Termin: 06.03-15.05.2019 Daty spotkań: 06.03.2019 r. 13.03.2019 r. 20.03.2019 r. 27.03.2019 r. 03.04.2019 r. 10.04.2019 r. 17.04.2019 r. 24.04.2019 r. 08.05.2019 r. 15.05.2019 r.
SZKOLENIA ZEWNĘTRZNE, GRUPY, KURSY		
1	Szkolenie „Efektywny opiekun usamodzielnienia, jego prawa i obowiązki, współpraca z usamodzielniającym się wychowankiem pieczy zastępczej” w ramach Projektu partnerskiego „Bliżej Rodziny” - Szkolenie dla kadr systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej, realizowanego w ramach programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój finansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020.	1 koordynator data szkolenia 25.01.2019 r.
2	Szkolenie „Tworzenie planu pracy z rodziną oraz planu pomocy dziecku” w ramach Projektu partnerskiego „Bliżej Rodziny” - Szkolenie dla kadr systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej, realizowanego w ramach programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój finansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020.	2 koordynatorów daty szkolenia 04.02.2019 r. 21.02.2019 r.
3	Szkolenie „Problemy wynikające z opieki nad niepełnosprawnym dzieckiem” w ramach Projektu partnerskiego „Bliżej Rodziny” - Szkolenie dla kadr systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej, realizowanego w ramach programu	1 koordynator data szkolenia 25.02.2019 r.

	Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój finansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020.	
4	Szkolenie „Nowy model wspierania pacjentów z podwójną diagnozą psychiatryczną.”	1 koordynator data szkolenia 11.04.2019 r.
5	Szkolenie „komunikacja z dzieckiem w kolejnych fazach rozwojowych” w ramach Projektu partnerskiego „Bliżej Rodziny” - Szkolenie dla kadr systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej, realizowanego w ramach programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój finansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020.	2 koordynatorów daty szkolenia 08.05.2019 r.
6	Grupa superwizyjno-szkoleniowa.	2 koordynatorów termin grupy: listopad 2018 r. - czerwiec 2019 r.
7	Podypłomowy kurs psychoterapii.	1 koordynator termin realizacji 2015 r. - 2019 r.
8	„Dzięki pomocy – rodzina bez przemocy”. Szkolenie realizowane w ramach Programu Osłonowego „Wspieranie jednostek samorządu terytorialnego w tworzeniu systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.”	2 koordynatorów data szkolenia 24.09.2019 r.
9	„Usamodzielnieni finansowo” – Szkolenia dla osób działających na rzecz dzieci w pieczy zastępczej oraz ich rodzin biologicznych, organizowanym przez Małopolską Szkołę Administracji Publicznej i Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie – pierwszy zjazd szkoleniowy cyklu.	1 koordynator data szkolenia: 14-15.12.2019 r.
KONFERENCJE		
1	„Dlaczego rodzina zastępcza” debata zorganizowana przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej.	4 koordynatorów data konferencji 22.05.2019 r.

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

PODSUMOWANIE REALIZACJI ZADAŃ W RAMACH CELU 1

System rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Miasta Lublin zabezpiecza najważniejsze potrzeby rodzin zastępczych i dzieci w nich umieszczonych.

Jednym z priorytetowych zadań ujętych w programie było promowanie idei rodzicielstwa zastępczego. W roku 2019 podejmowane były działania w zakresie rozwijania systemu rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności poprzez działania informacyjne w celu pozyskiwania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, a także udzielania specjalistycznego wsparcia funkcjonującym rodzinom zastępczym i ich wychowankom. Podnoszenie kompetencji rodzin zastępczych odbywało się poprzez organizowanie szkoleń oraz grupy wsparcia dla rodzin zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego. Koordynowano proces kwalifikowania nowych kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych i prowadzono szkolenia zgodnie z programem PRIDE Rodzinna Opieka Zastępcza.

Dział ds. rodzinnej pieczy i asysty rodzinnej jest w trakcie realizacji projektu **„Wsparcie rodziny i systemu pieczy zastępczej na terenie Miasta Lublin”**, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Projekt znacząco przyczynia się do wzmocnienia kompleksowego systemu wsparcia rodzin zastępczych poprzez wzrost kompetencji psychoedukacyjnych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej oraz wzrost umiejętności wychowawczych ich opiekunów. Zmierza także do pozyskiwania kandydatów na rodziny zastępcze.

Należy także podkreślić, że koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej oraz specjaliści pracujący z rodzinami zastępczymi systematycznie i bardzo intensywnie podnosili swoje kwalifikacje zawodowe.

Reasumując należy wskazać, iż wszystkie założone zadania w ramach celu 1 „Organizacja wielowymiarowych działań na rzecz rodzin zastępczych i umieszczonych w nich dzieci” były wypełnione.

CEL 2. OPTIMALIZACJA SYSTEMU INSTYTUCJONALNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ

W ramach Celu 2. realizowano następujące zadania;

1. Reorganizacja Domu im. Janusza Korczaka i Pogotowia Opiekuńczego, adekwatnie do wymogów ustawowych oraz utworzenie jednostki obsługującej nowo utworzone placówki opiekuńczo-wychowawcze.
2. Dbanie o zachowanie i podnoszenie standardów pobytu dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.
3. Inicjowanie i wypracowywanie efektywnych form współpracy z rodzinami biologicznymi dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.
4. Organizowanie innowacyjnych form aktywizacji dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Zadania w ramach powyższego celu realizowane były w szczególności przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie, placówki opiekuńczo-wychowawcze oraz organizacje pozarządowe.

Tabela 14. Wskaźniki ilościowe realizacji zadań w ramach celu 2

l.p.	Nazwa wskaźnika	Liczba
1.	Liczba nowo utworzonych placówek opiekuńczo-wychowawczych	0
2.	Liczba modernizacji dokonanych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	4
3.	Liczba działań podjętych w ramach rozwoju współpracy między rodzinami biologicznymi dzieci przebywających w pieczy zastępczej a pracownikami placówek opiekuńczo-wychowawczych	18
4.	Liczba dzieci powracających z placówek opiekuńczo-wychowawczych do rodzin biologicznych	13
5.	Liczba zorganizowanych form aktywizacji wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych	8

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Zadanie 1. Reorganizacja Domu im. Janusza Korczaka i Pogotowia Opiekuńczego, adekwatnie do wymogów ustawowych oraz utworzenie jednostki obsługującej nowo utworzone placówki opiekuńczo-wychowawcze.

Zgodnie z art. 93 ustawy, instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie:

- 1) placówki opiekuńczo-wychowawczej;

- 2) regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej;
- 3) interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

Placówkę opiekuńczo-wychowawczą prowadzi powiat lub podmiot, któremu powiat zlecił realizację tego zadania. Prowadzenie regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej oraz interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego należy do zadań samorządu województwa. Instytucjonalna piecza zastępcza na terenie Miasta Lublin jest sprawowana w formie placówki opiekuńczo-wychowawczej.²⁹

Zgodnie z art. 101 ustawy, placówka opiekuńczo-wychowawcza może być prowadzona, jako placówka opiekuńczo-wychowawcza typu:

- socjalizacyjnego;
- interwencyjnego³⁰;
- specjalistyczno-terapeutycznego³¹;
- rodzinnego³².

Placówka opiekuńczo-wychowawcza może łączyć zadania placówek typu socjalizacyjnego, interwencyjnego i specjalistyczno-terapeutycznego.

W 2019 roku w Lublinie funkcjonowało **17 placówek opiekuńczo-wychowawczych**.

Były to:

- 1) 2 placówki socjalizacyjne,
- 2) 4 placówki rodzinne,

²⁹ Art. 93 ust. 4 ustawy: „Placówka opiekuńczo-wychowawcza:

- 1) zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne;
- 2) realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku;
- 3) umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej;
- 4) podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny;
- 5) zapewnia dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych;
- 6) obejmuje dziecko działaniami terapeutycznymi;
- 7) zapewnia korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych.”

Wszystkie typy placówek opiekuńczo - wychowawczych wykonują powyższe zadania, ponadto placówki typu interwencyjnego, specjalistyczno – terapeutycznego, rodzinnego realizują dodatkowe zadania opisane w dalszej części przypisu.

³⁰ Art. 103. „Zadaniem placówki opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego jest doraźna opieka nad dzieckiem w czasie trwania sytuacji kryzysowej, w szczególności placówka jest obowiązana przyjąć dziecko w przypadkach wymagających natychmiastowego zapewnienia dziecku opieki”

³¹ Art. 105. „Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu specjalistyczno-terapeutycznego sprawuje opiekę nad dzieckiem o indywidualnych potrzebach, w szczególności:

- 1) legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności;
- 2) wymagającym stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalistycznej terapii;
- 3) wymagającym wyrównywania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych.”

³² Art. 102. „Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego:

- 1) wychowuje dzieci w różnym wieku, w tym dorastające i usamodzielniające się;
- 2) umożliwia wspólne wychowanie i opiekę licznemu rodzeństwu;
- 3) współpracuje z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i asystentem rodziny.”

- 3) 1 interwencyjna, (do 25 marca 2019 roku, zezwolenie Wojewody z 26.03.2019 r. na przekształcenie placówki interwencyjnej w łączącą funkcję socjalizacyjną (14 miejsc) i interwencyjną (16 miejsc),
- 4) 10 placówek łączących funkcję placówki socjalizacyjnej i interwencyjnej do 25.03.2019 r., a od 26.03.2019 r. 11 placówek.

Miasto Lublin według stanu na dzień 31.12.2019 r. prowadziło 13 placówek (1 socjalizacyjną, 1 rodzinną, 11 łączących funkcje socjalizacyjną i interwencyjną). Na podstawie umowy zlecającej podmiotom pozarządowym ich prowadzenie, działały 4 placówki: 1 placówka socjalizacyjna (Dom Młodzieży SOS) i 3 placówki typu rodzinnego (Dom im. Matki Weroniki, Rodzinny Dom im. św. Dominika, Rodzinny Dom im. Serca Jezusa). Umowy zlecające podmiotom pozarządowym prowadzenie w Lublinie placówek opiekuńczo-wychowawczych obowiązują do 31 marca 2023 roku.

Placówki opiekuńczo-wychowawcze dysponowały łącznie **248³³ miejscami**. W ciągu 2019 roku umieszczonych było w nich **311 dzieci**, (w tym 251 dzieci w placówkach prowadzonych przez Miasto Lublin), z których 115 pochodziło spoza Lublina.

Comiesięcznie przekazywano do Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego w Lublinie informacje o liczbie wolnych miejsc w poszczególnych placówkach opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących w Lublinie.

W 2019 roku wysokość dofinansowania funkcjonowania placówek opiekuńczo-wychowawczych działających na zlecenie Miasta Lublin wyniosła **1 611 236,67 zł** (w tym, **1 030 954,09 zł** dofinansowanie wydatków na utrzymanie 38 dzieci pochodzących z innych powiatów).

Tabela 15. Placówki opiekuńczo-wychowawcze na terenie Miasta Lublin w 2019 roku

Placówki opiekuńczo – wychowawcze			Prowadzone przez Miasto Lublin				Działające na zlecenie Miasta Lublin		
			Liczba miejsc 31.12.2019		Liczba dzieci korzystających w 2019		Liczba miejsc 31.12. 2019 r.	Liczba dzieci korzystających w 2019	
			ogółem	interw.	ogółem	w tym spoza Lublin		ogółem	w tym spoza Lublin
opiekuńczo – wychowawcze	socjalizacyjne	Dom Dziecka im. Janusza Korczaka	30		30	7			
		Dom Młodzieży SOS					30	33	26
	rodzinne	Rodzinny Dom Dziecka	8		7				
		Dom im. Matki Weroniki					8	10	4

³³ Od 1 stycznia 2019 roku, w Rodzinnym Domu im. Serca Jezusa liczba miejsc w placówce zmniejszyła się z 7 do 6, tym samym łączna liczba miejsc w placówkach w Lublinie wyniosła 248.

socjalizacyjne i interwencyjne interwencyjna	Rodzinny Dom im. Serca Jezusa					6	6	4
	Rodzinny Dom im. św. Dominika					8	11	4
	Placówka Opiekuńczo -Wychowawcza - Rodzinka I	158	47	214	70			
	Placówka Opiekuńczo -Wychowawcza - Rodzinka II							
	Placówka Opiekuńczo -Wychowawcza - Rodzinka III							
	Placówka Opiekuńczo -Wychowawcza - Rodzinka IV							
	Placówka Opiekuńczo -Wychowawcza - Rodzinka V							
	Placówka Opiekuńczo -Wychowawcza - Rodzinka VI							
	Dom Rodzinny Nr 1							
	Dom Rodzinny Nr 2							
	Dom Rodzinny Nr 3							
	Dom Rodzinny Nr 4							
	Pogotowie Opiekuńcze							
	Razem placówki opiekuńczo-wychowawcze	196	47	251	77	52	60	38

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r., poz. 821) wprowadzono rozwiązania zmierzające do przekształcenia placówek opiekuńczo-wychowawczych w małe placówki, w których warunki życia mają być zbliżone do domowych. Placówka opiekuńczo-wychowawcza winna stać się niejako substytutem rodziny. Zgodnie z art. 95 tej ustawy, po 1 stycznia 2021 r. w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego, interwencyjnego lub specjalistyczno-terapeutycznego można umieścić, w tym samym czasie, łącznie nie więcej niż 14 dzieci oraz osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, o których mowa w art. 37 ust. 2, z zastrzeżeniem ust. 3a. Placówki opiekuńczo-wychowawcze powstałe przed 2012 r. mogą funkcjonować jako 30-osobowe, tylko do dnia 1 stycznia 2021 r.³⁴ W związku z tym podjęto działania zmierzające do reorganizacji 3 placówek opiekuńczo-wychowawczych działających w Lublinie. Były to dwie placówki prowadzone przez Miasto: Pogotowie opiekuńcze w Lublinie i Dom Dziecka im. J. Korczaka w Lublinie oraz jedna działająca na zlecenie – Dom Młodzieży SOS w Lublinie. Przeprowadzono niezbędne prace koncepcyjne oraz organizacyjne i przeprowadzono remonty w lokalach.

³⁴<http://sejm.gov.pl/Sejm9.nsf/InterpelacjaTresc.xsp?key=BQ7J6D&view=1> (dostęp 08.09.2020 r.).

W celu dostosowanie liczby miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych do realnych potrzeb od 26 marca 2019 roku placówka opiekuńczo-wychowawcza interwencyjna – Pogotowie Opiekuńcze w Lublinie przekształciła się w placówkę łączącą funkcję socjalizacyjną (14 miejsc) i interwencyjną (16 miejsc), zezwolenie Wojewody z 26.03.2019 r.

Zadanie.2. Dbanie o zachowanie i podnoszenie standardów pobytu dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

W celu dostosowania placówek opiekuńczo-wychowawczych do bieżących potrzeb eksploatacyjnych i zmieniających się wymogów ustawowych oraz w celu podnoszenia standardów pobytu dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w 2019 roku dokonano modernizacji w 4 placówkach opiekuńczo-wychowawczych:

1. Dom Dziecka im. J. Korczaka

Przeprowadzenie prac remontowych:

- modernizacja pomieszczeń w budynku placówki w związku z reorganizacją: wydzielenie pomieszczeń, które stanowią autonomiczną część budynku, oddzielenie pomieszczeń administracji. Wykonane prace remontowe umożliwią utworzenie dwóch odrębnych placówek opiekuńczo-wychowawczych (każda placówka dla 14 dzieci).

2. Pogotowie Opiekuńcze

Przeprowadzenie prac remontowych:

- modernizacja pomieszczeń w budynku placówki w związku z reorganizacją: podział pomieszczeń w budynku placówki, dzięki któremu wyodrębniono dwa pokoje mieszkalne oraz dodatkową łazienkę. Wykonane prace remontowe umożliwią utworzenie dwóch odrębnych placówek opiekuńczo-wychowawczych (każda placówka dla 14 dzieci).

3. Dom im. Matki Weroniki

- remont generalny 1 łazienki w budynku placówki oraz bieżące remonty w pozostałych łazienkach tj. wymiana 1 baterii łazienkowej i 1 zlewu.

4. Rodzinny Dom im. Serca Jezusa

- remont pokoju nastoletnich wychowanek, zakup i wymiana drzwi wejściowych.

We wszystkich placówkach dokonywane były także niezbędne bieżące zakupy sprzętu i wyposażenia pomieszczeń w celu optymalnego zaspokojenia potrzeb wychowanków.

Zadanie 3. Inicjowanie i wypracowywanie efektywnych form pracy z rodzinami biologicznymi dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych

W celu inicjowania i wypracowywania efektywnych form pracy z rodzinami biologicznymi dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych podejmowano następujące działania:

- diagnozowanie sytuacji rodzin biologicznych wychowanków, pozyskiwanie informacji z ośrodków pomocy społecznej i innych instytucji w miejscach zamieszkania rodzin;
- wypracowanie zasad współpracy dotyczących obowiązku pozostawania rodziców w stałym kontakcie z pracownikami placówki;
- ustalanie wspólnego planu oddziaływań wychowawczych wobec dziecka, indywidualne rozmowy dotyczące doskonalenia umiejętności wychowawczych;
- indywidualne wsparcie dotyczące działań zmierzających do powrotu dzieci do domu rodzinnego;
- urlopowanie dzieci do rodzin biologicznych za zgodą sądu rodzinnego i dyrektora placówki;
- zapraszanie rodzin do uczestnictwa i ich udział w posiedzeniach zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dziecka;
- wizyty w środowisku rodzinnym dziecka, odwiedzanie rodzin w miejscu ich zamieszkania, wspieranie rodziców w sytuacjach wymagających pomocy;
- edukacja i poradnictwo psychologiczno-pedagogiczne w zakresie potrzeb rozwojowych dziecka, metod i technik wychowawczych, budowania wspólnoty rodzinnej, rytuałów życia codziennego, wspólnego spędzania czasu;
- oddziaływania mediacyjne w sytuacjach konfliktu: rodzic – dziecko;
- udzielanie informacji dotyczącej pomocy dostępnej w środowisku (w zakresie leczenia uzależnień, interwencji kryzysowej, wzmocnienia kompetencji poprzez udział w szkole dla rodziców, grupach wsparcia, programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc w rodzinie, grupy AA, etc);
- oddziaływania w zakresie profilaktyki zdrowotnej ze szczególnym uwzględnieniem higieny osobistej i otoczenia oraz właściwego odżywiania;
- pomoc w zapewnieniu terapii rodzinnej;
- interpretacja postanowień sądu, opinii poradni psychologiczno-pedagogicznych, pism administracyjnych;

- pomoc w przygotowaniu pism do poradni, sądów, wyszukiwanie informacji dotyczących świadczeń medycznych;
- zachęcanie i motywowanie do podejmowania działań zmierzających do poprawy sytuacji rodziny (materialno-bytowej, zdrowotnej, zawodowej) oraz funkcjonowania społecznego;
- dostarczanie rodzicom bieżących informacji o rozwoju i osiągnięciach dziecka, jego aktualnej sytuacji, problemach i trudnościach w funkcjonowaniu;
- umożliwianie rodzicom kontaktów z dziećmi (osobistych, telefonicznych, listownych);
- angażowanie rodziców do udziału w życiu dziecka i aktywizowanie do współpracy z pracownikami placówki w zakresie edukacji i życia społecznego (uroczystości ważne dla dziecka – urodziny, chrzest, pierwsza komunia, wizyty lekarskie, wydarzenia szkolne, pomoc w nauce, zachęcanie do kontaktu ze szkołą, etc.).

Art. 3 ust. 1. ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. (Dz. U. z 2020 r., poz. 821) o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na jednostki samorządu terytorialnego obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wobec swoich dzieci w szczególności przez działania specjalistów, które mają doprowadzić do odzyskania przez rodzinę zdolności prawidłowego funkcjonowania. Jeżeli działania nie zostaną podjęte w odpowiednim czasie i dzieci zostaną odseparowane od swoich rodziców, należy objąć rodzinę odpowiednią pomocą, aby dzieci miały kontakt ze swoimi rodzicami biologicznymi, a w rezultacie mogły powrócić do swoich rodzin naturalnych.

W 2019 roku z pieczy instytucjonalnej do swoich rodzin biologicznych powróciło **13 dzieci** (wszystkie z placówki opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego).

Zadanie 4. Organizowanie innowacyjnych form aktywizacji dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych

W ramach organizowania innowacyjnych form aktywizacji dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w 2019 roku placówki organizowały m.in. zajęcia rozwijające zainteresowania, zajęcia sportowe, muzyczne, wyjścia do kina, teatru, na koncerty, kursy doszkalające oraz wypoczynek wakacyjny.

W 2019 roku placówki opiekuńczo-wychowawcze w ramach form aktywizacji zorganizowały dla wychowanków następujące działania:

1. udział w projektach realizowanych przez podmioty zewnętrzne:

- Fundacja Inicjatyw Menedżerskich: „Start w dorosłość – to nie takie trudne”, „Wybermy dobrą przyszłość”, „Razem wejdźmy w dorosłość” - wychowankowie z 10 placówek;
- współpraca z Centrum Kultury w Lublinie – projekt „Rezerwat Dzikich Dzieci” – wychowankowie z 6 placówek;
- udział w rządowym projekcie poruszającym tematykę zdrowia prokreacyjnego - „W stronę dojrzałości” - wychowankowie z 3 placówek;
- współpraca z Fundacją Polskiego Funduszu Rozwoju w Warszawie – projekt „Samodzielni” - wychowankowie z 3 placówek;
- współpraca z Fundacją „Ocean Marzeń” - rejsy żeglarskie krajowe i zagraniczne – wychowankowie z 1 placówki;
- wizyta i zwiedzanie banku Santander Bank Polska w Lublinie – liczenie pieniędzy, zwiedzanie skarbcza, pomieszczenia ochrony oraz innych pomieszczeń banku – wychowankowie z 1 placówki;
- współpraca z różnymi instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny (Kuratorium Oświaty, Caritas, parafie itd.) - wszystkie placówki.

2. udział w zajęciach edukacyjnych i rozwijających zainteresowania:

- kurs prawa jazdy kat. B – wychowankowie z 8 placówek;
- kursy: wulkanizator, operator wózków widłowych, grafik komputerowy, manicure, kelnerski, kurs baristy, tańca współczesnego, młodszy sternik jachtowy, fryzjerski, wizażu, obsługi kasy fiskalnej – wychowankowie z 5 placówek;
- nauka języków obcych (język angielski) – wszystkie placówki;
- nauka gry na pianinie, nauka śpiewu i gry na gitarze, nauka jazdy konnej, nauka pływania – wychowankowie z 7 placówek;
- udział w szkoleniu żeglarskim – wychowankowie z 1 placówki;
- zajęcia rozwijające zainteresowania teatralne, taneczne, baletowe, muzyczne, wokalne, plastyczne, czytelnicze, kulinarne, sportowe, wędkarskie, z programowania i robotyki – wszystkie placówki;
- doradztwo zawodowe – wychowankowie z 1 placówki;
- zajęcia edukacyjne z zakresu praw dziecka – wychowankowie z 1 placówki;
- korepetycje z przedmiotów szkolnych – wszystkie placówki;
- konkursy tematyczne – wszystkie placówki;
- udział i aktywne uczestnictwo w działalności „Teatru Zarembiaczy 8” – wychowankowie z 4 placówek;

- zajęcia Akademii Filmowej, Akademii Młodego Naukowca – wychowankowie z 1 placówki;
- treningi umiejętności społecznych – wyjścia do kawiarni, restauracji, centrów handlowych – wszystkie placówki;
- wyjścia do sali zabaw „Magic Park”, „Laser City”, Centrum Rekreacji i Rozrywki w Lublinie – wychowankowie z 7 placówek.

3. udział w wydarzeniach kulturalnych (kino, teatr, filharmonia, muzeum, skansen, biblioteka):

- wyjścia do kina, teatru, filharmonii, muzeum, skansenu, biblioteki – wszystkie placówki;
- udział w imprezach organizowanych w Mieście Lublin np. Carnaval Sztukmistrzów, Jarmark Jagielloński, Orszak Trzech Króli, Koncert Chwały, Piknik Rodzinny – wszystkie placówki;
- udział w wystawach i imprezach organizowanych przez Targi Lublin – wszystkie placówki;
- poznawanie historii Lublina poprzez zwiedzanie Miasta Lublin (zabytki Starego Miasta, Muzeum Wsi Lubelskiej, Państwowe Muzeum na Majdanku, Zamek Lubelski) – wszystkie placówki;
- organizacja koncertów muzycznych w placówce – wychowankowie z 1 placówki;
- organizacja pokazów filmowych – wszystkie placówki;
- udział w Maratonie Bajkowym na KUL, zorganizowanym przez Akademicki Punkt Wolontariatu – wychowankowie z 1 placówki.

4. udział w treningach, wydarzeniach i imprezach sportowych:

- zajęcia sportowe (pływanie, tenis stołowy, tenis ziemny, siłownia, piłka siatkowa, Rugby, biegi, piłka nożna, muay thai) – wszystkie placówki;
- nauka jazdy konnej, nauka pływania i żeglowania – wychowankowie z 2 placówek;
- wyjścia na lodowisko – wszystkie placówki;
- wyjścia do centrów rekreacyjno-sportowych Jump XL, Mania Skakania, Magic Park, Laser City – wszystkie placówki;
- udział w zawodach sportowych np. Bieg Solidarności, tenis stołowy – wychowankowie z 6 placówek;
- udział w Turnieju Tenisa Stołowego – wychowankowie z 1 placówki;
- nauka jazdy na łyżwach – wychowankowie z 1 placówki;

- nauka i doskonalenie jazdy na nartach i desce snowboardowej – wychowankowie z 1 placówki;
- wyjścia na imprezy sportowe organizowane przez różne instytucje (szkoły, przedszkola, kluby).

5. udział w zajęciach specjalistycznych i programach profilaktyczno-interwencyjnych (terapeutycznych, korekcyjnych, kompensacyjnych, korekcyjnych, kompensacyjnych, logopedycznych):

- zajęcia socjoterapeutyczne – wychowankowie z 1 placówki;
- zajęcia psychoterapeutyczne – wychowankowie z 6 placówek;
- zajęcia z psychologiem – wszystkie placówki;
- zajęcia z pedagogiem – wychowankowie z 10 placówek;
- udział w zajęciach logopedycznych – wychowankowie z 6 placówek;
- udział w terapii sensorycznej - wychowankowie z 1 placówki;
- zajęcia z wczesnego wspomaganie rozwoju – wychowankowie z 1 placówki;
- zajęcia profilaktyczne, psychoedukacyjne, wychowawcze, wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne – wszystkie placówki;
- udział w Aktywnym Treningu Słuchowym Neuroflow – wychowankowie z 1 placówki;
- udział w zajęciach z zakresu edukacji prozdrowotnej – wychowankowie z 1 placówki;
- wyjazdy zimowe i letnie z programem profilaktycznym i możliwością nabycia nowych kompetencji oraz poszerzenia horyzontów, wyjazdy sanatoryjne – wychowankowie z 4 placówek;
- współpraca z instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny (poradnie psychologiczno- pedagogiczne, Centrum Terapii Integracji Sensorycznej „Niedźwiadek”, Poradnia „Nowa”) - wszystkie placówki.

6. udział w zorganizowanych formach wypoczynku letniego i zimowego oraz wycieczkach turystycznych, piknikach, festynach, rajdach, spływach kajakowych:

- wypoczynek letni i zimowy krajowy i zagraniczny (półkolonie, kolonie, zimowiska, obozy) – wszystkie placówki;
- udział w piknikach i festynach – wszystkie placówki;
- wyjścia, wyjazdy i wycieczki turystyczne, pielgrzymki piesze i autokarowe, rajdy piesze i rowerowe, rejsy żeglarskie, spływy kajakowe – wszystkie placówki.

- 7. organizacja i udział w spotkaniach okolicznościowych i świątach** np. urodziny, imieniny, uroczystości religijne, Dzień Babci i Dziadka, Dzień Matki, Dzień Ojca, spotkanie wielkanocne, spotkanie wigilijne, Dzień Dziecka, Mikołajki, Andrzejkki, święta narodowe – wszystkie placówki.
- 8. organizacja wolontariatu (wolontariat rodzinny, studencki, zagraniczny)** – angażowanie wychowanków do podejmowania różnych aktywności, wsparcie w codziennych sytuacjach, pomoc w nauce – wszystkie placówki.

PODSUMOWANIE REALIZACJI ZADAŃ W RAMACH CELU 2

W ciągu całego 2019 roku prowadzono wielowymiarowe działania w celu optymalizacji systemu instytucjonalnej pieczy zastępczej. Podjęto działania niezbędne do przekształcenia trzech placówek opiekuńczo-wychowawczych i dostosowanie ich do standardów określonych w art. 95 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. (Dz. U. z 2020 r., poz. 821) o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W celu dostosowanie liczby miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych do realnych potrzeb od 26 marca 2019 roku placówka opiekuńczo-wychowawcza interwencyjna – Pogotowie opiekuńcze w Lublinie przekształciła się w placówkę łączącą funkcję socjalizacyjną (14 miejsc) i interwencyjną (16 miejsc), zezwolenie Wojewody z 26.03.2019 r.

Prowadzono pracę z rodzinami biologicznymi dzieci umieszczonymi w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, w efekcie czego do swoich biologicznych rodzin powróciło 13 dzieci.

Dzieci przebywające w placówkach opiekuńczo-wychowawczych mogły skorzystać z innowacyjnych form aktywizacji, pozwalającej na rozwijanie zainteresowań, podnoszenie kompetencji społecznych oraz sprawności fizycznej.

Reasumując, należy stwierdzić, iż założone zadania w ramach celu „Optymalizacja systemu instytucjonalnej pieczy zastępczej” były realizowane.

CEL 3. DOSKONALENIE SYSTEMU WSPARCIA PROCESU USAMODZIELNIANIA WYCHOWANKÓW PIECZY ZASTĘPCZEJ

W ramach Celu 3. realizowano następujące zadania:

1. Kontynuacja działań na rzecz wyrównywania szans usamodzielniających się wychowanków poprzez objęcie ich pomocą finansową, psychologiczną, prawną oraz pomocą w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych i w uzyskaniu zatrudnienia.
2. Utrzymanie na poziomie roku 2018 liczby mieszkań chronionych treningowych dla osób usamodzielnianych (7 mieszkań dla 25 mieszkańców) oraz zapewnienie środków finansowych na ich funkcjonowanie.
3. Zapewnienie wsparcia umożliwiającego usamodzielniającym się wychowankom określenie ścieżki edukacyjno-zawodowej, wykorzystanie innowacyjnego oprogramowania komputerowego, związanego z poradnictwem zawodowym i planowaniem kariery.
4. Kontynuacja polityki informacyjnej w obszarze usamodzielnienia, rozpowszechnianie wiedzy w tym zakresie poprzez publikacje, bieżące aktualizowanie strony internetowej, a także cykliczne spotkania z osobami, których proces usamodzielnienia dotyczy.
5. Zaktualizowanie informatora dla osób usamodzielnianych opuszczających rodziny zastępcze i placówki.

Zadania realizowane były przez: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie, Wydział Spraw Mieszkaniowych Urzędu Miasta Lublin, Miejski Urząd Pracy w Lublinie oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze.

Tabela 16. Wskaźniki ilościowe w ramach realizacji celu 3

L. p.	Nazwa wskaźnika	Liczba
1.	Liczba wychowanków objętych indywidualnymi programami usamodzielnienia (w tym liczba programów zrealizowanych)	448 wychowanków/ 43 programy
2.	Liczba wypłaconych świadczeń usamodzielniającym się wychowankom	1 266 świadczeń
3.	Liczba udzielonych osobom usamodzielnianym porad prawnych i psychologicznych	12 porad

4.	Liczba udzielonych osobom usamodzielnianym porad w zakresie określenia ścieżki edukacyjno-zawodowej	69 porad
5.	Liczba osób, które zdobyły lub podwyższyły kwalifikacje zawodowe	68 osób
5.	Liczba osób usamodzielnianych, które skorzystały z możliwości wsparcia w postaci pobytu w mieszkaniu chronionym	23 osoby
7.	Liczba wizyt w mieszkaniach chronionych pracownika socjalnego odpowiedzialnego za ich prawidłowe funkcjonowanie	753 wizyty
8.	Liczba spotkań informacyjnych z młodzieżą przebywającą w pieczy zastępczej w celu zapoznania z wymogami formalno-prawnymi procesu usamodzielnienia	111 spotkań
9.	Liczba spotkań informacyjnych z wychowawcami placówek opiekuńczo-wychowawczych i koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej w celu zapoznania z wymogami formalno-prawnymi procesu usamodzielnienia	48 spotkań
10.	Liczba zaktualizowanych poradników skierowanych do usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej	0

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Zadanie 1. Kontynuacja działań na rzecz wyrównywania szans usamodzielniającym się wychowankom poprzez objęcie ich pomocą finansową, psychologiczną, prawną oraz pomocą w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych i w uzyskaniu zatrudnienia

Zgodnie z art. 140 ust. ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, osobie opuszczającej, po osiągnięciu pełnoletności, rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną, zwanej dalej „osobą usamodzielnianą”, przyznaje się pomoc na:

- kontynuowanie nauki,
- usamodzielnienie,
- zagospodarowanie.

Ponadto udziela się pomocy w uzyskaniu:

- odpowiednich warunków mieszkaniowych,
- zatrudnienia.

Pod opieką Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie w roku 2019 znajdowało się łącznie **503** usamodzielnianych wychowanków, z czego:

- **278** wychowanków z rodzinnej pieczy zastępczej³⁵,
- **225** wychowanków z 74 placówek³⁶.

Spośród **503** osób, w stosunku do których wszczęto proces usamodzielnienia, na dzień 31 grudnia 2019 r.:

³⁵ Uwzględniono wychowanków zarówno pochodzących, osiedlających się, jak i zamieszkujących w Mieście Lublin.

³⁶ Z czego 64 osoby to wychowankowie z 39 placówek, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej (młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii, zakłady poprawcze i schronisko dla nieletnich).

- **190 osób** pozostawało w pieczy zastępczej (129 osób w rodzinach zastępczych i 61 w placówkach);
- **313 osób** opuściło rodzinę zastępczą lub placówkę (149 wychowanków z rodzin zastępczych, 164 wychowanków z placówek).

W 2019 roku proces usamodzielnienia rozpoczęło łącznie **75 wychowanków** (tzn. osobom tym został wskazany opiekun usamodzielnienia), z tego:

- 38 wychowanków rodzin zastępczych,
- 37 wychowanków placówek.

Wychowankowie wspólnie z opiekunami usamodzielnienia opracowali 66 indywidualnych programów usamodzielnienia (34 z placówek, 32 z rodzin zastępczych).

W 2019 roku **75 osób** po osiągnięciu pełnoletności opuściło rodziny zastępcze lub placówki (**29** wychowanków opuściło rodziny zastępcze oraz **46** wychowanków opuściło placówki).

Spośród **278** usamodzielniających się wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej, większość pochodzi ze spokrewnionych rodzin zastępczych (184 osoby). Z rodzin zastępczych niezawodowych pochodzi 90 osób, a 4 osoby z zawodowych rodzin zastępczych.

Spośród **225** będących w procesie usamodzielnienia wychowanków placówek, najwięcej osób – 161 - to wychowankowie placówek opiekuńczo-wychowawczych typu: socjalizacyjnego, rodzinnego i interwencyjnego (z 35 placówek, w tym z 17 lubelskich). Kolejną grupą są wychowankowie opuszczający młodzieżowe ośrodki wychowawcze. W 2019 roku usamodzielniali się wychowankowie z 31 młodzieżowych ośrodków wychowawczych (49 osób). Pozostali wychowankowie rekrutowali się z 6 zakładów poprawczych (13 osób), ze schroniska dla nieletnich (1 osoba) oraz z młodzieżowego ośrodka socjoterapii (1 osoba).

W 2019 roku 448 osób posiadało zatwierdzone indywidualne programy usamodzielnienia (242 osoby to wychowankowie rodzin zastępczych, 206 wychowankowie placówek). Liczba indywidualnych programów usamodzielnienia zrealizowanych (osoby skorzystały ze wszystkich przysługujących form pomocy finansowej oraz dokonały oceny końcowej procesu usamodzielnienia) – 43 (17 z placówek, 26 z rodzin zastępczych).

W 2019 roku 165 osobom usamodzielnianym (52,72% ogółu usamodzielnianych, którzy opuścili rodziny zastępcze lub placówki) przyznano decyzją przynajmniej jedno świadczenie w ramach pomocy w usamodzielnieniu, z tego:

- 101 osobom z rodzin zastępczych (67,79% ogółu usamodzielnianych wychowanków, którzy opuścili rodziny zastępcze),
- 64 osobom z placówek (39,02% ogółu usamodzielnianych wychowanków, którzy opuścili placówki).

Łącznie wydatki na świadczenia dla usamodzielniających się wychowanków, tj. pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki, na zagospodarowanie w formie rzeczowej, usamodzielnienie, wyniosły w 2019 roku **882 378,01 zł**.

W 2019 r. wychowankowie rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych złożyli **315 wniosków**, z tego 246 o udzielenie pomocy pieniężnej. Pozostałe wnioski dotyczyły pobytu w mieszkaniu chronionym, uzyskania właściwych warunków mieszkaniowych oraz zatrudnienia.

Tabela 17. Świadczenia wypłacone w ramach wsparcia w usamodzielnieniu w 2019 r.

Rodzaj świadczenia (pieniężnego)	Osoby usamodzielniane					
	z rodzinnej pieczy zastępczej			z placówek		
	Liczba		Kwota	Liczba		Kwota
	świadczeń wypłaconych	osób		świadczeń wypłaconych	osób	
Pomoc pieniężna na usamodzielnienie	17	17	75 984,00	19	19	109 459,00
	z tego osoby, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej			4	4	10 578,00
				380	48	197 826,53
Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	809	88	423 687,48	62	11	32 591,83
	z tego osoby, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej			21	21	37 573,00
				5	5	12 341,00
Pomoc na zagospodarowanie	20	20	37 848,00	X	14	X
	z tego osoby, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej			X	36	X
Pomoc w uzyskaniu zatrudnienia	X	15	X	X	14	X
Pomoc w uzyskaniu warunków mieszkaniowych	X	39	X	X	36	X
Łącznie			537 519,48 zł	Łącznie		344 858,53 zł
Łącznie wydatki na usamodzielnienia 882 378,01 zł						

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Ponadto w 2019 r. osoby usamodzielniane, które opuściły rodzinną lub instytucjonalną pieczę zastępczą i spełniały kryteria zawarte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” otrzymały w/w świadczenie. W 2019 r. z tej formy pomocy skorzystały 33 osoby

(21 opuszczających rodziny zastępcze i 12 opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze) na łączną kwotę 9 900,00 zł.

Poza finansowymi formami wsparcia usamodzielniająca się młodzież może skorzystać z pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w uzyskaniu zatrudnienia oraz pomocy prawnej i psychologicznej.

W 2019 roku 29 osób skorzystało z pomocy w uzyskaniu zatrudnienia (art. 140 ust. 1 ppkt 2b). Sposób udzielania pomocy w uzyskaniu zatrudnienia jest uzależniony od indywidualnych potrzeb wychowanków. Najczęściej dotyczy on pomocy w napisaniu CV, bądź skierowaniu do Specjalistycznej Poradni Zawodowej w Lublinie, gdzie można skorzystać z pomocy w tworzeniu indywidualnej ścieżki edukacyjno-zawodowej, skierowaniu do agencji zatrudnienia, Miejskiego Urzędu Pracy w Lublinie lub poszukiwaniu ofert pracy. Z tej formy pomocy korzystają szczególnie osoby uczące się w systemie zaocznym, a także osoby zamieszkujące w mieszkaniach chronionych, które są motywowane do podjęcia zatrudnienia w okresie kiedy się nie uczą. W 2019 roku odbyła się XVI edycja Targów Pracy (w Centrum Targowo - Wystawienniczym Targi Lublin S.A. w Lublinie). Organizatorem był Miejski Urząd Pracy w Lublinie wraz z Wyższą Szkołą Ekonomii i Innowacji w Lublinie, Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży OHP w Lublinie oraz Wojewódzki Sztab Wojskowy w Lublinie i Ośrodek Aktywizacji Zawodowej w Lublinie. Plakaty informujące o tym wydarzeniu były rozwieszane w siedzibie MOPR w Lublinie, każdy wychowanek miał możliwość zapoznania się (młodzież była informowana również drogą elektroniczną). W Targach Pracy wzięli udział pracodawcy i instytucje rynku pracy z terenu województwa przy tym wydarzeniu uczestniczyli (wraz z pracownikiem socjalnym), wychowankowie z mieszkań chronionych, którzy nie pracują lub planują zmianę pracy. Targi pracy są okazją do wymiany informacji między poszukującymi pracy a pracodawcami reprezentującymi różne branże. W ramach pomocy w poszukiwaniu zatrudnienia wychowankowie otrzymują również wykaz agencji zatrudnienia działających w Lublinie, dzięki którym najszybciej otrzymają sezonowe bądź czasowe zatrudnienie.

W 2019 roku **75 osób** skorzystało z pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych (art. 140 ust. 1 ppkt 2a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej). Zgodnie z uchwałą Nr 228/VIII/2015 Rady Miasta Lublin z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Miasta Lublin w roku 2017 oraz 2019 był tworzony wykaz wychowanków domów dziecka, rodzinnych domów dziecka i rodzin zastępczych zakwalifikowanych do zawarcia umowy najmu lokalu. Na pierwszym wykazie znalazło się 64 wychowanków opuszczających pieczę

zastępczą i osiedlających się na terenie Miasta Lublin, na drugim 70. Pracownicy Sekcji ds. pomocy osobom usamodzielnianym służyli pomocą w napisaniu podania o przyznanie mieszkania, wydawali zaświadczenia o wypłaconej pomocy, pisemnie popierali starania wychowanków oraz pomagali uzupełnić arkusz ewidencyjny. Zgodnie z informacją z Wydziału Spraw Mieszkaniowych Urzędu Miasta Lublin z dnia 29.10.2019 r. 40 osób zawarło umowy najmu i ma zapewnione właściwe warunki mieszkaniowe. Na dzień 31 grudnia 2019 r. 94 osoby usamodzielniane oczekuje na zawarcie umowy najmu lokalu. W ciągu ostatnich 3 lat 5 osób korzystających z mieszkań chronionych zawarło umowy najmu lokalu.

Zgodnie z art. 140 ust. 1 ppkt 3 cyt. ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej osobie opuszczającej, po osiągnięciu pełnoletności, rodzinę zastępczą lub placówkę zapewnia się pomoc prawną i psychologiczną. W roku 2019 z takiej pomocy skorzystało 12 osób, w tym 8 z pomocy prawnej, 4 z pomocy psychologicznej. Pomoc psychologiczna polegała na indywidualnej rozmowie z wychowankiem i jego rodziną oraz skierowaniu do Specjalistycznej Poradni dla Rodzin w Lublinie, w celu objęcia terapią rodzinną. Osoby usamodzielniane były również informowane o możliwości uzyskania bezpłatnej pomocy prawnej na podstawie ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej na terenie miasta Lublin. W Lublinie utworzono punkty, w których przez 5 dni w tygodniu można skorzystać z nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. Chcąc skorzystać z takiej pomocy należało umówić się telefonicznie lub przez Internet.

W 2019 roku usamodzielniani wychowankowie kontynuujący naukę byli również informowani o możliwości uczestnictwa w bezpłatnych zajęciach sportowych w ramach Budżetu Obywatelskiego. Oferowane były zajęcia dla dwóch grup osób - uczniów (Aktywni Młodzi) i studentów (Aktywny Student). Informacje były przekazane elektronicznie oraz w formie plakatów. Osoby, które chciały skorzystać z zajęć sportowych musiały się zapisać na stronie bozajecia.pl i wybrać konkretne zajęcia, godzinę i dzień. Wybór zajęć był bardzo szeroki: pływanie, wspinaczka sportowa, fitness, siłownia, boks i wiele innych. Wszystkie osoby uczące się i zamieszkujące w Lublinie zostały poinformowane o ww. projekcie (76 osób z rodzin zastępczych i 38 osób z placówek).

Zadanie 2. Utrzymanie na poziomie roku 2018 liczby mieszkań chronionych treningowych dla osób usamodzielnianych (7 mieszkań dla 25 mieszkańców) oraz zapewnienie środków finansowych na ich funkcjonowanie

Bardzo ważną formą wsparcia w usamodzielnianiu wychowanków są mieszkania chronione. Mieszkanie chronione jest formą pomocy przygotowującą osoby usamodzielniane, pod opieką specjalistów, do prowadzenia samodzielnego życia oraz integracji ze społecznością lokalną. Miasto Lublin w roku 2019 podobnie jak w latach ubiegłych, dysponowało **7 mieszkaniem chronionym** (25 miejsc). 24 osoby złożyły wnioski o przyznanie pobytu w mieszkaniu chronionym, z czego 14 osób po raz pierwszy (z tego: 3 wnioski - postępowanie zostało umorzone, 1 osoba – decyzja odmowna, 7 nowych osób zostało przyjętych do mieszkania chronionego, 3 wnioski - osoby zostały przyjęte w 2020 r.). Łącznie rozpatrzono 29 wniosków w sprawie mieszkania chronionego, z czego 14 osób ubiegających się o wsparcie po raz pierwszy, pozostałe to wnioski o przedłużenie pobytu bądź przeniesienie. W ciągu całego 2019 r. z pomocy w formie pobytu w mieszkaniu chronionym skorzystały **23 osoby** (16 z placówek, 7 z rodzin zastępczych).

Tabela 18. Mieszkania chronione dla usamodzielnianych wychowanków

Rodzaj świadczenia (niepieniężnego) pobyt w mieszkaniu chronionym na terenie Lublina	Osoby usamodzielniane – mieszkańcy zamieszkujący w mieszkaniach chronionych prowadzonych przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie			
	z rodzinnej pieczy zastępczej		z placówek	
	liczba mieszkańców korzystających w ciągu okresu sprawozdawczego	liczba mieszkańców (stan na dzień 31.12.2019 r.).	liczba mieszkańców korzystających ciągu okresu sprawozdawczego	liczba mieszkańców (stan na dzień 31.12.2019 r.)
ul. Mireckiego (1 miejsce) Uruchomiono: 17.10.2011 r.	1	1	0	0
ul. Mireckiego (1 miejsce) Uruchomiono: 17.10.2011 r.	0	0	1	1
ul. Mireckiego (2 miejsca) Uruchomiono: 17.10.2011 r.	0	0	1	1
ul. Ogrodowa (6 miejsc) Uruchomiono: 01.01.2005 r.	3	3	1	1
ul. Staszica (5 miejsc) Uruchomiono: 01.10.2010 r.	1	1	3	1
ul. Wyzynna (5 miejsc) Uruchomiono: 01.07.2013 r.	2	1	6	1
ul. Wyzynna (5 miejsc) Uruchomiono: 01.01.2013 r.	0	0	4	3
Łączna liczba osób, która skorzystała z pobytu w mieszkaniu chronionym				
Stan na dzień 31.12.2019 r.	7	6	16	8

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie

Pobyt w mieszkaniu chronionym jest odpłatny. Opłata ponoszona jest przez mieszkańców zgodnie z Uchwałą Nr 850/XXXIII/2013 Rady Miasta Lublin z dnia 5 września 2013 r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach chronionych realizujących zadania własne Gminy Lublin – miasta na prawach powiatu (Dz. Urz. Woj. Lub. z 2013 r. poz. 3912, ze zm.) i jest uzależniona od sytuacji dochodowej osoby usamodzielnianej oraz kosztów utrzymania mieszkania. W 2019 r. na konto dochodowe Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie z tytułu odpłatności mieszkańców za pobyt w mieszkaniach chronionych dla osób usamodzielnianych wpłynęła łączna kwota **17 841,12 zł.**

Tabela 19. Wydatki związane z prowadzeniem mieszkań chronionych dla usamodzielniających się wychowanków w 2019 roku

Lp.	Paragraf	Poniesione wydatki
1.	§ 4210 – zakup materiałów i wyposażenia	13 388,85
2.	§ 4260 – zakup energii	30 325,78
3.	§ 4270 – zakup usług remontowych	23 755,60
4.	§ 4300 – zakup usług pozostałych	5 920,67
5.	§ 4360 – usługi telekomunikacyjne	3 280,56
6.	§ 4400 – opłaty czynszowe	31 841,40
7.	§ 4520 – opłaty na rzecz budżetów jst	2 923,00
SUMA		111 435,86

Źródło: opracowanie własne MOPR w Lublinie

Od dnia 30 maja 2019 r. obowiązuje nowy Regulamin mieszkań chronionych prowadzonych przez MOPR w Lublinie wprowadzony zarządzeniem Dyrektora Nr 61/2019 z dnia 30 maja 2019 r. We wcześniejszym Regulaminie o przyznaniu wsparcia w formie pobytu w mieszkaniu chronionym decydowała Komisja kwalifikacyjna. W świetle nowego Regulaminu wnioski są rozpatrywane przez pracownika Sekcji ds. pomocy osobom usamodzielnianym, jedynie w sytuacji gdy o wsparcie ubiega się więcej osób niż jest wolnych miejsc lub wątpliwości co do zasadności przyznania pobytu o przyznaniu wsparcia decyduje Zespół zadaniowy powołany zarządzeniem Dyrektora Nr 71/2019 z dnia 18 czerwca 2019 r. Na dzień 31 grudnia 2019 r. w mieszkaniach chronionych przebywało 14 mieszkańców, z czego 12 kobiet i 2 mężczyzn - 6 osób z rodzin zastępczych oraz 8 osób z placówek.

Zadanie 3. Zapewnienie wsparcia umożliwiającego usamodzielniającym się wychowankom określenie ścieżki edukacyjno-zawodowej, wykorzystanie oprogramowania komputerowego, służącego do poradnictwa zawodowego oraz i planowania kariery.

Aktywizowanie młodzieży w kierunku zdobycia lub podniesienia kwalifikacji (nabycia nowych umiejętności) jest istotnym działaniem prowadzonym przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie w ramach tworzonego sprawnego systemu usamodzielnienia i integracji ze środowiskiem. Dotychczas realizowane działania w tym zakresie zwiększają szanse młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym na podjęcie zatrudnienia.

W 2019 r. osoby, które opuściły pieczę zastępczą oraz placówki, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, były informowane o III edycji projektu realizowanego na terenie Lublina przez Polską Fundację Ośrodków Wspomagania Rozwoju Gospodarczego OIC Poland "Mobilność: fabryka szans na przyszłość". Informacja o projekcie była również umieszczona na stronie internetowej MOPR w Lublinie. Projekt był skierowany do osób w wieku 18-35 lat zamieszkujących na terenie województwa lubelskiego, które nie pracowały i nie uczestniczyły w kształceniu formalnym w trybie stacjonarnym lub niestacjonarnym. W projekcie wzięło udział 27 osób (nie wszyscy byli wychowankami opuszczającymi pieczę zastępczą). W ramach projektu uczestnicy skorzystali ze wsparcia psychologicznego, szkolenia w zakresie kompetencji społecznych oraz przygotowania językowego i kulturowego. Po tym etapie uczestnicy na 2 miesiące wyjechali na Cypr, gdzie odbywali staż w hotelach (na różnych stanowiskach). Po powrocie ze stażu zostali objęci programem aktywizacji zawodowej, pod kątem wejścia na rynek pracy.

Ponadto, osoby usamodzielniane pozostające bez zatrudnienia miały możliwość uczestnictwa w projekcie „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w mieście Lublin” realizowanym przez Miejski Urząd Pracy w Lublinie. Projekt był przeznaczony dla osób w wieku 18-29. W ramach projektu realizowane są usługi i instrumenty rynku pracy zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Wszystkie osoby, które spełniały kryteria uczestnictwa były kierowane przez pracowników Sekcji ds. pomocy osobom usamodzielnianym do MUP w Lublinie.

Do pomocy w poradnictwie zawodowym służy program komputerowy „Indywidualny Planer Kariery”. Jest to multimedialne narzędzie, dzięki któremu możliwe jest planowanie kariery zawodowej, wyboru zawodu, uporządkowanie wiedzy na temat istniejących zawodów

oraz wybór dalszej formy kształcenia. Indywidualny Planer Kariery ułatwia poruszanie się na rynku pracy, a także rozpoznanie i ocenę własnych kompetencji i celów zawodowych. W 2019 roku 1 osoba skorzystała z pomocy ww. narzędzia (po zakończeniu etapu kształcenia).

Wielu wychowanków potrafi samodzielnie określić preferencje edukacyjne i zawodowe kierując się własnymi potrzebami i możliwościami jakie zapewniają szkoły. Problemem jest rozpoczęcie edukacji zawodowej dla osób, które ukończyły 18 rok życia. Pełnoletni wychowanek, który opuszcza placówkę lub rodzinę zastępczą często porzuca również naukę szkolną. Osoby pełnoletnie nie mogą rozpocząć nauki w szkole dla młodzieży. Chcąc zdobyć zawód mogą ukończyć kwalifikacyjny kurs zawodowy albo liceum ogólnokształcące i dopiero po uzyskaniu średniego wykształcenia rozpocząć naukę w szkole policealnej lub wyższej. Brak wytrwałości, a także konieczność podejmowania zatrudnienia często powodują zakończenie edukacji na etapie szkoły podstawowej.

W ciągu całego 2019 roku 69 osób (31 z placówek, 38 z rodzin zastępczych) skorzystało z poradnictwa w zakresie określenia ścieżki edukacyjno-zawodowej, rozumianego jako pomoc w wyborze odpowiedniej szkoły. Usamodzielniani wychowankowie korzystają również z pomocy Specjalistycznej Poradni Zawodowej przy ul. Magnoliowej 8 w Lublinie, a osoby bezrobotne lub poszukujące pracy mają możliwość korzystania z poradnictwa zawodowego w Miejskim Urzędzie Pracy w Lublinie.

W 2019 roku **68 osób**, spośród usamodzielniających się wychowanków, zdobyło lub podniosło swoje kwalifikacje (20 osób z placówek i 48 osób z rodzin zastępczych). Osoby te ukończyły jeden etap kształcenia i rozpoczęły kolejny lub ukończyły różnego rodzaju kursy.

Zadanie 4. Kontynuacja polityki informacyjnej w obszarze usamodzielnienia, rozpowszechnianie wiedzy w tym zakresie poprzez publikacje, bieżące aktualizowanie strony internetowej, a także cykliczne spotkania z osobami, których proces usamodzielnienia dotyczy

W roku sprawozdawczym pracownicy Sekcji ds. pomocy osobom usamodzielnianym spotykali się indywidualnie zarówno z młodzieżą wkraczającą w proces usamodzielnienia, jak również z osobami, które już opuściły pieczę zastępczą.

Spotkania z osobami w wieku 17 i 18 lat miały charakter informacyjny. Wychowankowie byli wprowadzani w proces usamodzielnienia, informowani o indywidualnym programie usamodzielnienia, o tym kiedy mogą opuścić pieczę zastępczą

oraz z jakich form pomocy zarówno finansowej, jak i niepieniężnej mogą skorzystać. Osoby opracowujące indywidualny program usamodzielnienia otrzymywały poradnik Vademecum usamodzielnienia „Postaw na przyszłość” (poradnik wydany w 2015 roku w nakładzie 350 egzemplarzy). Vademecum usamodzielnienia zawiera nie tylko informacje o procesie usamodzielnienia, ale również o pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych (w tym w mieszkaniu chronionym), pomocy w uzyskaniu zatrudnienia, a także wykaz lubelskich instytucji wspierających osoby usamodzielniające się np. Centrum Interwencji Kryzysowej, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, instytucje udzielające bezpłatnych porad prawnych. W 2019 roku 56 osób otrzymało Vademecum usamodzielnienia.

Spotkania z osobami, które już realizują indywidualny program usamodzielnienia miały charakter nie tylko informacyjny, ale również motywacyjny i doradczy. Wychowankowie poza uzyskiwaniem na bieżąco informacji byli motywowani do nauki i podejmowania zatrudnienia. Otrzymywali również informacje o możliwości ubiegania się o mieszkanie z zasobów Miasta Lublin oraz korzystania z usług Centrum Interwencji Kryzysowej lub Specjalistycznej Poradni dla Rodzin.

Oprócz spotkań z osobami usamodzielnianymi pracownicy Sekcji ds. pomocy osobom usamodzielnianym spotykali się z pracownikami placówek, opiekunami usamodzielnienia, koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej. Spotkania dotyczyły poszczególnych wychowanków, jak również przepisów związanych z procesem usamodzielnienia, a także prawidłowego opracowania indywidualnego programu usamodzielnienia. Informacje do placówek zlokalizowanych poza Lublinem były przekazywane telefonicznie. Na bieżąco aktualizowana była strona internetowa Ośrodka. Pracownicy Sekcji uczestniczyli w ocenach sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej oraz w spotkaniach zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w placówce opiekuńczo-wychowawczej (zgodnie z art. 130 i 135 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej).

Zadanie 5. Zaktualizowanie informatora dla osób usamodzielnianych opuszczających rodziny zastępcze i placówki

W 2019 r. został wydany informator dla osób usamodzielnianych, opuszczających placówki, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii, zakłady

poprawcze) „Bezpieczny start”. Poradnik został wydany w nakładzie 200 egz., zawiera niezbędne informacje na temat procesu usamodzielnienia osób opuszczających ww. placówki. zostanie przekazany wychowankom wchodzącym w proces usamodzielnienia, a także przesłany do placówek, w których przebywają osoby pochodzące z Lublina (młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii i zakłady poprawcze).

Nadal trwają prace nad wprowadzeniem zmian do ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W związku z powyższym informator dla wychowanków opuszczających pieczę zastępczą zostanie zaktualizowany po wprowadzeniu zmian oraz uzyskaniu środków. Aktualizacja informatora była planowana w roku 2020. Środki na ten cel zostały zabezpieczone w budżecie. Ze względu na konieczne oszczędności poradnik nie zostanie wydany.

PODSUMOWANIE REALIZACJI ZADAŃ W RAMACH CELU 3

W ramach realizacji celu 3 dotyczącego doskonalenia systemu wsparcia procesu usamodzielniania wychowanków osiągnięto następujące efekty:

1. prawidłowo funkcjonująca sieć mieszkań chronionych zabezpieczająca potrzeby usamodzielnianych wychowanków (7 mieszkań dla 25 osób),
2. podejmowanie zatrudnienia przez 98 usamodzielnianych osób zamieszkałych w Lublinie (56 wychowanków z rodzin zastępczych, 42 osoby z placówek),
3. zapewnienie odpowiednich warunków mieszkaniowych poprzez umożliwienie wychowankom pobytu w mieszkaniach chronionych - w ciągu 2019 roku 23 wychowanków skorzystało z pobytu w mieszkaniu chronionym (w ciągu 3 lat – 39 osób), na koniec 2019 r. 10 osób z mieszkań chronionych oczekuje na zawarcie umowy najmu lokalu, 3 osoby zawarły taką umowę i opuściły mieszkanie chronione
4. pełne usamodzielnienie wychowanków i ich wyjście z systemu pomocy społecznej - w 2019 roku 43 wychowanków zrealizowało indywidualne programy usamodzielnienia, a tym samym nastąpiło ich pełne usamodzielnienie.

Reasumując, funkcjonujący na terenie Miasta Lublin system wsparcia procesu usamodzielniania wychowanków pieczy zastępczej zabezpiecza ich najważniejsze potrzeby:

- Miasto Lublin zapewnia środki finansowe na realizację świadczeń dla usamodzielniających się wychowanków,
- utrzymano założoną liczbę mieszkań chronionych dla osób usamodzielnianych (7 mieszkań),

- rozpropagowano poradnik skierowany do usamodzielniającej się młodzieży oraz osób wspierających ich usamodzielnienie Vademecum Usamodzielnienia „Postaw na przyszłość” (350 egzemplarzy zostało rozdysponowanych w latach 2015-2019),
- udzielano pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz w uzyskaniu zatrudnienia. Wydział Spraw Mieszkaniowych Urzędu Miasta Lublin w 2017 roku sporządził wykaz wychowanków domów dziecka, rodzinnych domów dziecka i rodzin zastępczych zakwalifikowanych do zawarcia umowy najmu lokalu z mieszkaniowego zasobu Miasta. W wykazie zostało umieszczonych 64 usamodzielniających się wychowanków. Na dzień 31.12.2019 roku 28 osób zawarło umowy najmu.

Założone na 2019 rok zadania w ramach celu „Doskonalenie systemu wsparcia procesu usamodzielniania wychowanków pieczy zastępczej” były zrealizowane.

Za najistotniejsze potrzeby pozafinansowe w zakresie wsparcia usamodzielniających się wychowanków należy uznać:

- utrzymanie na poziomie roku 2019 liczby mieszkań chronionych dla osób usamodzielnianych (7 mieszkań dla 25 mieszkańców);
- dalsze motywowanie usamodzielnianych wychowanków do uczestnictwa w różnorodnych formach aktywizacji w formie warsztatów, szkoleń i kursów stymulujących ich rozwój oraz zwiększających ich możliwości na rynku pracy (organizowanych przez instytucje pozarządowe oraz Miejski Urząd Pracy w Lublinie);
- zapewnienie pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych poprzez zawarcie umowy najmu lokalu z mieszkaniowego zasobu Miasta (dot. wychowanków domów dziecka i rodzin zastępczych zakwalifikowanych do zawarcia umowy najmu lokalu z mieszkaniowego zasobu Miasta Lublin – wykazy zaakceptowane w dniu 1 grudnia 2017 r. i 19 grudnia w 2019 r. – w 2020 r. nie będzie tworzony kolejny wykaz);
- kontynuowanie zapewnienia pomocy poprzez poradnictwo zawodowe, przy współpracy z Miejskim Urzędem Pracy w Lublinie;
- kontynuowanie zapewnienia pomocy psychologicznej w celu kompensacji deficytów w zakresie rozwoju emocjonalnego i społecznego oraz pomocy prawnej zgodnie z indywidualnymi potrzebami wychowanków.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabela 1. Wskaźniki ilościowe realizacji zadań w ramach celu 1.....	5
Tabela 2. Liczba rodzin objętych terapią w 2019 roku.....	12
Tabela 3. Liczba osób objętych wsparciem Poradni w 2019 roku z podziałem na rodzaj wsparcia.....	13
Tabela 4. Wskaźniki ilościowe realizacji zadań w ramach celu 2.....	23
Tabela 5. Wskaźniki ilościowe realizacji zadań w ramach celu 3.....	41
Tabela 6. Wykaz podmiotów prowadzących placówki wsparcia dziennego dotowane przez Miasto Lublin w 2018 roku z podziałem na typy oraz z kwotą dofinansowania.....	43
Tabela 7. Liczba zatrudnionych asystentów oraz wydatki poniesione na ich zatrudnienie.....	46
Tabela 8. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych asystentów rodziny w 2019 roku.....	46
Tabela 9. Wskaźniki ilościowe realizacji zadań w ramach celu 1	63
Tabela 10. Wydatki na rodziny pomocowe 2019 roku.....	71
Tabela 11. Wydatki na zadania własne – wynagrodzenia dla osób zatrudnionych do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich.....	72
Tabela 12. Liczba zatrudnionych koordynatorów oraz wydatki poniesione na ich zatrudnienie w 2019 roku.....	74
Tabela 13. Podwyższanie kwalifikacji zawodowych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w 2019 roku.....	76
Tabela.14. Wskaźniki ilościowe realizacji zadań w ramach celu 2	80
Tabela 15. Placówki opiekuńczo–wychowawcze na terenie Miasta Lublin w 2019 roku.....	82
Tabela 16. Wskaźniki ilościowe w ramach realizacji celu 3.....	91
Tabela 17. Świadczenia wypłacone w ramach wsparcia w usamodzielnieniu w 2019 r.....	93
Tabela 18. Mieszkania chronione dla usamodzielnianych wychowanków.....	97
Tabela 19. Wydatki związane z prowadzeniem mieszkań chronionych dla usamodzielniających się wychowanków w 2019 roku	98
Wykres 1. Rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie Miasta Lublin i dzieci w nich umieszczone w 2019 roku.....	67